

ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น
ของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น

นางวัชรียา แจ่มใส

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2551

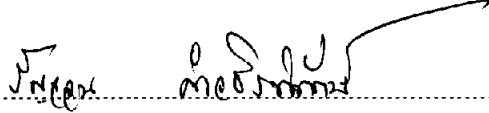
**The Effects of a Guidance Activities Package for Development of Behaviors
Showing Respect for Others of Early Adolescent Students**

Mrs. Vatchareya Jamsai

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Guidance
School of Educational Studies
Sukhothai Thammathirat Open University
2008

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น
ของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น
ชื่อและนามสกุล นางวัชรียา แจ่มใส
แขนงวิชา การแนะแนว
สาขาวิชา ศีลภาสาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร.เจียรนัย ทรงชัยกุล
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ ชาติไทย

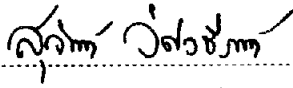
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้ให้ความเห็นชอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.รุ่งจวน คำวชิรพิทักษ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.เจียรนัย ทรงชัยกุล)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ ชาติไทย)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชา
การแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิศวธีรานนท์)

วันที่ ...12... เดือน ...มีนาคม... พ.ศ.2552....

ชื่อวิทยานิพนธ์ ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น
ของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น

ผู้วิจัย นางวัชรียา แจ่มใส **ปริญญา** ศีษศาสตรมหาบัณฑิต (การแนะแนว)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร.เจียรนัย ทรงชัยกุล (2) รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์
ชาติไทย **ปีการศึกษา** 2551

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เปรียบเทียบพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นระหว่าง
นักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่ได้รับการฝึกและไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา
พฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น และ(2) เปรียบเทียบพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นของนักเรียนวัยรุ่น
ตอนต้นที่มีความพร้อมทางจิตต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นชายและหญิงที่มีอายุระหว่าง 13-15 ปี
จากโรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2551 ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง
2 ห้องเรียน รวมนักเรียน 60 คน สุ่มนักเรียนแต่ละคนเข้ากลุ่มวิจัย 2 กลุ่ม กลุ่มละ 30 คน จับสลาก
ให้เป็นกลุ่มทดลองหนึ่งกลุ่ม และกลุ่มควบคุมหนึ่งกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่
(1) ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น จำนวน 10 กิจกรรม (2) แบบวัด
จำนวน 4 แบบวัด คือ แบบวัดพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น แบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม แบบวัด
ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน และแบบวัดความเชื่ออำนาจในตน ซึ่งมีค่าความเที่ยงเท่ากับ .89, .72,
.76 และ.83 ตามลำดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง

ผลการวิจัยพบว่า (1) นักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว
เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น มีพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับ
การฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .001 และ (2) นักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่มีความพร้อมทางจิตต่างกันมีพฤติกรรมเคารพนับถือ
ผู้อื่นไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ ชุดกิจกรรมแนะแนว พฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น นักเรียนวัยรุ่นตอนต้น จิตลักษณะ

Thesis title: The Effects of a Guidance Activities Package for Development of Behaviors Showing Respect for Others of Early Adolescent Students
Researcher: Mrs.Vatchareya Jamsai; **Degree:** Master of Education (Guidance);
Thesis advisors: (1) Dr. Chiaranai Songchaikul, Associate Professor;
(2) Dr. Tassanee Charthai, Associate Professor; **Academic year:** 2008

ABSTRACT

The purposes of this research were to: (1) compare behaviors showing respect for others of early adolescent students who received training by a guidance activities package for development of behaviors showing respect for others with those of students who did not receive such a training; and (2) compare behaviors showing respect for others of early adolescent students with different levels of psychological characteristics readiness.

The research sample consisted of 60 purposively selected male and female early adolescent students, aged 13 – 15 years, from two intact classrooms of Kaennakhon Witthayalai School, Khonkaen Province, in the 2008 academic year. One classroom of 30 students was randomly assigned as the experimental group; the other classroom also of 30 students, the control group. The employed research instruments consisted of (1) a guidance activities package for development of behaviors showing respect for others, comprising 10 activities; and (2) four assessment scales, namely, a scale to assess behaviors showing respect for others, a scale to assess moral reasoning, a scale to assess future orientation-self control, and a scale to assess the internal locus of control, with reliability coefficients of .89, .72, .76, and .83 respectively. Statistics for data analysis were the percentage, mean, standard deviation, t-test, and two-way analysis of variance.

Research findings revealed that (1) early adolescent students who were trained with the guidance activities package for development of behaviors showing respect for others had significantly higher level of behaviors showing respect for others, at the .001 level, than that of students who did not receive such a training; and (2) early adolescent students with different levels of psychological characteristics readiness did not differ significantly in their behaviors showing respect for others.

Keywords: Guidance activities package, Behavior showing respect for others, Early adolescent students, Psychological characteristics

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.เจียรนัย ทรงชัยกุล และรองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ ชาติไทย ที่กรุณาถ่ายทอดความรู้ และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์และมีคุณค่ายิ่ง ตลอดจนติดตาม ดูแลการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จนสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงยิ่ง

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ฉันทนา กล่อมจิต อาจารย์วิไลลักษณ์ ชูสกุล อาจารย์สายชล สิงห์สุวรรณ ที่กรุณาตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการสุมาลี เดียรทอง ผู้อำนวยการโรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย รองผู้อำนวยการวิทยา เหล่าไพบุลย์ ที่อำนวยความสะดวกในเรื่องเวลาในการวิจัย ขอขอบคุณ อาจารย์สุคนธ์ โชติชัยสถิตย์ ที่กรุณาเป็นผู้ช่วยในการดำเนินการทดลอง ตลอดจนครูแนะแนวทุกท่าน และบุคลากรทุกคนในโรงเรียนแก่นนครวิทยาลัยที่ให้ความร่วมมือในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณบุคลากรทุกท่านของสถาบันวิจัยและพัฒนาาระบบพฤติกรรมไทย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ที่กรุณาอำนวยความสะดวกในการค้นคว้าเอกสารและงานวิจัย

สุดท้ายขอขอบคุณคุณอาจารย์จินตนา บัวเผียน อาจารย์สุกัญญา เสมอมาศ รุ่นพี่รุ่นที่ 3 และเพื่อนๆ นักศึกษาปริญญาโทการแนะแนว รุ่นที่ 4 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชทุกท่านที่ให้กำลังใจ และให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยด้วยดีมาโดยตลอด

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แก่ครูแนะแนวทุกท่าน และขออานิสงส์แห่งประโยชน์นี้ โปรดแผ่ไปยังบุคคลที่ผู้วิจัยได้กล่าวนามไว้แล้วข้างต้น ให้มีความสุข ความเจริญยิ่งขึ้นไป

วัชรียา แจ่มใส

ธันวาคม 2551

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฉุ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
สมมติฐานการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
พฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น	8
ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น	26
ปัจจัยเชิงเหตุผลสมทบด้านจิตลักษณะกับการพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น	30
ปัจจัยลักษณะภูมิหลังทางชีวสังคมกับการพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น	37
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	40
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	40
รูปแบบการวิจัย	41
ตัวแปรและนิยามปฏิบัติการของตัวแปร	44
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	47
การรวบรวมข้อมูล	63
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	65

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะกลุ่มตัวอย่าง	70
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน	74
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เพิ่มเติม	82
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	84
สรุปการวิจัย	87
อภิปรายผล	87
ข้อเสนอแนะ	90
บรรณานุกรม	92
ภาคผนวก	102
ก ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	103
ข แบบวัดในการวิจัย	110
ค ผังแบบวัดและคุณภาพของแบบวัดที่ใช้ในการวิจัย	126
ประวัติผู้วิจัย	130

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 แสดงขั้นตอนการสอบวัดและการจัดกระทำในการวิจัย.....	42
ตารางที่ 3.2 แสดงรูปแบบการวิจัย.....	43
ตารางที่ 3.3 แสดงตารางผังการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรม เคารพนับถือผู้อื่น.....	58
ตารางที่ 3.4 แสดงตารางการดำเนินการทดลองการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา พฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น และการใช้กิจกรรมแนะแนวอื่นๆ ของนักเรียน กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม.....	64
ตารางที่ 4.1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ.....	71
ตารางที่ 4.2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามผลการเรียนเฉลี่ย.....	72
ตารางที่ 4.3 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง.....	73
ตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นเมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มการฝึก.....	75
ตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นเมื่อพิจารณา ตามตัวแปรการฝึกกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม.....	77
ตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นเมื่อพิจารณา ตามตัวแปรการฝึกกับลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน.....	78
ตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นเมื่อพิจารณา ตามตัวแปรการฝึกกับความเชื่ออำนาจในตน.....	78
ตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นเมื่อพิจารณา ตามตัวแปรการฝึกกับความพร้อมทางจิต.....	79
ตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นเมื่อพิจารณาตามตัวแปรการฝึก กับลักษณะภูมิหลังทางชีวสังคม.....	80
ตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์หาตัวทำนายสำคัญของพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น โดยมีตัวแปรทำนาย 7 ตัวแปร.....	82

ญ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	4
ภาพที่ 2.1 ต้นไม้จริยธรรมตามทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม.....	31
ภาพที่ 3.1 แสดงขั้นตอนการกำหนดกลุ่มวิจัย.....	41
ภาพที่ 3.2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร.....	42
ภาพที่ 3.3 แสดงขั้นตอนการได้มาซึ่งเครื่องมือวิจัย.....	48
ภาพที่ 4.1 แสดงกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ.....	71
ภาพที่ 4.2 แสดงกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามผลการเรียนเฉลี่ย.....	72
ภาพที่ 4.3 แสดงกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง.....	74

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 ได้กำหนดหลักการในการจัดการศึกษาของชาติไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับจุดหมายของการจัดการศึกษาทั่วไปที่ เน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์คือเป็นคนดี มีปัญญา และมีความสุข” (กรมวิชาการ 2545: 1) ซึ่งสถานศึกษาควรเน้นกระบวนการเรียนรู้โดยการฝึกทักษะ ต่างๆ เพื่อนำไปประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกัน แก้ไขปัญหา ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมอันดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (กรมวิชาการ 2544: 3) อีกทั้ง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาและแผนยุทธศาสตร์ ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาแบบองค์รวม ภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาคนอย่างรอบด้าน ซึ่งการแนะแนวในส่วนแผนพัฒนาการแนะแนว มีส่วนสำคัญที่จะช่วยพัฒนาคน สังคม สิ่งแวดล้อมให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ซึ่งเป็นแผนที่มุ่งให้คนไทยได้รับการพัฒนาให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข พึ่งพาตนเองได้ มีจิตสำนึกในความเป็นไทย มีศาสนาและวัฒนธรรมในวิถีชีวิต มีส่วนร่วมในการเสริมสร้างประชาคมไทย และประชาคมโลกให้มีความสุข สร้างสังคมทั้งด้านความรู้ คุณภาพ คุณธรรม สมานฉันท์ และเอื้ออาทร บนพื้นฐานภูมิปัญญาไทย และสากล อันนำไปสู่ระบบเศรษฐกิจที่ใช้ความรู้เป็นฐาน ซึ่งแผนพัฒนาการแนะแนวจะเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาให้คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เพราะการแนะแนวเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้บุคคลรู้จัก เข้าใจ สามารถเลือกตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม มีทักษะในการจัดการชีวิต ตลอดจนสามารถปรับตัวเองและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (กรมวิชาการ 2545: 10-11)

ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา ที่ 6 กล่าวว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต

สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” (กรมวิชาการ 2546: 68) โดยธรรมชาติแล้วบุคคลไม่สามารถอยู่ได้ตามลำพัง แต่ต้องอยู่กันเป็นสังคมในรูปลักษณะต่างๆ เช่น ครอบครัว โรงเรียน เพื่อน ชุมชน ประเทศชาติ การดำรงอยู่ในสังคมทำให้บุคคลแต่ละคนในด้านหนึ่งก็เป็นผลผลิตของสังคมที่มีวัฒนธรรม และระบบคุณค่าที่ปลูกฝังอยู่ “แต่ในขณะที่เดียวกันบุคคลมีส่วนสร้างสรรค์สังคมให้ เป็นไปในลักษณะที่ตนเห็นว่าดีงาม ถูกต้อง เพื่อให้เกิดการยอมรับ คือการอยู่ในสังคมที่ดี ให้เกียรติ เคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์” (สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา 2546: 36)

ปัจจุบันวิทยาการ เทคโนโลยี และการสื่อสารเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ทำให้นักเรียนได้รับข้อมูลข่าวสารทั้งทางบวกและทางลบ ทั้งตัวอย่างที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม ซึ่งนับวันจะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น จนมีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิต ส่งผลให้บุคคลต้องพยายามปรับตัว เพื่อดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างราบรื่น (กรมวิชาการ 2544: ก)

นักจิตวิทยาหลายท่านที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมวัยรุ่น มีความเห็นตรงกันว่าวัยรุ่นเป็นบุคคลซึ่งอยู่ในช่วงชีวิตที่มีความยุ่งยาก ตกอยู่ภายใต้ความมึนงง ความขัดแย้ง และความไม่มั่นคงของชีวิต เมื่อประสบกับปัญหาเช่นเดียวกับบุคคลวัยอื่นเขาจะมีความยุ่งยาก และขัดแย้งมากกว่า (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบปัจฉิม 2524: 9) ทั้งนี้ วัยรุ่นเป็นวัยคาบเกี่ยวระหว่างวัยเด็กกับวัยผู้ใหญ่ เป็นวัยที่มีการเจริญเติบโตทางร่างกายสูงสุด และมีการเปลี่ยนแปลงหลายสิ่งหลายอย่างที่เกิดขึ้น เช่น การเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ การเข้าสังคม การเรียน การทำงาน การค้นหาอุดมคติในชีวิต การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นไปอย่างรวดเร็ว ไม่แน่นอน และมีความละเอียดซับซ้อน (กรมวิชาการ 2545: 54) โดยเฉพาะการพัฒนาด้านบุคลิกภาพ ดังนั้นวัยรุ่นตอนต้น จึงเป็นบุคคลซึ่งอยู่ในช่วงวัยที่เหมาะสมในการพัฒนาพฤติกรรม การเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น

ลิกโคน่า (Lickona, 1991 อ้างถึงในสวัสดิ์ ประทุมราช 2545 : 45-53) กล่าวว่า “ในขณะที่สิ้นของความ โลก และวัตถุนิยมกำลังจะครอบงำเยาวชนอยู่ เงินมีบทบาทเป็นแรงขับเคลื่อนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ และเป็นตัวสร้างคุณค่าเป้าหมายของเยาวชน ยิ่งกว่านั้นความรู้ทางคุณธรรมขั้นพื้นฐานนับวันจะดูหายไปจากวัฒนธรรมปัจจุบันคุณค่าเชิงจริยธรรมที่ยิ่งใหญ่สองประการ คือ ความเคารพนับถือและความรับผิดชอบ ซึ่งถือเป็นกฎข้อบังคับเชิงจริยธรรม จัดว่าเป็นหัวใจของศีลธรรมของเยาวชน โดยมีจุดประสงค์แสดงให้เห็นถึงคุณค่าในการส่งเสริมคุณความดีของปัจเจกชน และคุณความดีของชุมชนทั้งมวล ซึ่งคุณค่าของความเคารพนับถือเป็นสิ่งที่จำเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาคนให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์แบบ ด้านสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ด้านมนุษยสัมพันธ์ในทางประชาธิปไตย และด้านส่งเสริมความเป็นธรรมเพื่อนำไปสู่การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ซึ่งความเคารพนับถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่โรงเรียนไม่เพียงแต่สั่งสอนเท่านั้น หากต้องพัฒนาให้มีจริยธรรมให้บุคคลมีความรับผิดชอบทางสังคม ในรูปคุณค่าเชิงจริยธรรมขั้น

พื้นฐาน คือ ความเคารพนับถือ” นอกจากนั้น การวางรากฐาน “การยอมรับความแตกต่าง” ในสถานศึกษานั้น โรงเรียนต้องปลูกฝังแนวคิดที่ว่า“ทุกคนมีคุณค่า” การที่บุคคลมองว่าทุกคนมีคุณค่า จะทำให้เกิดการเคารพสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของกันและกัน โดยการเริ่มต้นจากการสอนนักเรียนให้หาเอกลักษณ์ของตัวเอง เพื่อให้เห็นคุณค่าของตนเอง จนเกิดความมั่นคงในจิตใจ ไม่อิจฉาริษยาผู้อื่น และในขณะที่เดียวกันต้องสอนนักเรียนให้เห็นคุณค่าของผู้อื่น โดยให้เห็นความสำคัญของกันและกัน ยอมรับในความแตกต่างของกันและกันได้ อีกทั้งปลูกฝังค่านิยมการไม่แบ่งชนชั้น ตามชาติตระกูล ฐานะทางเศรษฐกิจ หรือรูปร่างหน้าตา แต่ให้มองที่คุณค่าชีวิตของแต่ละคน (นลินี ทวีสิน 2550: 5) ดังนั้นการพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น จึงเป็นสิ่งสำคัญ และเป็นหน้าที่ประการแรกของโรงเรียน ลิคโคน่า (Lickona, 1991 อ้างถึงใน สวัสดิ์ ประทุมราช 2545: 45) ที่จะจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนเกิดจริยธรรมขั้นพื้นฐานในการให้คุณค่าของความเคารพนับถือพื้นฐานต่อตนเองและผู้อื่น ซึ่งจะเห็นได้ว่าการพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น เป็นสิ่งสำคัญต่อการดำรงชีวิตของบุคคล โดยเฉพาะวัยรุ่นตอนต้นซึ่งเป็นบุคคลในช่วงวัยที่เหมาะสมในการปลูกฝัง ส่งเสริม พัฒนา พฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น ซึ่งถือว่าเป็นทรัพยากรบุคคลในช่วงวัยที่มีคุณค่าต่อประเทศชาติ จำเป็นต้องพัฒนาทั้งด้านสติปัญญา จิตใจ และพฤติกรรม ด้วยการสร้างเสริมให้ยอมรับและ/หรือให้คุณค่าผู้อื่น ซึ่งจะช่วยให้พัฒนาศักยภาพได้อย่างเต็มที่ สามารถสร้างภูมิคุ้มกัน จัดการกับปัญหาชีวิตได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ยอมรับนับถือตนเองและผู้อื่น รู้จักการให้เกียรติ เคารพในสิทธิ ยกย่องชื่นชมในความดีงาม เคารพความคิดเห็น เห็นอกเห็นใจผู้อื่น ปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความเคารพนับถือ ให้เป็นที่ยอมรับของบุคคลรอบข้าง เพื่อสร้างสรรค์สิ่งดีงามทั้งต่อตนเอง คนใกล้ชิด และคนอื่นๆในสังคม

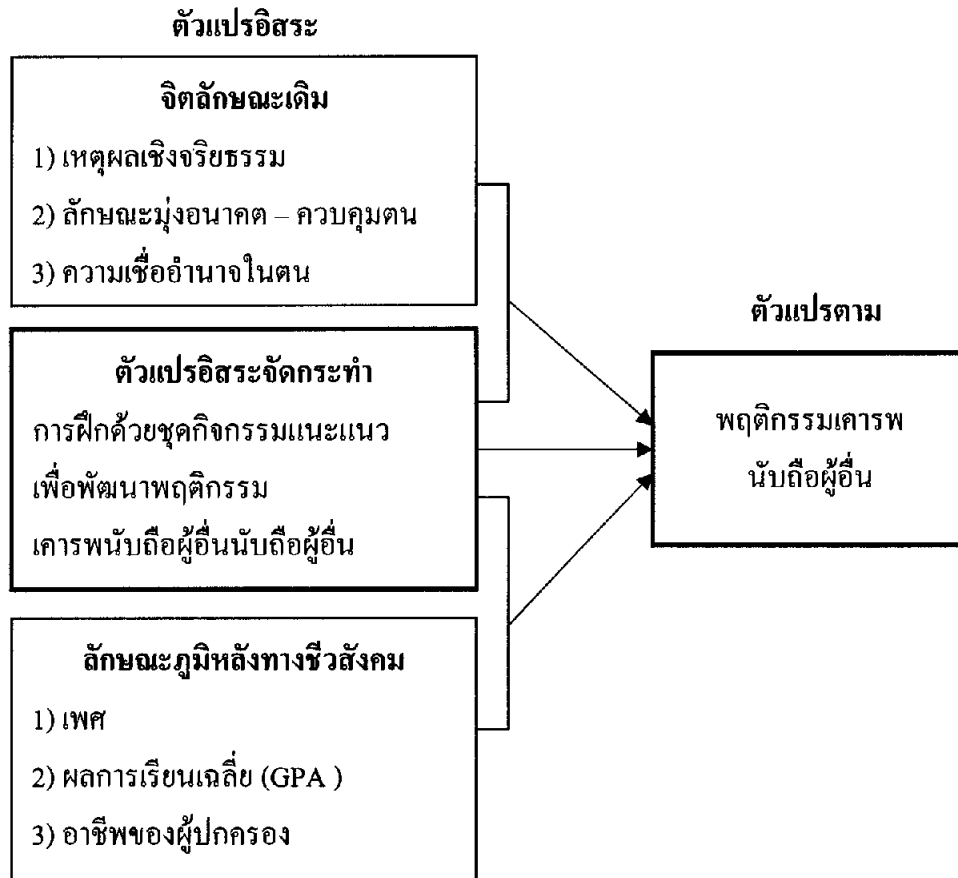
จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่าพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น เป็นพฤติกรรมที่มีความสำคัญซึ่งควรพัฒนาบุคคลในช่วงวัยรุ่นตอนต้น เพื่อให้เขายอมรับและ/หรือให้คุณค่าในตนเองและผู้อื่น อันจะนำไปสู่คุณค่าเคารพนับถือผู้อื่น ซึ่งเป็นจริยธรรมขั้นพื้นฐานในการเชื่อมโยงไปสู่จริยธรรมขั้นอื่นๆต่อไป ซึ่งคุณค่าดังกล่าวเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น ระหว่างนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่ได้รับการฝึก และไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น

2.2 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น ที่มีความพร้อมทางจิตต่างกัน

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัยการพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว

4. สมมติฐานการวิจัย

4.1 นักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว มีพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น

4.2 นักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่มีความพร้อมทางจิตสูง เมื่อได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรม
แนะแนว มีพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่มีความพร้อมทางจิตต่ำ

5. ขอบเขตการวิจัย

5.1 ประชากร ประชากรในการศึกษาคั้งนี้ เป็นนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นชายและหญิง
อายุ 13-15 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา
2551 จำนวน 1,715 คน

5.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้ เป็นนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น
โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2551 จำนวน 60 คน

5.3 ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 ระหว่างวันที่ 21
กรกฎาคม 2551 ถึง วันที่ 1 สิงหาคม 2551 รวม 2 สัปดาห์

5.4 ตัวแปรที่ศึกษา

5.4.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1) ตัวแปรอิสระจัดกระทำ ได้แก่ การฝึกโดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อ
พัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น และการฝึกโดยกิจกรรมแนะแนวอื่นๆ (ที่ไม่ใช่ชุดกิจกรรม
แนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น)

2) ตัวแปรอิสระที่ไม่ได้จัดกระทำ ได้แก่

(1) ตัวแปรจิตลักษณะเดิม มี 3 ตัวแปร คือ เหตุผลเชิงจริยธรรม ลักษณะ
มุ่งอนาคต-ควบคุมตน และความเชื่ออำนาจในตน

(2) ตัวแปรลักษณะภูมิหลังทางชีวสังคม มี 3 ตัวแปร คือ เพศ ผลการเรียน
เฉลี่ย และอาชีพของผู้ปกครอง

5.4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 พฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกถึงการ
ยอมรับและ/ หรือให้คุณค่าผู้อื่นในลักษณะของการให้เกียรติผู้อื่น การเคารพสิทธิผู้อื่น การเคารพ

ความคิดเห็นผู้อื่น การยกย่องชื่นชมในความดีงามของผู้อื่น และการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ซึ่งมี 2 ระดับ คือการเคารพนับถือคนใกล้ชิด และเคารพนับถือคนทั่วไปในสังคม

6.2 กิจกรรมแนะแนว หมายถึง กิจกรรมที่สร้างขึ้นตามหลักทฤษฎีทางการแนะแนว และ/หรือทางจิตวิทยา เพื่อส่งเสริมและพัฒนาผู้เข้าร่วมกิจกรรมให้มีคุณลักษณะ ทักษะ ความสามารถตามเป้าหมายในขอบข่ายการแนะแนว

6.3 ชุดกิจกรรมแนะแนว หมายถึง เครื่องมือทางการแนะแนวที่ประกอบด้วย กิจกรรมแนะแนวหลายๆกิจกรรมที่นำมารวมกัน โดยนำหลักการจัดการเรียนรู้แบบเน้น ประสบการณ์ และขอบข่ายของการแนะแนว เป็นการจัดประสบการณ์เรียนรู้โดยใช้วิธีการฝึก แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ มีการเล่นเกม อภิปราย แสดง บทบาทสมมติ เป็นต้น ซึ่งผู้รับบริการสามารถเรียนรู้และมีประสบการณ์เป็นองค์รวม เพื่อช่วยให้ ผู้รับบริการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

6.4 นักเรียนวัยรุ่นตอนต้น หมายถึง นักเรียนที่มีอายุช่วง 13-15 ปี ในการวิจัยนี้ กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย จังหวัด ขอนแก่น

6.5 จิตลักษณะเดิม หมายถึง ลักษณะทางจิตของบุคคลที่เป็นสาเหตุให้บุคคลแสดง พฤติกรรมการเป็นคนดี คนเก่ง และคนมีความสุข โดยพิจารณาจากเหตุผลเชิงจริยธรรม ลักษณะ มุ่งอนาคต-ควบคุมตน และความเชื่ออำนาจในตน

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 7.1 ได้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น
- 7.2 ได้นวัตกรรมที่เป็นต้นแบบทางการแนะแนว คือ ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา พฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นที่มีคุณภาพ
- 7.3 ได้แนวทางในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาจิตลักษณะ และ/หรือพฤติกรรมที่ พึงประสงค์

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ประมวลเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นพื้นฐานเพื่อประกอบการศึกษา โดยจะนำเสนอตามลำดับหัวข้อ ดังต่อไปนี้

1. พฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น
 - 1.1 แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น
 - 1.2 การวัดพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น
 - 1.3 การพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น
 - 1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น
2. ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น
 - 2.1 ความหมายของชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น
 - 2.2 การสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น
 - 2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น
3. ปัจจัยเชิงเหตุผลสมทบด้านจิตลักษณะเดิมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น
 - 3.1 เหตุผลเชิงจริยธรรมกับการพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น
 - 3.2 ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนกับการพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น
 - 3.3 ความเชื่ออำนาจในตนกับการพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น
4. ปัจจัยลักษณะภูมิหลังทางชีวิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น
 - 4.1 เพศ
 - 4.2 ผลการเรียนเฉลี่ย
 - 4.3 อาชีพของผู้ปกครอง

1. พฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น

1.1 แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น

ในการประมวลเอกสาร แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น ได้อธิบายถึงความเคารพนับถือผู้อื่น โดยตรง และที่เกี่ยวข้องหรือเป็นพฤติกรรมที่ใกล้เคียง มาร่วมในการประมวลเอกสาร ซึ่งจะได้นำเสนอในรายละเอียด ดังนี้

1.1.1 ความหมายของพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น

1) ความหมายของพฤติกรรม

วิกาพร มาพบสุข (2543: 44) และปรีชา วิหคโต (2545: 5-6) ได้ให้ความหมายพฤติกรรม (Behavior) สรุปความได้ว่า หมายถึง การกระทำทุกอย่างของบุคคลทั้งที่รู้สึกตัวและไม่รู้สึกตัว ซึ่งผู้อื่นอาจรู้ได้โดยการสังเกตด้วยประสาทสัมผัสหรือใช้เครื่องมือช่วยในการสังเกต การกระทำที่สังเกตได้และพฤติกรรมที่กำหนดเป็นวัตถุประสงค์ได้ ได้แก่ พฤติกรรมที่สังเกตได้หรือพฤติกรรมภายนอก ซึ่ง พฤติกรรมตามความหมายของนักจิตวิทยา แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ (1) พฤติกรรมที่สังเกตได้หรือพฤติกรรมภายนอก (Overt Behavior) หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้อื่นสังเกตได้โดยอาศัยประสาทสัมผัสที่บุคคลแสดงพฤติกรรมให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ตนต้องการ เช่น การพูดคุยสนทนา การสัมผัสมือ การโอบไหล่ การพยักหน้า เป็นต้น (2) พฤติกรรมที่สังเกตไม่ได้หรือพฤติกรรมภายใน (Covert Behavior) หมายถึง การทำงานของอวัยวะต่างๆภายในร่างกาย รวมทั้งความรู้สึกนึกคิด และอารมณ์ที่ถูกควบคุมอยู่ภายใน เช่น ความคิด เจตคติ ค่านิยม ความเชื่อ และคุณธรรม เป็นต้น ซึ่ง ฉันทนา กล่อมจิตและคณะ (2549: 94) ให้ความหมาย พฤติกรรม “ว่าสามารถสังเกตได้ด้วยอวัยวะรับความรู้สึก หรือการใช้เครื่องมือหรือแบบทดสอบทางจิตวิทยาต่างๆ พฤติกรรมที่สามารถสังเกตได้ด้วยอวัยวะรับความรู้สึกนั้น เรียกว่าพฤติกรรมภายนอก ส่วนพฤติกรรมที่สังเกตไม่ได้ด้วยอวัยวะรับความรู้สึกแต่ทราบได้ว่ามีพฤติกรรมเกิดขึ้น โดยใช้เครื่องมือ หรือแบบทดสอบทางจิตวิทยาต่างๆวัดนั้นเรียกว่าพฤติกรรมภายใน” ส่วน นิรันดร์ จุลทรัพย์ (2546: 14) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรม โดยสรุปได้ว่า พฤติกรรม หมายถึง อากัปกริยา ท่าทาง การแสดงออกของมนุษย์และสัตว์ทั้งที่รู้สึกตัวและไม่รู้สึกตัว ทั้งที่มองเห็นหรือสัมผัสได้ และไม่สามารถมองเห็นหรือสัมผัสได้ด้วยตัวเองหรือผู้อื่น ซึ่งสามารถวัดโดยทางตรงหรือทางอ้อม แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ *ประเภทที่หนึ่ง* คือพฤติกรรมภายนอก เป็นพฤติกรรมที่ตนเองหรือผู้อื่นมองเห็นหรือสัมผัสได้ และสามารถวัดได้โดยตรง แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ (1) พฤติกรรมโมลาร์ (Molar Behavior) เป็นพฤติกรรมที่สังเกตได้ชัดเจนโดยไม่ต้องใช้เครื่องมือช่วย เช่น การเดิน การวิ่ง การยิ้ม การหัวเราะ การร้องไห้ เป็นต้น (2) พฤติกรรม

โมเลคิวลาร์ (Molecular Behavior) เป็นพฤติกรรมที่ไม่สามารถรับรู้ได้ด้วยประสาทสัมผัส ต้องใช้เครื่องมือช่วย เช่น การไหลเวียนของกระแสโลหิต การทำงานของระบบต่อมต่างๆของร่างกาย เป็นต้น *ประเภทที่สอง* คือ พฤติกรรมภายใน เป็นพฤติกรรมที่ไม่สามารถวัดได้โดยตรง ต้องอาศัยวิธีวัดโดยทางอ้อมซึ่งผู้แสดงพฤติกรรมอาจจะรู้สึกหรือไม่รู้สึกตัวก็ได้ ซึ่งทั้งพฤติกรรมภายนอก และพฤติกรรมภายในจะมีความสัมพันธ์กัน ถ้าหากบุคคลมิได้เสแสร้ง คือ เมื่อคิดอย่างไร รู้สึกอย่างไรก็มักจะพูดหรือแสดงออกมานั้น เป็นลักษณะของคนที่ปากกับใจตรงกัน แต่ก็มีไม่น้อยที่บางคนคิดอย่างหนึ่งรู้สึกอย่างหนึ่ง แต่กลับพูดหรือแสดงออกอีกอย่างหนึ่ง ทั้งนี้เพื่อความอยู่รอดของตนเอง หรือเพื่อจุดประสงค์บางประการ ดังนั้นนักจิตวิทยาจึงได้ศึกษาถึงธรรมชาติของมนุษย์เกี่ยวกับอารมณ์ (Emotions) ความรู้สึก (Feelings) ความคิด (Ideas) และจิตสำนึก หรือจิตใจ (Consciousness) เพื่อจะได้เข้าใจพฤติกรรมของมนุษย์มากยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า ความหมายพฤติกรรม หมายถึง สิ่งที่บุคคลแสดงออกถึงการกระทำที่สังเกตได้และสังเกตไม่ได้ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวจะมีความสัมพันธ์กันในการแสดงออก ถ้าบุคคลไม่ได้เสแสร้ง เพื่อเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์บางประการ

2) ความหมายของพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542: 264) ให้ความหมาย คำว่า ความเคารพ หมายถึง “การแสดงความนับถือ เช่น เคารพสิทธิผู้อื่น ไม่ล่วงเกิน ไม่ล่วงละเมิด ส่วนคำว่า นับถือ หมายถึง เชื่อถือยึดมั่น นับถือผู้ใหญ่ ยกย่อง” ซึ่ง วิจิตร อาวะกุล (2526: 124-126) ได้กล่าวถึงการแสดงความเคารพ โดยสรุป หมายถึง เครื่องหมายของคนดีที่มีจิตใจสูง เพราะเป็นผู้รู้จักคุณค่าความดีของผู้อื่นที่ตนเคารพ รู้จักค่าของความเคารพว่ามีค่าสูง คุณความดีนี้ย่อมส่งผลให้บุคคลเป็นผู้สูงเด่นในคุณความดี ซึ่งพระพุทธเจ้าตรัสว่า บุคคลที่อ่อนน้อมถ่อมตน รู้จักแสดงความเคารพในสิ่งที่ควรเคารพ ย่อมเป็นผู้เจริญด้วย อายุ วรรณะ สุขะ พละ ลาภยศ และยังแสดงว่าเป็นผู้มีอารยธรรมอันดีงามเป็นหลักในการปฏิบัติ ซึ่งสรุปความหมายได้ 3 ด้าน คือ (1) เคารพตนเอง หมายถึง การทำความดี เว้นชั่วด้วยตนเอง เพื่อยกฐานะของตนให้พ้นทุกข์ (2) เคารพผู้อื่น หมายถึง การอ่อนน้อมถ่อมตนต่อผู้อื่นเท่าตนเอง ต่อผู้มีบุญคุณ ไม่เห็นแก่ตัว (3) เคารพธรรมะ หมายถึง การประพฤติธรรมสมควรแก่ธรรมไม่ทำความชั่วที่ผิดศีลธรรม

การแสดงความเคารพเป็นมารยาททางสังคมที่มีความแตกต่างในแต่ละสังคม สำหรับสังคมไทยถือว่าประชาธิปไตยด้านวัฒนธรรม คือ การแสดงความเคารพนับถือผู้อื่น โดยการแสดงออกทั้งทางกาย วาจา ใจ (กรมวิชาการ 2535: 11-12) ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2538: 33-35 ; 2536: 21-23 อ้างถึงใน พรชัย หนูแก้ว 2541: 26) ได้วิเคราะห์ประเด็นสำคัญของความเคารพนับถือผู้อื่นทั้งทางกาย และทางวาจา โดยสรุปสาระสำคัญได้แก่

1) การแสดงความเคารพโดยการให้เกียรติผู้อื่น เช่น การทักทาย การรู้จักพูดให้เหมาะสมกับกาลเทศะ ใช้คำพูดเหมาะสมตามฐานะของบุคคล พุดจาสุภาพ ไม่ก้าวร้าวต่อเสียด ไม่พูดสิ่งที่จะทำให้ผู้อื่นเกิดความเดือดร้อน ไม่นำความลับของผู้อื่นไปเปิดเผย ไม่พุดนินทา หรือหลอกลวง

2) การเคารพในสิทธิของผู้อื่น ได้แก่ การไม่ล่วงละเมิดของผู้อื่น การรู้จักเคารพสิทธิของคนที่มา ก่อน-หลัง เคารพในความเป็นเจ้าของสิ่งของเครื่องใช้ และต้องรู้จักขออนุญาตเมื่อล่วงล้ำเข้าไปในที่อยู่อาศัยของบุคคลอื่น การยึดมั่นในกฎกติกา ระเบียบของสังคม และ3) การเคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น เมื่อมีผู้เสนอความคิดเห็นควรตั้งใจฟังด้วยความตั้งใจ และใคร่ครวญด้วยวิจรรย์ญาณ หากเห็นว่าเป็นแนวคิดที่มีประโยชน์มากกว่าความคิดของตนเองก็ควรยอมรับและปฏิบัติตาม ส่วน วิภาพร มาพบสุข (2543: 111) ได้ให้ความหมาย การยอมรับนับถือผู้อื่น หมายถึง “การให้คุณค่าความเชื่อถือแก่บุคคลอื่นในฐานะที่เป็นเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ซึ่งมีความคิด มีประสบการณ์ที่จะพัฒนาตนเองได้ การยอมรับนับถือผู้อื่นในทุกด้านยอมทำให้นักลมองเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น ซึ่งจะสะท้อนถึงเจตคติที่มีต่อบุคคลอื่น”

ลิกโคน่า (Lickona, 1991 อ้างถึงใน สวัสดิ์ ประทุมราช 2545: 45-57)

ได้ให้ความหมายความเคารพนับถือผู้อื่นโดยสรุปความได้ว่า หมายถึง การแสดงการยอมรับนับถือหรือการให้คุณค่าของบุคคล ซึ่งเป็นการบังคับให้บุคคลต้องปฏิบัติต่อผู้อื่นโดยการแสดงต่อผู้อื่นด้วยการให้เกียรติผู้อื่น ถือว่าเขามีศักดิ์ศรี และสิทธิเท่าเทียมกับเรา ถึงแม้เราจะไม่ชอบว่าเขาเป็นคนที่ไม่มีเกียรติ ศักดิ์ศรีและสิทธิเท่าเทียมกับเรา เช่น รู้จักกล่าวคำขอบคุณต่อผู้ที่ให้เกียรติเรา รู้จักขอโทษเมื่อทำผิดหรือทำสิ่งที่ไม่สมควร เป็นต้น ซึ่งความเคารพที่เป็นพื้นฐานของบุคคลที่อยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมนั้น ควรรู้จักเห็นอกเห็นใจผู้อื่นโดยยึดหลักการเอาใจเขามาใส่ใจเราเพื่อที่จะทราบความคิด ความรู้สึกของคนอื่น โดยการมองสถานการณ์ดังที่พวกเขาเห็น มีจินตนาการว่าผู้อื่นมีปฏิกริยาและความรู้สึกอย่างไร และกระทำต่อผู้อื่นอย่างยุติธรรม นอกจากนั้นบุคคลควรให้ความเคารพในสิทธิของผู้อื่น โดยการไม่เบียดเบียน ล่วงละเมิดสิทธิของผู้อื่น เคารพนับถือในสิทธิอำนาจตามกฎหมาย กฎข้อบังคับ กฎกติกา และระเบียบของสังคม ซึ่งความเคารพนับถือนอกจากจะเน้นหน้าที่เชิงลบของคนเราเพื่อเป็นการบอกในภาพรวมว่าเราไม่ควรทำอะไร ความเคารพนับถือจะป้องกันไม่ให้เราทำอันตรายต่อสิ่งที่เราควรนับถือหรือให้คุณค่า หรือบางครั้งเรียกว่า “ศีลธรรมเชิงห้าม” ซึ่งนอกจากที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเล็กน้อยๆที่กระทำในชีวิตประจำวันแล้ว ความเคารพนับถือยังเป็นหลักการของประชาธิปไตยอีกด้วย ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจของกฎหมายที่ว่า “จงกระทำต่อผู้อื่นดังเช่นที่คุณต้องการให้ผู้อื่นกระทำต่อคุณ” ซึ่งปัจจุบันถึงแม้ว่าสังคมจะขัดแย้งกัน แต่สิ่งที่แสดงออกในชีวิตประจำวันด้วยความเคารพนับถือซึ่งทุกคน

ควรกระทำ คือ การมีพื้นฐานทางจริยธรรมร่วมกัน และยอมรับว่าพื้นฐานทางจริยธรรมร่วมกันคือ ขั้นตอนแรกที่สำคัญในการให้การศึกษาคุณค่าในโรงเรียน

สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย (อ้างจาก บราห์มา กุมารี 2545: 166) กล่าวถึงความเคารพว่า “เป็นคุณค่าหลักหนึ่งในสิบสองประการ ซึ่งความเคารพ หมายถึง การรู้คุณค่าของตนเองและการให้เกียรติต่อคุณค่าของผู้อื่น ซึ่งเป็นวิถีทางที่แท้จริงของการได้รับความเคารพ นอกจากนี้ความเคารพยังหมายถึงการรับรู้คุณค่าที่เป็นมรดกตกทอด และสิทธิ์โดยกำเนิดของแต่ละบุคคลและกลุ่มคน ซึ่งตระหนักได้ว่าเป็นศูนย์รวมที่ทำให้ผู้คนผูกมัดตนเองกับเป้าหมายชีวิตที่สูงขึ้น” นอกจากนี้ วีระชาติ นิมอนงค์ (2547: 63) กล่าวว่า ความเคารพ หรือ คารวะ หมายถึง “การให้ความนับถือ หรือการให้คุณค่า แล้วปฏิบัติต่อกันนั้นด้วยความเอาใจใส่ และจริงใจ” ซึ่ง พระมหาสมชาย (ฐานวุฑโฒ 2550: 194 - 200) กล่าวว่า ความเคารพ หมายถึง “ความตระหนักซาบซึ้ง รู้ถึงคุณค่าความดีที่มีอยู่จริงของบุคคลอื่น ยอมรับนับถือความดีของเขาด้วยใจจริง แล้วแสดงออกถึงความนับถือต่อผู้นั้นด้วยการแสดงความอ่อนน้อม อ่อนโยน อย่างเหมาะสมทั้งต่อหน้าและลับหลัง ดังนั้นคนที่มีปัญญามากจะตระหนักในความดีของผู้อื่น มีจิตใจดี เปิดกว้างพร้อมที่จะรองรับความคิดจากผู้อื่นเข้าสู่ตน หรือความเคารพ คือ การยกย่อง ชื่นชมในความดีของผู้อื่น”

สรุปได้ว่า พฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น หมายถึง การที่บุคคลมีความรู้สึกนึกคิดที่ดีต่อผู้อื่น โดยการแสดงออกถึงการยอมรับและ/หรือให้คุณค่าผู้อื่น ในลักษณะของการให้เกียรติผู้อื่น เคารพสิทธิผู้อื่น เคารพความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ยกย่องชื่นชมในความดีงามของคนอื่น รู้จักเห็นอกเห็นใจผู้อื่นโดยเอาใจเขามาใส่ใจเรา ซึ่งจะส่งผลต่อตนเอง ครอบครัว เพื่อน คนใกล้ชิด และคนอื่นๆในสังคมต่อไป

1.1.2 ความสำคัญของพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น

อารี พันธุ์ณี (2544: 118-122) กล่าวว่า “บุคคลทุกคนเป็นผู้มีค่า มีความสำคัญ มีศักดิ์ศรี มีความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน” ซึ่งสอดคล้องกับปรัชญาการแนะแนวตามที่ โกลด์ มิถุน (2544: 8) กล่าวว่า การดำเนินงานทางการแนะแนวอยู่บนพื้นฐานความรู้ ความเชื่อที่สำคัญ โดยสรุป คือ 1) คนทุกคนมีคุณค่า ต่อตนเอง ต่อครอบครัว ต่อสังคม ประเทศชาติและต่อสังคมโลก ในฐานะที่สร้างคุณประโยชน์ให้แก่ฝ่ายต่างๆ 2) คนทุกคนมีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นคนในฐานะสมาชิกผู้หนึ่ง ควรได้รับการยอมรับที่จะมีชีวิตอยู่ในสังคมโลกอย่างทัดเทียมผู้อื่น 3) คนมีความแตกต่างกันควรได้รับการยอมรับในความต่างนั้น ทั้งส่วนดี ส่วนด้อย 4) คนควรได้รับการส่งเสริมพัฒนาในทุกด้านตามศักยภาพอย่างเหมาะสม และ 5) คนควรมีสติที่ตัดสินใจเลือกพัฒนา แก้ปัญหาของตน ซึ่ง แม็คเคนซี (Mackenzie, 1966 อ้างถึงใน วติน อินทสระ 2544: 267-273) ได้ให้ความสำคัญของพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นซึ่งมนุษย์มีหน้าที่สำคัญ 6 ด้าน สาระสำคัญพอ

สรุปได้ ดังนี้ **ด้านที่ 1** การยอมรับนับถือชีวิต (Respect for Life) คือการยอมรับนับถือชีวิตทั้งชีวิตของตนเองและคนอื่น ด้วยเหตุนี้บุคคลไม่ควรทำลายชีวิตตนเองและผู้อื่น **ด้านที่ 2** การยอมรับนับถือในเสรีภาพและบุคลิกภาพ (Respect for Freedom and Personality) คือ การยอมรับนับถือในสิทธิและเรื่องส่วนตัวของบุคคลอื่น ไม่ก่อความเดือดร้อนแก่สังคมส่วนรวม เข้าหลักที่ว่า “จงปฏิบัติต่อเพื่อนมนุษย์ในฐานะเป็นมนุษย์ด้วยกัน อย่าทำให้เพื่อนมนุษย์เป็นเครื่องมือของตน” **ด้านที่ 3** การยอมรับนับถือทรัพย์สินของผู้อื่น (Respect for Property) คือการไม่เบียดเบียนทรัพย์สินของผู้อื่น โดยวิธีใดวิธีหนึ่ง ซึ่งบุคคลควรเคารพสิทธิในทรัพย์สินสมบัติของผู้อื่น **ด้านที่ 4** การยอมรับนับถือระเบียบสังคม (Respect for Social Order) คือ การยอมรับในระเบียบข้อบังคับของสังคม ซึ่งจัดไว้เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม **ด้านที่ 5** การยอมรับนับถือความจริง (Respect for Truth) คือ การที่บุคคลพูดความจริง เว้นการพูดเท็จ การรักษาสัญญา ความจริงใจ ความปรารถนาดี ความถูกต้องตามกาลเทศะ และ**ด้านที่ 6** คือ การยอมรับนับถือความก้าวหน้า (Respect for Progress) คือ ความเชื่อมั่นในความก้าวหน้าของบุคคล และควรส่งเสริมความพยายามของผู้อื่น ไม่กีดกันผู้อื่น ตลอดจนร่วมกันเพื่อสร้างสรรค์สังคม และความเจริญที่พึงมาให้กับเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน นอกจากนี้ ผ่องศรี จันทวี และคณะ (2546: 53) ได้กล่าวถึงความสำคัญของพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นในสังคมประชาธิปไตยปัจจุบัน โดยสรุปสาระสำคัญได้ว่า บุคคลในสังคมคือสิ่งที่มีความสำคัญสูงสุด ซึ่งหมายถึงปัจเจกชนหรือคนแต่ละคน ที่ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคม ซึ่งแนวคิดประชาธิปไตยจะศรัทธาในคุณค่าความเป็นมนุษย์ของปัจเจกชน เคารพในเกียรติและศักดิ์ศรีของมนุษย์ ทุกคนมีสิทธิ และเสรีภาพกว้างขวางเท่าเทียมกัน ซึ่งพฤติกรรมด้านการวรรณะหรือธรรมะ คือ ความเคารพ ซึ่งหมายถึงความอ่อนน้อมถ่อมตน ความเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน และมองเห็นคุณค่า ความสำคัญที่ต้องปฏิบัติต่อสิ่งนั้นๆ ให้เหมาะสม

สรุปได้ว่า พฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นมีความสำคัญต่อบุคคลเป็นอย่างยิ่งที่จะส่งผลต่อความรู้สึกนึกคิด และพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการยอมรับและ/หรือให้คุณค่าผู้อื่น ในการให้เกียรติในศักดิ์ศรีของความเป็นคนเท่าเทียมกัน เคารพสิทธิ ไม่เบียดเบียนล่วงละเมิด เคารพความคิดเห็น ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ตระหนักในความดีงามโดยการยกย่องชื่นชมในความดีงามของผู้อื่นด้วยความจริงใจ รู้จักเห็นอกเห็นใจผู้อื่น เพื่อพัฒนาตนเองในการดำเนินชีวิตที่ดีและเหมาะสม อันจะส่งผลต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติต่อไป

1.1.3 พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเคารพนับถือผู้อื่น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540 อ้างถึงใน สุกานดา น้อยเมืองเปลือย 2549: 9-10) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมในการแสดงความเคารพหรือ การวรรณะ ในการแสดงความเคารพผู้อื่น คือ การแสดงออกทั้งทางกาย วาจา ใจ โดยสรุปความได้ ดังนี้

1) การเคารพซึ่งกันและกัน โดยการให้เกียรติผู้อื่น เช่นการทักทายที่แสดงถึงการให้เกียรติผู้อื่น
 2) การแสดงเคารพบุคคลที่อาวุโสกว่า การรู้จักพูดให้เหมาะสมกับกาลเทศะ ใช้คำพูดเหมาะสมตามฐานะของบุคคล พุดจาสุภาพ ไม่ก้าวร้าวต่อเสียด ไม่พูดสิ่งที่จะทำให้ผู้อื่นเกิดความเคียดแค้น ไม่นำนำความลับของผู้อื่นไปเปิดเผย และไม่พุดนินทาหรือหลอกลวง 2) เคารพในสิทธิของผู้อื่น ได้แก่ การไม่ล่วงละเมิดสิทธิของผู้อื่นทั้งทางกายและวาจา รู้จักเคารพสิทธิของคนที่มาก่อนหลัง เคารพในความเป็นเจ้าของสิ่งของเครื่องใช้และต้องรู้จักขออนุญาตเมื่อล่วงล้ำเข้าไปในที่อยู่อาศัยของบุคคลอื่น เคารพกฎกติกา ระเบียบของสังคม 4) เคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น ได้แก่ การยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น เมื่อมีผู้เสนอความคิดเห็น ควรตั้งใจฟังด้วยความตั้งใจและใคร่ครวญด้วยวิจรรย์ญาณ หากเห็นว่าเป็นแนวคิดที่มีประโยชน์มากกว่าความคิดของตนเอง ก็ควรยอมรับและปฏิบัติตาม ทั้งนี้ วรพิทย์ มีมาก (2537: 48) และเพ็ญจันทร์ สุนทรจารณ์ (2538: 50) กล่าวถึง พฤติกรรมที่เกี่ยวกับความเคารพนับถือโดยสรุปความได้ว่า ความเคารพนับถือเป็นลักษณะของผู้ที่มีพฤติกรรมด้านจริยธรรม และศีลธรรมทั่วไป คือ เป็นผู้ที่มีความนับถือตนเองว่ามีคุณค่า มีความสามารถ ดังนั้นจึงไม่จำเป็นที่จะไปกดขี่ผู้อื่นให้ต่ำกว่าเรา รวมทั้งการไม่แสดงความรู้สึกโกรธอย่างรุนแรง เพราะความโกรธเป็นสาเหตุหนึ่งของความทุกข์ คนที่ตกอยู่ในอารมณ์นี้ย่อมไม่สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ ซึ่งการเคารพนับถือผู้อื่นนั้นไม่ควรคำนึงถึงวิธีการดำเนินชีวิตของเขา รวมทั้งมีความสามารถเข้าใจสถานการณ์ต่างๆ ในความคิดเห็นของผู้อื่น รู้ปัญหาสามารถสร้างทางเลือกในการแก้ปัญหาได้ดี และร่วมมือกับผู้อื่นในการพัฒนาส่วนรวมได้

วิภาพร มาพบสุข (2543: 111,200) ได้กล่าวถึงความสำคัญในการที่บุคคลแสดงพฤติกรรมถึงการยอมรับนับถือผู้อื่นกระทำได้หลายวิธี โดยสรุปความได้ว่า พฤติกรรมที่ควรแสดงออกที่สำคัญ ได้แก่ การให้ความสนใจต่อพฤติกรรมของบุคคลอื่น เช่น การแสดงความชื่นชมต่อบุคคลอื่นว่าเขาเป็นคนสำคัญและมีคุณค่าแก่การยกย่องชื่นชม ซึ่งเป็นการหาความดีมาพุดสรรเสริญด้วยความจริงใจให้เขาเกิดความพอใจและภูมิใจ ดังนั้นบุคคลควรฝึกการมีเจตคติที่ดีต่อผู้อื่น การมีความรู้สึกชอบพอ ยกย่อง ชื่นชม รับรู้ปัญหาของผู้อื่น หรือมีความเอาใจใส่ในคุณค่าของผู้อื่น ย่อมเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงการมีเจตคติที่ดีต่อผู้อื่น ซึ่งจะเป็นบันไดนำไปสู่การสร้างมิตรภาพที่ดีต่อกัน การฝึกทัศนคติที่ดีต่อผู้อื่นมีหลักการปฏิบัติ คือ การยอมรับและมองเห็นคุณค่าศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ทุกคนว่ามีความเท่าเทียมกัน มีความรู้สึกที่ดีต่อบุคคลอื่นอยู่เสมอ รู้จักการเอาใจเขามาใส่ใจเรา เข้าใจ และเห็นใจผู้อื่นเสมอ รู้จักแสดงออกถึงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับผู้อื่นยอมรับว่าคนเรามีความแตกต่างกัน พยายามเข้าใจผู้อื่น อย่าคิดว่าคนอื่นมักจะทำสิ่งเลวร้าย และชอบทำลายชื่อเสียงเกียรติยศคนอื่น ตลอดจนการมองโลกในแง่ดี

สมจินตนา ภักดีวงศ์ (2538: 107-109) กล่าวว่า “การแสดงความเคารพนับถือ สามารถทำได้ทั้งกาย วาจา และใจ ได้แก่ การอาศัยวิถีสุจริตเป็นหลัก เช่น ไม่พูดดูหมิ่นเหยียดหยาม หยาบโลน ไม่ส่งเสียงอะอะอืออึ้ง ไม่กล่าวลบหลู่ แต่กล่าวด้วยวาจาสุภาพไพเราะ เป็นต้น” ซึ่ง กวี วรรณ (2548: 187-188) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติสำคัญของการเป็นพลเมืองดีในการเคารพนับถือผู้อื่นตามวิถีประชาธิปไตยนั้นบุคคลควรแสดงพฤติกรรม ซึ่งพอสรุปความได้ว่าการเคารพนับถือเป็นการรู้จักกาลเทศะในการแสดงออกถึงการกระทำต่างๆ เช่น การพูด การเป็นผู้ฟังที่ดี การยอมรับผิดและให้อภัย เช่น การกล่าวคำขอขมา ขอโทษ หรือขออภัย การให้เกียรติผู้อื่นทั้งต่อหน้าและลับหลัง การกล่าวคำยกย่องชื่นชม การไม่พูดเสียงดังรบกวนผู้อื่นในห้องเรียน หรือที่สาธารณะ และการไม่พูดหยาบคาย เป็นต้น

วิจิตร อวระกุล (2528: 27) กล่าวว่า การที่บุคคลจะแสดงพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นได้นั้น จำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นซึ่งได้ให้หลักในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น โดยสรุปคือ “ใช้หลักของความไว้วางใจซึ่งกันและกันตามหลักพระพุทธศาสนา คือ ลดลักษณะของความโลภ โกรธ หลง ใช้หลักการเอาใจเขามาใส่ใจเรา มองคนในแง่ดี ให้การยกย่องชื่นชมในความดีงาม ยอมรับนับถือในความคิดเห็นของผู้อื่น ไม่พูดในเรื่องส่วนตัวของตนเองมากเกินไป พยายามถาม หรือแสดงความสนใจในการพูดของผู้ที่จะสร้างความสัมพันธ์ มีกิริยาวาจาที่สุภาพอ่อนน้อมถ่อมตน”

สรุปได้ว่า พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเคารพนับถือผู้อื่น ครอบคลุมลักษณะที่สำคัญ เช่น การเป็นผู้ที่มีสัมมาคารวะที่แสดงออกทั้งกาย วาจา ใจ ซึ่งแสดงออกถึงการยอมรับและ/หรือให้คุณค่าผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม โดยการให้เกียรติในศักดิ์ศรีของความเป็นคน เคารพในสิทธิผู้อื่น กฎ กติกาส่วนรวม ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เคารพในความแตกต่างระหว่างบุคคล ยกย่อง ชื่นชมในความดีงามผู้อื่น เห็นใจซึ่งกันและกันโดยยึดหลักการเอาใจเขามาใส่ใจเรา รวมถึงการให้ความเคารพนับถือบุคคลใกล้ชิด บุคคลอื่นๆ ในสังคม และมนุษยชาติ

1.1.4 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น

1) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ของแบนดูรา ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น (Bandura, 1986 อ้างถึงใน กรมวิชาการ 2543: 41-44) แนวคิดของทฤษฎีนี้ถือว่า พฤติกรรมทางคุณค่าเชิงจริยธรรมเป็นเพียงส่วนหนึ่งของพฤติกรรมสังคมเท่านั้น การเรียนรู้ การแสดงพฤติกรรมและการตัดสินใจของพฤติกรรมเกิดขึ้นโดยอาศัยกระบวนการที่มนุษย์ใช้ในการเรียนรู้พฤติกรรมทางสังคมอื่นๆ ซึ่งอธิบายเกี่ยวกับแนวคิดสำคัญโดยสรุป คือ พฤติกรรมของบุคคลเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์กับ

สถานการณ์ ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับผลที่เกิดจากพฤติกรรม ซึ่งบุคคลจะเลียนแบบ จากตัวแบบ รวมถึงการสังเกต การตอบสนอง และปฏิริยาต่างๆของตัวแบบ สภาพแวดล้อมของ ตัวแบบที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตัวแบบ คำบอกเล่าเกี่ยวกับตัวแบบ ความน่าเชื่อถือของตัวแบบ ความมีชื่อเสียงของตัวแบบ ผลจากการสังเกตจะทำให้ผู้สังเกตสามารถเลียนแบบของตัวแบบ หรือ แสดงพฤติกรรมใหม่ๆได้ ทำให้ไม่ต้องลองผิด ลองถูกพฤติกรรมทุกอย่างของมนุษย์ ซึ่งผลของ การเรียนรู้จะปรากฏอยู่ในตัวบุคคลในลักษณะของความเชื่อ กล่าวคือ เป็นความเชื่อที่ว่าอะไร สัมพันธ์กับอะไร และสัมพันธ์อย่างไร ความเชื่อเหล่านี้ในส่วนใหญ่ไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความ เป็นจริง และเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลในการกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์เพื่อนำไปสู่แนวความคิดที่ เกี่ยวข้อง 3 ประการ คือ (1) ความเชื่อเกี่ยวกับกฎเกณฑ์เงื่อนไขที่ว่า การกระทำหนึ่งๆจะก่อให้เกิด ผลกรรม โดยเชื่อว่าผลกรรมที่เกิดขึ้นไม่จำเป็นต้องเป็นสิ่งที่เป็นจริงเสมอไป (2) การคาดหวัง เกี่ยวกับความสามารถของตนและความคาดหวังถึงผลที่จะเกิดขึ้น ซึ่งบุคคลจะแสดงพฤติกรรม หนึ่งๆหรือไม่ขึ้นอยู่กับว่า เขาคาดหวังว่าตัวเองสามารถกระทำพฤติกรรมนั้นได้หรือไม่ และ คาดหวังว่าพฤติกรรมดังกล่าวจะนำไปสู่ผลที่คิดไว้หรือไม่ (3) ระดับของสิ่งจูงใจความคาดหวัง เกี่ยวกับความสามารถของตนเองนั้นส่วนหนึ่งเกิดขึ้นจากตนเองเคยทำพฤติกรรมนั้นได้สำเร็จ หรือ เกิดจากการสังเกตการณ์กระทำของคนอื่น หรือเกิดจากการชักจูงตนเอง หรือมีบุคคลอื่นมาชักจูงให้ เชื่อว่าตนเองสามารถกระทำสิ่งนั้นๆ ได้

สรุปได้ว่า ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของเบนดูราเกี่ยวข้องกับการพัฒนา พฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น เน้นประเด็นสำคัญ เช่น การเรียนรู้จากตัวแบบ การจัดประสบการณ์ ทั้งทางตรง และทางอ้อม เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในกฎเกณฑ์การตัดสินใจความถูกต้องของการ กระทำ เกิดความเชื่อในความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับผลกรรม และผลดีจากการบังคับ ตนเองให้ปฏิบัติตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ ต้องมีการจัดเงื่อนไขต้องให้สอดคล้องกับ ประสบการณ์ตรง ตัวอย่าง และคำชี้แนะ ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ถึงผลที่ได้รับจาก การกระทำของตนเอง

2) ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ โคลเบอร์ก (Kohlberg, 1986

อ้างถึงใน ดวงเดือน พันธุมนาวิน 2540: 43) ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น โคลเบอร์กได้ศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรม ซึ่งมีความสัมพันธ์กับอายุ และพัฒนาการสติปัญญา ที่ เกี่ยวข้องกับช่วงวัยรุ่น ได้แก่ ขั้นที่ 4 คือ ขั้นหลักการทำตามหน้าที่ทางสังคม (13-16ปี) ซึ่งเป็น จริยธรรมระดับกลาง โดยโคลเบอร์กเห็นว่า จากการพัฒนาทางการเรียนรู้ในขณะที่บุคคลในวัยนี้ ได้โอกาสติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น การได้เข้ากลุ่มทางสังคมประเภทต่างๆจะช่วยให้ผู้ที่มีความฉลาด ได้เรียนรู้บทบาทของตนเองและผู้อื่น จะช่วยให้เขาพัฒนาคุณค่าเชิงจริยธรรมในขั้นสูงขึ้นได้อย่าง

รวดเร็ว เพราะการพัฒนาจริยธรรมมิใช่การรับความรู้จากการพร่ำสอนของผู้อื่นโดยตรง แต่เป็นการผสมผสานระหว่างความรู้เกี่ยวกับบทบาทของตนต่อผู้อื่น และบทบาทของผู้อื่นด้วย รวมทั้งข้อเรียกร้องและกฎเกณฑ์ของกลุ่มต่างๆซึ่งอาจจะขัดแย้งกัน แต่ในขณะเดียวกันก็ผลักดันให้บุคคลพัฒนาไปตามขั้นตอนในทิศทางเดียวกันเสมอ ไม่ว่าบุคคลจะอยู่ในกลุ่มใดหรือสังคมใดก็ตาม

สรุปได้ว่า ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์กที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น เน้นการพัฒนาจริยธรรมให้สัมพันธ์กับช่วงวัย เช่น การพัฒนาคุณค่าจริยธรรมของวัยรุ่น (13-16 ปี) ซึ่งอยู่ในขั้นที่ 4 คือ ขั้นหลักการทำตามหน้าที่ทางสังคม เพื่อให้วัยรุ่นมีปฏิสัมพันธ์โดยตรงจากการเรียนรู้บทบาทของตนเองและผู้อื่น

3) *ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม* ซึ่ง ปรีชา วิหกโต (2545: 9-22,26) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมนิยมโดยสรุปได้ว่า ธรรมชาติของมนุษย์ตามแนวทฤษฎีพฤติกรรมนิยม มี 4 ประการ คือ *ประการที่ 1* มนุษย์เกิดมาไม่ดี ไม่เลว แต่จะเริ่มต้นชีวิตในลักษณะที่ว่างเปล่า *ประการที่ 2* มนุษย์เป็นสัตว์ที่มีชีวิตที่สามารถตอบสนองสิ่งเร้าต่างๆในสิ่งแวดล้อมแบบแผนพฤติกรรมมนุษย์จะเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม หรือจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม *ประการที่ 3* พฤติกรรมของมนุษย์เกิดจากการเรียนรู้ และจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม และ *ประการที่ 4* มนุษย์สามารถควบคุมและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองได้ แม้ว่าจะตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมก็ตาม ซึ่งแนวคิดและวิธีทดสอบของทฤษฎีพฤติกรรมนิยมในระยะที่ 3 เป็นระยะที่มีแนวคิดว่าการสังเกต (Observation Learning) ได้แก่ การเห็นตัวแบบ (Modeling) ผู้สังเกตจะดูว่าตัวแบบทำอะไร แล้วได้รับจากการกระทำอะไร ในวันข้างหน้า ผู้สังเกตจะระลึกแบบแผนพฤติกรรมและทำตามตัวแบบนั้น

สรุปได้ว่า ทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเน้นพฤติกรรมของมนุษย์เกิดจากการเรียนรู้ และจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม และการเรียนรู้จากการสังเกต โดยการเห็นตัวแบบ และทำตามตัวแบบนั้น

4) *หลักทางพุทธศาสตร์* ซึ่ง อาภา จันทรสกุล (2545: 107- 110) ได้กล่าวถึงแนวทางในการพิจารณาธรรมชาติมนุษย์ตามหลักพุทธศาสตร์ โดยมองธรรมชาติของมนุษย์ว่าเกี่ยวข้องกับธรรมชาติทั่วไปของโลก และชีวิตทั้งหมด คือ มีความเป็นไปตามธรรมชาติของธรรมชาติ ตามกระบวนการแห่งเหตุปัจจัย มีความเป็นไปอย่างมีกฎเกณฑ์ 2 อย่างคือ (1) เป็นไปตามกฎธรรมชาติ หรือที่เรียกว่าไตรลักษณ์ คือ อนิจจตา ทุกขตา อนัตตตา ซึ่งถือว่าสิ่งทั้งหลายที่เกิดจากปัจจัยล้วนไม่เที่ยง ไม่คงที่ เกิดขึ้นแล้วก็เสื่อมสลายไป (2) มนุษย์เป็นสัตว์ที่ฝึกได้ พัฒนาได้ นอกจากนั้น พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต 2542 อ้างใน อาภา จันทรสกุล 2545: 12-125) กล่าวว่า มนุษย์ควรเป็นผู้ที่มีลักษณะของกัลยาณมิตร คือ มีความน่ารัก น่าไว้วางใจ น่าเจริญใจ

รู้จักพูดหรือพูดเป็น รู้จักฟังหรือฟังเก่ง แจกแจงเนื้อหาเรื่องราวได้ และไม่ชักงูในทางที่ไม่สมควรหรือไม่ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะของผู้มีพรหมวิหาร 4 เป็นพื้นฐานทางจิตใจต่อผู้อื่น คือเป็นผู้มีเมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา ซึ่งแสดงออกด้วยหลักปฏิบัติของสังคหวัตถุ 4 คือ (1) ทาน คือการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ แบ่งปัน ช่วยเหลือ สงเคราะห์ (2) ปิยวาจา คือ การกล่าวคำสุภาพ ไพเราะ น่าฟัง ชักงูในสิ่งที่ดีงาม แสดงความเห็นอกเห็นใจ ให้กำลังใจ (3) อัตถจริยา คือการช่วยเหลือทั้งแรงกายและปัญญา และ(4) สมานัตตตา คือ การปรับตัววางตนเสมอต้นเสมอปลาย ไม่เอาเปรียบผู้อื่น

สรุปได้ว่า จากแนวคิดหลักทางพุทธศาสตร์ เน้นมนุษย์ฝึกฝนพัฒนาตนเองได้ ซึ่งมนุษย์ควรมีลักษณะกัลยาณมิตร และพรหมวิหารสี่

พอจะสรุปในภาพรวมได้ว่า ทฤษฎีต่างๆข้างต้น มีแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น ในประเด็นสำคัญ เช่น มนุษย์เชื่อในความสามารถในการตัดสินใจโดยอาศัยประสบการณ์ในอดีต การเรียนรู้จากการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม การที่บุคคลจะพัฒนานั้น บุคคลต้องให้คุณค่า ขอมรับนับถือในเกียรติ ศักดิ์ศรี คุณค่าของความเป็นมนุษย์ที่สามารถพัฒนาได้ การนำประสบการณ์ อิทธิพลของสิ่งแวดล้อม และตัวแบบที่บุคคลยึดถือมาเป็นแบบอย่างในการพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น

1.2 การวัดพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น

ก่อนที่จะกล่าวถึงการวัดพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น จะกล่าวถึงการวัดพฤติกรรมทางพฤติกรรมศาสตร์ก่อน เนื่องจากเป็นพฤติกรรมของมนุษย์ซึ่งจะเป็นพื้นฐานในการสร้างแบบวัดพฤติกรรมต่อไป

ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร (2542 อ้างถึงใน อัญญา ประสานชาติ 2545: 15-16) ได้อธิบายเกี่ยวกับการวัดตัวแปรทางด้านพฤติกรรมศาสตร์ โดยสรุปได้ว่า พฤติกรรมศาสตร์ (Behavioral Science) เป็นศาสตร์ที่ศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ด้วยการศึกษาอย่างมีระบบที่เรียกว่าวิธีการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Method) ขอบข่าย (Scope) ของเนื้อหาสำคัญในพฤติกรรมศาสตร์ ประกอบด้วยสาขาวิชา 3 สาขาวิชาในสังคมศาสตร์ ได้แก่ สังคมวิทยา จิตวิทยา และมานุษยวิทยา ซึ่งในการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ วัตถุประสงค์อยู่ที่การสร้างข้อสรุปเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งในการได้มาซึ่งข้อสรุปนี้จะต้องมีการทดสอบ ทดลอง และค้นคว้าเพื่อให้ได้ข้อมูลต่างๆ มาสนับสนุนและการเก็บรวบรวมข้อมูลต้องรวบรวมในทางที่ไม่ใช่เป็นส่วนบุคคล แต่เป็นไปอย่างเที่ยงตรง ยุติธรรม ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อการเข้าใจ อธิบาย และการพยากรณ์พฤติกรรมมนุษย์ ในวิธีการวิจัย (Research Methodology) ทางพฤติกรรมศาสตร์จะมีขั้นตอนที่สำคัญเช่นเดียวกับการวิจัยสาขาอื่น ซึ่งจะต่างกันอยู่ที่การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ซึ่งมี

ธรรมชาติประกอบด้วยตัวแปรหลายตัวแปรที่ร่วมกันอธิบายพฤติกรรมของมนุษย์ ดังนั้นเครื่องมือวัดตัวแปรจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้นักวิจัยสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ตรงความต้องการคุณภาพของเครื่องมือวัดจะส่งผลถึงความน่าเชื่อถือของผลการวิจัย มีดัชนี (Index) อะไรบ้างที่แสดงคุณภาพของเครื่องมือวัด ข้อคำถามที่ง่ายหรือยากเกินไปจะไม่สามารถจำแนกผู้ตอบได้ ค่าดัชนีจำแนกที่มีค่าสูงจำเป็นต้องใช้ข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความยากที่เหมาะสมที่สุด (Opimal Difficulty Level) แต่ค่าดัชนีความยากที่เหมาะสมไม่เป็นเครื่องประกันว่าจะได้ค่าดัชนีจำแนกสูงด้วย ค่าความตรง (Validity) เป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่จะต้องพิจารณาเมื่อมีการสร้างหรือเลือกเครื่องมือที่จะนำมาใช้ในการวิจัย ความตรงเป็นค่าดัชนีที่บอกให้ทราบว่า เครื่องมือนั้นสามารถวัดสิ่งที่ต้องการวัดได้หรือไม่เพียงใด ค่าความเที่ยง (Reliability) เป็นดัชนีที่บอกให้ทราบว่าแบบทดสอบนั้นสามารถวัดได้ค่าความคงตัวหรือได้ค่าคงที่มากน้อยเพียงใด ภายใต้สภาพการณ์ต่างๆ กัน นั่นคือผู้สอบแต่ละคนยังรักษาค่าแห่งเดิมของการสอบไว้ได้หรือไม่

การวัดพฤติกรรมเคารพนับถือตนเอง ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น ได้มีผู้สร้างไว้ในงานวิจัยก่อนหน้านี้ เช่น อังคณา เมตุลา (2546) ได้สร้างแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองขึ้น เพื่อศึกษา “ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการที่มีต่อการรู้จักตนเองและเห็นคุณค่าในตนเอง” โดยสร้างแบบวัดซึ่งใช้มาตรประมาณค่า รวม 6 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงที่สุด จำนวน 20 ข้อ ผลปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการที่มีต่อการรู้จักตนเองและเห็นคุณค่าในตนเอง มีการรู้จักและเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการที่มีต่อการรู้จักตนเองและเห็นคุณค่าในตนเอง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น ซึ่งวัดพฤติกรรมที่แสดงออกในการยอมรับและ/หรือให้คุณค่าผู้อื่นในลักษณะของการให้เกียรติผู้อื่น การเคารพสิทธิผู้อื่น การเคารพความคิดเห็นผู้อื่น การยกย่อง ชื่นชมในความดีงามของผู้อื่น และการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ซึ่งมี 2 ระดับ คือเคารพนับถือคนใกล้ชิด และเคารพนับถือคนทั่วไปในสังคม ซึ่งแบบวัดดังกล่าวเป็นการวัดพฤติกรรมตามนิยามปฏิบัติการของตัวแปร ผู้วิจัยได้กำหนดแบบวัดพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น ให้ข้อความที่เป็นทั้งทางบวกและทางลบ รวมจำนวน 20 ข้อ ใช้มาตรประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย ช่วงคะแนนที่เป็นไปได้ระหว่าง 63 ถึง 120 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนมากแสดงว่าเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นสูง ผู้ที่ได้คะแนนน้อยแสดงว่าเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นต่ำ

1.3 การพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น

1.3.1 การพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นโดยวิถีธรรมชาติ คือ การที่บุคคลเจริญเติบโตขึ้นในครอบครัว สังคม และสภาพแวดล้อม โดยมีลักษณะพันธุกรรมติดตัวมา ก็จะมีพัฒนาการไปตามปัจจัยเหล่านั้นตามช่วงวัยของบุคคล ซึ่ง ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ (2528: 3) กล่าวว่า “การอบรมเลี้ยงดูจากผู้ใกล้ชิดเด็กจะมีผลต่อเด็กทั้งทางคำพูด และการกระทำ ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูในครอบครัวเป็นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบิดา มารดาและบุตร จะมีผลเกี่ยวข้องกับลักษณะทางจิตและพฤติกรรม รวมทั้งการแสดงออกซึ่งคุณค่าต่อตนเอง และผู้อื่น”

1.3.2 การพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นโดยการฝึก เป็นการใช้กิจกรรมหรือวิธีการต่างๆ ฝึก เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นในกลุ่มบุคคลต่างๆ ในกรณีการฝึกนักเรียน ครูในฐานะผู้ให้การดูแล เป็นตัวแบบและเป็นທີ່ปรึกษาที่ดี ซึ่ง ลิกโคน่า (Likona, 1991) อ้างถึงใน สวัสดิ์ ประทุมราช (2545: 52- 66, 71- 74) ได้ให้แนวทางในการฝึก หรือจัดกิจกรรมในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น ซึ่งมีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

1) **ตัวครู** ทำหน้าที่เป็นตัวอย่างที่ดีในการพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น โดยเป็นผู้ทำหน้าที่ผู้ให้การดูแลและปฏิบัติต่อนักเรียนด้วยความรักและความนับถือ เป็นตัวอย่างที่ดีทางจริยธรรมที่แสดงออกถึงความเคารพนับถือทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เป็นที่ปรึกษาทางจริยธรรม โดยการสอน และการแนะแนวเชิงจริยธรรม เพื่อส่งผลย้อนกลับในเชิงแก้ไขเมื่อนักเรียนทำร้ายผู้อื่น หรือทำร้ายตัวเอง

2) **วิธีการพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น** โดยครูสามารถจัดกิจกรรมในชั้นเรียนให้นักเรียนพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น ซึ่งเป็นคุณค่าเชิงจริยธรรมที่ประกอบด้วยคุณค่าเชิงปฏิบัติ โดยสรุป คือ (1) การช่วยเหลือให้เป็นคนเก่งและเป็นคนดี (2) การนิยามความดีในรูปคุณค่าเชิงจริยธรรมซึ่งมีค่าเป็นปรนัย คุณค่าที่เน้นย้ำศักดิ์ศรีของมนุษย์ และส่งเสริมความดีของปัจเจกชนและสังคม (3) การจัดกิจกรรมโดยการกระทำให้คุณค่าความเคารพนับถือเป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้จริงในชีวิตประจำวัน (4) การจัดกิจกรรมในรูปแบบคุณค่าเชิงจริยธรรมทั้งในห้องเรียน โดยครูนำไปปฏิบัติ เช่น เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติต่อนักเรียนด้วยความเคารพนับถือ สนับสนุนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม แก้ไขการกระทำที่เลวร้ายต่อผู้อื่น สร้างชุมชนจริยธรรมภายในห้องเรียน ด้วยการให้นักเรียนรู้จักกัน นับถือและดูแลซึ่งกันและกัน ให้รู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสมาชิกในกลุ่มที่มีคุณค่า ด้วยการสร้างสรรค์ และการปฏิบัติตามกฎข้อบังคับในการเคารพนับถือโดยทั่วไปกับผู้อื่น สร้างสิ่งแวดล้อมเชิงประชาธิปไตยในห้องเรียน ด้วยการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เพื่อให้ห้องเรียนมีสภาพเหมาะสมต่อการเรียนรู้ แบบร่วมมือในการสอน ให้นักเรียนมีทักษะในการช่วยเหลือ และการทำงานร่วมกัน พัฒนามโนธรรมในการทำงาน โดย

ส่งเสริมให้เห็นความสำคัญต่อคุณค่าของการเรียนรู้และการทำงานร่วมกัน และสนับสนุนการคิดวิเคราะห์เชิงจริยธรรม

3) *โรงเรียน* ควรจัดกิจกรรมในการสอนความเคารพนับถือผู้อื่น เพื่อให้ นักเรียนรู้คุณค่าเชิงจริยธรรม โดยการทำความเข้าใจถึงวิธีที่จะประยุกต์ในสถานการณ์ต่างกันเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำ ดังนี้ (1) การไม่ทำลายทรัพย์สินของส่วนรวม หรือไม่หยิบฉวยสิ่งของผู้อื่นโดยไม่รับอนุญาต ซึ่งต้องแปลคุณค่าที่เป็นนามธรรมเกี่ยวกับความเคารพนับถือให้เป็นพฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่เป็นรูปธรรมในสัมพันธภาพส่วนบุคคล (2) การเอาใจเขามาใส่ใจเรา คือ ความสามารถที่จะเข้าใจในความคิด ความรู้สึกของผู้อื่น มองสถานการณ์ จินตนาการของผู้อื่นให้เข้าใจก่อนการตัดสินใจเชิงจริยธรรม (3) ความเข้าใจในหลักการจริยธรรมที่สำคัญ คือ “ความเคารพนับถือคุณค่าภายในของปัจเจกชนแต่ละคน” “จงกระทำเพื่อบรรลุความดีสูงสุดและมากที่สุด” และ “จงกระทำตามที่ต้องการให้ผู้อื่นกระทำภายใต้เหตุการณ์ที่คล้ายคลึงกัน” (4) การรู้จักตนเอง เป็นความรู้เชิงจริยธรรมที่ยากที่สุดที่จะเกิดขึ้นและมีความจำเป็นในการพัฒนาความเคารพนับถือ ถ้าบุคคลมีจริยธรรมจะส่งผลให้มีความสามารถในการทบทวนพฤติกรรมตนเอง สามารถประเมิน วิพากษ์ วิเคราะห์การพัฒนาตนเอง การตระหนักในจุดเด่นจุดด้อย และรู้แนวทางในการพัฒนาตนได้ ซึ่งเมื่อบุคคลมีการนับถือตนเองสูง จะมีแรงต้านทานความกดดันของเพื่อนมากกว่า และมีความสามารถที่จะทำตามการตัดสินใจของตนเองมากกว่าผู้ที่มีการนับถือตนเองต่ำ เมื่อบุคคลเห็นคุณค่าตนเองในทางบวก จะทำให้ปฏิบัติต่อผู้อื่นในทางบวก ถ้าเราไม่เห็นคุณค่าตนเองหรือนับถือตนเองได้น้อย ซึ่งคงจะเป็นการยากที่เราจะเห็นคุณค่าและเคารพนับถือผู้อื่น (5) การมีความร่วมรู้สึก คือ การทำตัวเทียบเคียงหรือมีประสบการณ์ทางอ้อมกับสภาพของบุคคลอื่น ซึ่งความรู้สึกร่วมสามารถทำให้เราออกจากตัวเราเองแล้วเข้าไปอยู่ในตัวผู้อื่น ซึ่งเป็นการเอาใจเขามาใส่ใจเราทางด้านอารมณ์ (6) การรักความดี โดยการปลูกฝังความรู้สึกถูกและผิด เมื่อบุคคลรักในความดี เขาจะชื่นชมในการทำความดี และเป็นบุคคลที่มีศีลธรรม ย่อมอ่อนน้อมถ่อมตน มีความจริงใจ ตั้งใจในการทำความดี โดยการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

เทอดศักดิ์ เดชคง (2543: 97-98) ได้ให้แนวทางในการพัฒนาความเคารพผู้อื่น ในการรับรู้เข้าใจเห็นใจผู้อื่น ซึ่งพอสรุปประเด็นสำคัญได้ คือ สามารถพัฒนาได้โดยการจับอารมณ์ความรู้สึกผู้อื่น การบอกถึงอารมณ์ การรับรู้ความเข้าใจและการตอบสนองเท่าที่จะทำได้ ซึ่งประเด็นสำคัญคือนักเรียนเองจะต้องมีความตระหนักรู้ในอารมณ์ (Emotional awareness) ที่เป็นพื้นฐานในการทำให้เขามีความไวต่อการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่นด้วย เมื่อโตขึ้นเขาจะมีความเข้าใจผู้อื่นได้ง่าย อันจะส่งผลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกต่อผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม

กรมวิชาการ (2537: 7-9) ได้เสนอแนวทางให้ครูผู้สอนได้นำกิจกรรมมา ผสมผสานกับกิจวัตรและกิจกรรมประจำวัน โดยการจัดประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมการเคารพ นับถือตนเองและผู้อื่นไว้ 3 ประการ โดยสรุปประเด็นสำคัญได้ ดังนี้ *ประการที่ 1* การมองตนเอง เช่น การใช้เหตุผลสำรวจความรู้สึกนึกคิด การจินตนาการ ฝึกความคิดสร้างสรรค์ ฝึกการกล้า แสดงออก *ประการที่ 2* การรู้จักตนเอง เช่น การบอกความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น บอกความต้องการของตนเองและผู้อื่น *ประการที่ 3* การเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น เช่น บอกความดีงาม ของตนเองและผู้อื่น เสริมความดีงามของตนเองและผู้อื่น ให้กำลังใจตนเองและผู้อื่น สามารถ พุดหรือสื่อความหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปรึกษาและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น คิดและ ทำงาน ร่วมกับผู้อื่น แก้ปัญหาและตัดสินใจด้วยตนเอง และ *ประการที่ 3* การใช้ค่านิยมใน ชีวิตประจำวัน เช่น พึ่งตนเอง ช่วยเหลือผู้อื่น มีความรับผิดชอบ เห็นความสำคัญของประโยชน์ ส่วนรวม มีความเมตตากรุณา ซื่อสัตย์ ปรับตนให้เข้ากับผู้อื่น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ (2541: 8-9) ได้ให้แนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นในสถานศึกษาซึ่งควรควรเป็นแบบอย่างที่ดี โดยเสนอแนวทางปฏิบัติของครูต่อนักเรียน 5 ด้าน โดยสรุปความได้ว่า *ด้านที่หนึ่ง* การให้ความ ช่วยเหลือ โดยใช้เวลาแก่นักเรียนทั้งใน และนอกเวลาเรียน ให้อภัยเมื่อทำผิดพลาด และแนะนำ ดักเตือนด้วยความหวังดี ให้คำแนะนำปรึกษา ช่วยเหลือ และสนับสนุนในการทำกิจกรรมต่างๆ *ด้านที่สอง* ปลอดภัยให้กำลังใจ โดยการแสดงออกทั้งคำพูด สีนน้ำท่าทางให้นักเรียนสังเกตได้ *ด้านที่สาม* แสดงความเอื้ออาทร ใต้อตามทุกข์สุข ทั้งเรื่องการเรียนและเรื่องอื่นๆตามความเหมาะสม *ด้านที่สี่* การชื่นชมยินดีในความดีงามของผู้อื่นซึ่งควรปฏิบัติ เช่น ยิ้มแย้มแจ่มใสด้วยความเป็นมิตร อยู่เสมอ ยกย่อง ชื่นชมผู้ที่ทำความดีหรือประสบผลสำเร็จทั้งต่อหน้าและลับหลัง แสดงความยินดี ต่อผู้ที่ทำความดีหรือประสบความสำเร็จด้วยวาจาที่ชื่นชมอย่างจริงใจ *ด้านที่ห้า* การไม่เบียดเบียน ตนและผู้อื่น ซึ่งควรควรปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีในเรื่องต่างๆ เช่น เคารพในสิทธิส่วนตัวของ ผู้อื่น เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์สุขส่วนตัว ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎกติกา ระเบียบวินัย ซื่อบังคับ ค่านิยมของสังคมในการที่จะไม่ทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน การใช้ วาจาควรแสดงออกในลักษณะที่ใช้คำพูดที่สุภาพ น้ำเสียงอ่อนโยน กล่าวถึงผู้อื่นในแง่ดี ยกย่อง ชื่นชมในความดี หลีกเลี่ยงการพูดถึงข้อบกพร่องของผู้อื่น พุดด้วยความจริงใจ รับฟังผู้อื่นพุด อย่างตั้งใจ ให้โอกาสแก่ผู้อื่นพุดบ้างอย่าพุดแต่ฝ่ายเดียว จริงใจ ให้เกียรติ ยกย่องผู้อื่น ใช้วาจาที่ สุภาพเมื่อต้องการความช่วยเหลือจากผู้อื่น การกระตุ้นพฤติกรรมด้วยการเสริมแรง เพื่อให้บุคคล แสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในการเคารพนับถือผู้อื่นโดยการเสริมแรงในการใช้คำพูด การสบตา การยิ้มรับ การพยักหน้า การแตะตัวตามความเหมาะสม และการเสริมแรงโดยการให้รางวัล

นลินี ทวีสิน (2550: 4-5) ได้ให้แนวทางในการพัฒนานักเรียนให้เห็นคุณค่าผู้อื่นในสถานศึกษา โดยเฉพาะระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งถือเป็นรากสำคัญในการหล่อหลอมค่านิยมต่างๆ ควรปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอน เพื่อเอื้อต่อการวางรากฐานการยอมรับความแตกต่าง ทั้งในด้านความคิดเห็น ด้านเชื้อชาติ ศาสนา โดยสรุปประเด็นสำคัญคือ การสอนให้นักเรียนได้เข้าใจว่าความแตกต่างไม่ได้นำมาซึ่งความแตกแยก และที่สำคัญผู้บริหารและครูควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่แก่นักเรียนด้วย ซึ่งแนวทางที่สถาบันการศึกษาสามารถนำไปปฏิบัติมี 3 ประเด็น คือ *ประเด็นที่หนึ่ง* ปลุกฝังแนวคิด “ทุกคนมีคุณค่า” การที่บุคคลมองว่าทุกคนมีคุณค่า จะทำให้เกิดการเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน ซึ่งการปลุกฝังแนวคิด “ทุกคนมีคุณค่า” โดยเริ่มจากการสอนนักเรียนให้หาเอกลักษณ์ของตัวเอง เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าของตนเอง จนเกิดความมั่นคงในจิตใจ ไม่อิจฉา ริษยาผู้อื่น สอนให้นักเรียนเห็นคุณค่าผู้อื่น โดยให้เห็นความสำคัญของตัวเองและกัน ยอมรับในความแตกต่างของกันและกันได้ ปลุกฝังค่านิยมการไม่แบ่งชนชั้นตามชาติตระกูล ฐานะทางเศรษฐกิจ หรือรูปร่างหน้าตา แต่ให้มองที่คุณค่าชีวิตของแต่ละคน *ประเด็นที่สอง* ให้โอกาสนักเรียนแสดงความคิดเห็นที่หลากหลาย เป็นการสร้างจิตสำนึกและสร้างความกล้าในการแสดงออกอย่างมีขอบเขต ซึ่งการสร้างโอกาสในการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน ทำได้โดยไม่ดีหรือสร้างกรอบให้นักเรียนทุกคนต้องทำตามทั้งหมด โดยไม่สามารถขยับตัวหรือมีความเป็นอิสระในการแสดงความคิดเห็นได้ แต่ควรสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมริเริ่ม แสดงความคิดเห็น เน้นการเรียนแบบถกประเด็น และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากมุมมองต่างๆ เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วม *ประเด็นที่สาม* ผู้บริหารและครูเป็นแบบอย่างการยอมรับความแตกต่าง เนื่องจากนักเรียนอยู่ในช่วงวัยเรียนรู้แบบอย่าง ดังนั้น ผู้บริหารสถาบันการศึกษาและครูควรเป็นแบบอย่างของการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล

วิจิตร อาวะกุล (2528: 11-15) กล่าวถึงหลักในการสร้างสัมพันธภาพ ซึ่งจะนำสู่การเคารพนับถือผู้อื่น โดยสรุปประเด็นสำคัญได้ว่า การเคารพนับถือผู้อื่นควรใช้หลักความไว้วางใจซึ่งกันและกัน หลักของความยุติธรรมและซื่อสัตย์ หลักของความเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ฉันทะ วิริยะ จิตตะวิมังสา มีความอดทน อดกลั้น รู้จักลักษณะของการให้ทานตามหลักพุทธศาสนา หลักเอาใจเขามาใส่ใจเรา มองคนในแง่ดี หลักของผู้นำและผู้ตามที่ดี รู้จักลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล รู้ถึงความแตกต่างของแต่ละเพศและวัย หลักในการพูดที่จะโน้มน้าวจิตใจของผู้ที่จะสัมพันธ์ด้วยการให้ความยกย่อง นับถือ และชื่นชมผู้ที่จะสร้างความสัมพันธ์ด้วยยอมรับในความคิดของผู้อื่น ไม่พูดในเรื่องส่วนตัวของตนเองมากเกินไป พยายามถามหรือแสดงความสนใจในการพูดของผู้ที่จะสร้างสัมพันธ์ด้วย พูดจาไพเราะอ่อนหวาน ไม่ยกตนข่มท่าน หน้าตาขี้มเข้มแจ่มใส มีกิริยาท่าทางสุภาพ วางตนเป็นคนเสมอต้นเสมอปลาย สร้างลักษณะของ

ความยืดหยุ่นในการทำงาน และวางตัวให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ตลอดจนรักษาความลับของผู้อื่น

กรมวิชาการ (2545: 32-33) ได้กล่าวถึงการฝึกบุคคลให้มองโลกในแง่ดี โดยสรุปว่า เป็นการฝึกให้บุคคลเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น สามารถนำคุณค่าไปใช้ให้เกิดประโยชน์ นอกจากนี้ยังเป็นการปลูกฝังศีลธรรมและจริยธรรมเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างกัลยาณมิตร ทั้งการคิด การพูด และการกระทำ ขอมรับสิ่งต่างๆตามความเป็นจริง ส่งเสริมให้บุคคลรักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น เช่น ชื่นชมในการทำความดี รู้จักแสดงความยินดีชื่นชม ยกย่องกับความดีหรือความสำเร็จของคนอื่น ฝึกเป็นผู้ให้และ มีเมตตา กรุณา โอบอ้อมอารีต่อบุคคลในครอบครัว คนใกล้ชิด และผู้อื่น โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

กิติพันธ์ รุจิรกุล (2542: 45-48) กล่าวว่า “Give people what they want and then you can get what.” ซึ่งหมายความว่า “จงให้สิ่งที่เขาต้องการก่อนแล้วเราจะได้รับสิ่งที่เราต้องการ หรือเอาใจเขามาใส่ใจเรา” ซึ่งหมายถึงการที่คนเราจะอยู่ด้วยกันจะต้องมีกฎเกณฑ์ กติกา เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ซึ่งมารยาทในสังคมเป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลเลือกปฏิบัติ ที่แสดงถึงความเคารพนับถือผู้อื่น ได้แก่ การแสดงความเคารพบิดา มารดา ครูอาจารย์และบุคคลทั่วไป ทั้งทางกาย วาจาและใจ ซึ่ง คุณโทจันทร์ (2544: 98) กล่าวถึง กฎทองคำว่า “จงปฏิบัติต่อผู้อื่นเหมือนอย่างที่ท่านต้องการให้เขาปฏิบัติต่อท่าน” ซึ่งสอดคล้องกับหลักทั่วไปแห่งพุทธศาสนา คือ การละเว้นความชั่วทั้งทางกาย วาจา และใจ ซึ่งจะส่งผลให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน และไม่เป็นประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น หลักประพฤติกวามดี ทั้งทางกาย วาจา ใจ ซึ่งจะส่งผลไม่ให้เป็นโทษแก่ตนเองและผู้อื่น และเป็นประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น

สรุปได้ว่า การพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นโดยการฝึก สามารถทำได้หลายวิธี โดยครูควรเป็นแบบอย่างที่ดี และจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย เพื่อให้นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างหลากหลายรูปแบบ ปลูกฝังความคิด “ทุกคนมีคุณค่า” ซึ่งจะนำมาใช้ในการให้คุณค่าตนเองและผู้อื่น อันจะส่งผลต่อการยอมรับและ/หรือให้คุณค่าผู้อื่น โดยการให้เกิดคติในศักดิ์ศรีของความเป็นคนเท่าเทียมกัน ยกย่องชื่นชมในสิ่งที่ดีงามซึ่งกันและกัน เคารพในสิทธิ กฎ กติกาของส่วนรวม เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น เห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคนในการแสดงพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นที่เหมาะสม เพื่อความสงบสุขทั้งตนเอง คนใกล้ชิด และคนอื่นๆ ในชุมชน สังคม และประเทศชาติต่อไป

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้นำแนวคิด และทฤษฎีต่างๆที่ได้กล่าวไว้และแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นของลิกโคน่า (Lickona, 1991 อ้างถึงใน สวัสดิ์ ประทุมราช

2545) และแนวคิดอื่นจากวรรณกรรมดังกล่าวข้างต้น มาเป็นพื้นฐานหลักและเชื่อมโยงผสมผสานกันอย่างเป็นระบบตามเป้าหมายของการแนะแนว และด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อช่วยให้ผู้รับการฝึกได้นำสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการร่วมกิจกรรมไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ได้จริง

1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น

จากการประมวลเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น ยังไม่พบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยตรง ผู้วิจัยจึงนำเสนองานวิจัยซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ใกล้เคียง หรือสัมพันธ์กับพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น ดังนี้

ภนิกา ภูโตนนา (2539: 56) ได้ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ต่อการพัฒนาความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสีหราชเดโชชัย อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 จำนวน 40 คน โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มทดลอง 20 คน กลุ่มควบคุม 20 คน กลุ่มทดลองได้เข้าร่วมโปรแกรมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์สัปดาห์ละ 3 ครั้งๆละ 60 นาที รวม 12 ครั้ง ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนตามปกติ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศิริศักดิ์ ใหม่คามิ (2543: 75) ได้ศึกษาผลการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2542 โรงเรียนบ้านแก้ง ตำบลแก้ง อำเภอเมืองจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 28 คน โดยทดลองจำนวน 7 ครั้ง ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลองนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบ มีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวธรรมโดยส่วนรวมและรายด้านมากกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ยุทธการ โสเมือง (2544: 45) ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่าง是孩子และเยาวชนชายที่กระทำผิดซ้ำและอยู่ในระหว่างการฝึกอบรมที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดขอนแก่น โดยมีคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเอง 20 อันดับสุดท้าย จำนวน 20 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 10 คน กลุ่มควบคุม จำนวน 10 คน โดยกลุ่มทดลองได้รับการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง จำนวน 10 ครั้งๆละ 1 ชั่วโมง ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการจัดกิจกรรม ผลการวิจัยพบว่า

กลุ่มทดลองเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำที่ได้รับการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ มีคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

บุษบากร ตัณฑวรรณ (2545: ง) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเพิ่มการเห็นคุณค่าในตนเองตามแนวคิดของกูเปอร์สมิธ และพฤติกรรมการเรียนที่พึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ในโรงเรียนกลางคันนคร จังหวัดลำปาง ที่สมัครใจจำนวน 20 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเอง และพฤติกรรมการเรียนที่พึงประสงค์หลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพิ่มขึ้นกว่าก่อนใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อังคณา เมตุลา (2546 : 108) ได้ทดลองผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการที่มีต่อการรู้จักและเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนสหราษฎร์รังสฤษดิ์ จังหวัดนครพนม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสหราษฎร์รังสฤษดิ์ ปีการศึกษา 2545 จำนวน 40 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลอง 20 คน กลุ่มควบคุม 20 คน โดยกลุ่มทดลองได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการ จำนวน 10 ครั้ง ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการฝึกด้วยกิจกรรมอื่น จำนวน 10 ครั้งเช่นกัน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการมีการรู้จัก และเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการ

อัมพร แสงวิเชียร (2546: ง) ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกุศบากราชบุรีบำรุง จังหวัดสกลนคร โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน 2 ห้องเรียนๆละ 25 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จับสลากให้ห้องหนึ่งเป็นกลุ่มทดลอง และอีกห้องหนึ่งเป็นกลุ่มควบคุม โดยกลุ่มทดลองได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการ จำนวน 12 ครั้ง ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการฝึกด้วยกิจกรรมอื่น จำนวน 12 ครั้งเช่นกัน ผลการทดลองพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมประชาธิปไตยสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

สมศักดิ์ กิจชนวัฒน์ (2547: 458) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรม 21 วันสู่การเห็นคุณค่าในตัวเองสำหรับวัยรุ่น โดยใช้หลักการจัดกิจกรรมตามแนวมนุษยนิยมและการเพิ่มพลังอุปนิสัย 7 ประการสู่ผู้ที่มีประสิทธิผลสูงในการทำงานของสตีเฟ่น อาร์ โควี กลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่นในจังหวัดอุดรธานี จำนวน 60 คน ที่อาสาสมัครเข้าร่วมโปรแกรม และสุ่มตัวอย่างแบบจับคู่เหมือน โดยยึดคะแนนการเห็นคุณค่าในตัวเองที่ทดสอบก่อนการทดลอง แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม จำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม จำนวน 30 คน โดยกลุ่มทดลองเข้าร่วม

โปรแกรม 21 วัน ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรม ผลการวิจัยพบว่า คะแนนการเห็นคุณค่าในตัวเองหลังการทดลองของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว สรุปได้ว่า การพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น โดยการฝึกนั้นทำได้หลายวิธี ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการฝึกนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น นอกจากนั้นยังได้ศึกษาจิตลักษณะเดิม และจิตลักษณะภูมิหลังทางชีวสังคมของผู้ที่ได้รับการฝึกที่คาดว่าจะได้รับผลดีมากกว่า-น้อยกว่าการฝึก ได้แก่ ปัจจัยเชิงเหตุผลทางจิตลักษณะเดิม 3 ประการ คือ 1) เหตุผลเชิงจริยธรรม 2) ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน และ 3) ความเชื่ออำนาจในตน รวมทั้งจิตลักษณะภูมิหลังทางชีวสังคม 3 ประการ คือ 1) เพศ 2) ผลการเรียนเฉลี่ย และ 3) อาชีพของผู้ปกครอง

2. ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น

2.1 ความหมายของชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น

ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น เป็นชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาพฤติกรรมของบุคคลโดยการแสดงออกถึงการยอมรับและ/หรือให้คุณค่าผู้อื่น ในลักษณะของการให้เกียรติผู้อื่น การเคารพสิทธิผู้อื่น การเคารพความคิดเห็นซึ่งกันและกัน การยกย่อง ชื่นชมในความดีงามของผู้อื่น การรู้จักเห็นอกเห็นใจผู้อื่น โดยเอาใจเขามาใส่ใจเรา ซึ่งจะส่งผลต่อตนเอง ครอบครัว เพื่อน คนใกล้ชิด และคนอื่นๆ ในสังคมต่อไป ซึ่งผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2529: 80) ได้กล่าวถึงชุดการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยสรุปว่า ชุดกิจกรรมแนะแนวเป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้นโดยใช้สื่อประสม เช่น รูปภาพ วิดิทัศน์ แถบบันทึกเสียง เอกสารที่บันทึกรายละเอียดของกิจกรรมต่างๆ ในลักษณะของเกม บทบาทสมมติ แบบฝึกหัดก่อนเรียนและหลังเรียน โดยจัดไว้เป็นชุด หรือกล่อง หรือซอง และภายในกล่อง หรือซองจะบรรจุคู่มือครู คู่มือนักเรียน และสื่อประกอบการจัดกิจกรรมแต่ละเรื่อง ทั้งนี้คณาจารย์ และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาแขนงวิชาการแนะแนว ปีการศึกษา 2545 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้กำหนดให้ชุดกิจกรรมแนะแนวมีความหมายว่า “ชุดกิจกรรมแนะแนว คือเครื่องมือทางการแนะแนวที่ประกอบด้วยกิจกรรมแนะแนวหลายๆกิจกรรมที่นำมารวมกันเข้าอย่างเป็นระบบตามเป้าหมาย และขอบข่ายการแนะแนว” โดยชุดกิจกรรมแนะแนวประกอบด้วย 1) คำชี้แจงการเตรียมการของผู้ให้บริการ 2) แผนการจัดกิจกรรมต่างๆ ซึ่งระบุสื่อ ใบบาง ใบบทความรู้และแบบทดสอบก่อนและหลัง สื่อหรืออุปกรณ์การจัด

กิจกรรม 3) คำชี้แจงการใช้เครื่องมือตรวจสอบพฤติกรรมที่เป็นผลจากการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวนั้นๆ และ 4) เครื่องมือตรวจสอบพฤติกรรมที่เป็นผลจากการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวนั้นๆ

สรุปได้ว่า ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น หมายถึง เครื่องมือทางการแนะแนวที่นำมารวมกันอย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนาบุคคลให้ยอมรับ และ/หรือให้คุณค่าผู้อื่น ซึ่งประกอบไปด้วยกิจกรรมแนะแนวหลายกิจกรรมรวมเป็นชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นตามเป้าหมาย และขอบข่ายการแนะแนว

2.2 การสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น

ทิตนา แคมมณี (2545: 142-144) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้โดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ (Experiential Learning) โดยเน้นกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ซึ่งพอสรุปประเด็นสำคัญเป็น 5 ขั้นตอน เรียกโดยย่อได้ว่า “AGEPA” ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ยึดนักเรียนเป็นสำคัญ (Active Participation ขั้น “Ac”) โดยให้นักเรียนมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมอย่างทั่วถึงและมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อให้เกิดความพร้อม มีความกระตือรือร้น และเรียนรู้อย่างมีชีวิตชีวา
2. ยึดกลุ่มเป็นแหล่งความรู้สำคัญ (Group Interaction ขั้น “G”) โดยให้นักเรียนมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่ม ได้พูดคุย ปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ข้อมูลต่างๆเหล่านี้จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น เรียนรู้ที่จะปรับตัวให้สามารถอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ รวมทั้งช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ข้อมูลและทักษะที่กว้างไกลอย่างหลากหลาย
3. ยึดการค้นพบด้วยตนเองเป็นวิธีการสำคัญในการเรียนรู้ โดยครูพยายามจัดประสบการณ์ในการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ค้นหาและค้นพบคำตอบด้วยตนเอง (Experiential Learning ขั้น “E”) เพราะจะทำให้นักเรียนจดจำได้ดีและมีความหมายโดยตรงต่อนักเรียน ซึ่งส่งผลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม
4. เน้นกระบวนการ (Process – Oriented ขั้น “P”) โดยการส่งเสริมให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ โดยกระบวนการกลุ่มและกระบวนการต่างๆ ที่ทำให้เกิดผลงาน มิใช่มุ่งพิจารณาถึงผลงานอย่างเดียว ทั้งนี้เพราะประสิทธิภาพของผลงานขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของกระบวนการด้วยในการที่จะช่วยให้ผลงานดีขึ้น
5. เน้นการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน (Application of Knowledge ขั้น “Ap”) โดยให้นักเรียนมีโอกาสค้นหาแนวทางที่จะนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้

ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ครูพยายามส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติจริง เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในสิ่งที่เรียนให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น และเกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้น

นอกจากนั้น ทิศนา แจมมณี (2548: 113-114) ยังได้กล่าวถึง เทคนิคการจัดการเรียนรู้โดยเน้นกระบวนการกลุ่ม ได้แก่ 1) เกม (Game) เป็นการสร้างสถานการณ์สมมติขึ้นให้นักเรียนเล่น ภายใต้ข้อตกลงหรือกติกาบางอย่างที่กำหนดไว้ ซึ่งนักเรียนจะต้องตัดสินใจทำอย่างใดอย่างหนึ่ง อันจะมีผลออกมาในรูปของการแพ้ การชนะ ซึ่งวิธีการนี้จะช่วยให้นักเรียนได้วิเคราะห์ความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและยังช่วยทำให้เกิดความสนุกสนานอีกด้วย 2) บทบาทสมมติ (Role-Play) มีลักษณะเป็นสถานการณ์สมมติเช่นเดียวกับเกม แต่มีการกำหนดบทบาทผู้เล่นในสถานการณ์ที่สมมติขึ้น และให้นักเรียนสวมบทบาทนั้นแล้วแสดงออกตามธรรมชาติโดยอาศัยบุคลิกภาพ ประสบการณ์ ความรู้สึกนึกคิดของตนเองเป็นหลัก วิธีการนี้จะมีส่วนช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาสศึกษาวิเคราะห์ถึงความรู้สึก และพฤติกรรมของตนเองอย่างลึกซึ้ง และยังเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนให้น่าสนใจ น่าติดตามอีกด้วย 3) กรณีตัวอย่าง (Case) เป็นการใช้เหตุการณ์หรือเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นจริงๆ มาดัดแปลง และใช้เป็นตัวอย่างให้นักเรียนได้ศึกษาวิเคราะห์ อภิปราย เพื่อสร้างความเข้าใจและฝึกฝนหาทางแก้ปัญหาต่างๆ นอกจากนั้นยังช่วยให้นักเรียนได้รู้จักคิดและพิจารณาข้อมูลที่ตนได้รับอย่างถี่ถ้วน ตลอดจนการได้แลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน การนำเอากรณีตัวอย่างต่างๆ ที่ใกล้เคียงกับชีวิตจริงมาใช้ จะช่วยให้การเรียนการสอนมีลักษณะใกล้เคียงกับความเป็นจริง ซึ่งมีส่วนช่วยให้สิ่งที่จะได้เรียนรู้มีความหมายต่อนักเรียนยิ่งขึ้น 4) สถานการณ์จำลอง (Simulation) เป็นการสร้างสถานการณ์ให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริง แล้วให้นักเรียนเข้าไปอยู่ในสถานการณ์นั้น และมีปฏิริยาโต้ตอบกัน ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาสทดลองแสดงพฤติกรรมต่างๆ ซึ่งในสถานการณ์จริงนักเรียนอาจจะไม่กล้าแสดงเพราะอาจจะเป็นการเสี่ยงต่อผลที่ได้รับมากเกินไป 5) การอภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group) เป็นวิธีการที่มีประโยชน์ต่อนักเรียน เนื่องจากเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงออก และช่วยให้นักเรียนได้ข้อมูลเพิ่มเติมมากขึ้น การสอนแบบนี้จะมุ่งเน้นให้เกิดการเรียนรู้ในการการทำงานกลุ่ม ร่วมกันคิด พิจารณาปัญหา และหาเหตุผลร่วมกัน มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เรียนรู้ที่จะปรับตัวเข้ากับผู้อื่น จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นเป็นคุณลักษณะที่สามารถพัฒนาได้ ซึ่งในการพัฒนาควรเน้นกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ ผสมผสานกับการให้แก่มุมมองที่ถูกต้อง เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้พิจารณาตนเองให้มากขึ้น

สรุปได้ว่าการสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น ซึ่งเน้นการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญแบบเน้นประสบการณ์

(Experiential Learning) ซึ่งเป็นรูปแบบการเรียนรู้โดยเน้นกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ และนำเทคนิคกระบวนการกลุ่มมาใช้ในการจัดกิจกรรมแนะแนว เพื่อให้นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เรียนรู้เกี่ยวกับการยอมรับและ/หรือให้คุณค่าผู้อื่น ในลักษณะของการให้เกียรติผู้อื่น การเคารพสิทธิผู้อื่น การเคารพความคิดเห็นผู้อื่น การยกย่องชื่นชมในความดีงามของผู้อื่น การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และเรียนรู้แนวปฏิบัติในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพ นับถือผู้อื่น

เนตรนภา กล่องพุดชา (2539: ๗) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวกลุ่มที่มีต่อการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสะเดาหนองไผ่ อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 15 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวกลุ่ม มีการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนสูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บุษบากร ตัณฑวรรณ (2545: 60-61) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเพิ่มการเห็นคุณค่าในตนเองตามแนวคิดของคูเปอร์สมิธ และพฤติกรรมการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ จำนวน 20 คน ในโรงเรียนเขलगค์นคร จังหวัดลำปาง ปีการศึกษา 2545 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้นกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อังคณา เมตุลา (2546 : 108) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการที่มีต่อการรู้จักและเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนสหราษฎร์รังสฤษดิ์ จังหวัดนครพนม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสหราษฎร์รังสฤษดิ์ ปีการศึกษา 2545 จำนวน 40 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการ มีการรู้จัก และเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการ

ฉันทิพย์ ปีเลย์ (2546: 68) ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้กลุ่มสัมพันธ์ เพื่อพัฒนาการปรับตัวกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสามมุกคริสเตียนวิทยา จังหวัดชลบุรี ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่มีคะแนนการปรับตัวกับเพื่อนได้น้อย จำนวน 24 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้กลุ่มสัมพันธ์ มีการปรับตัวกับเพื่อนดีขึ้นกว่ากลุ่มควบคุมและมีการปรับตัวกับเพื่อนดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

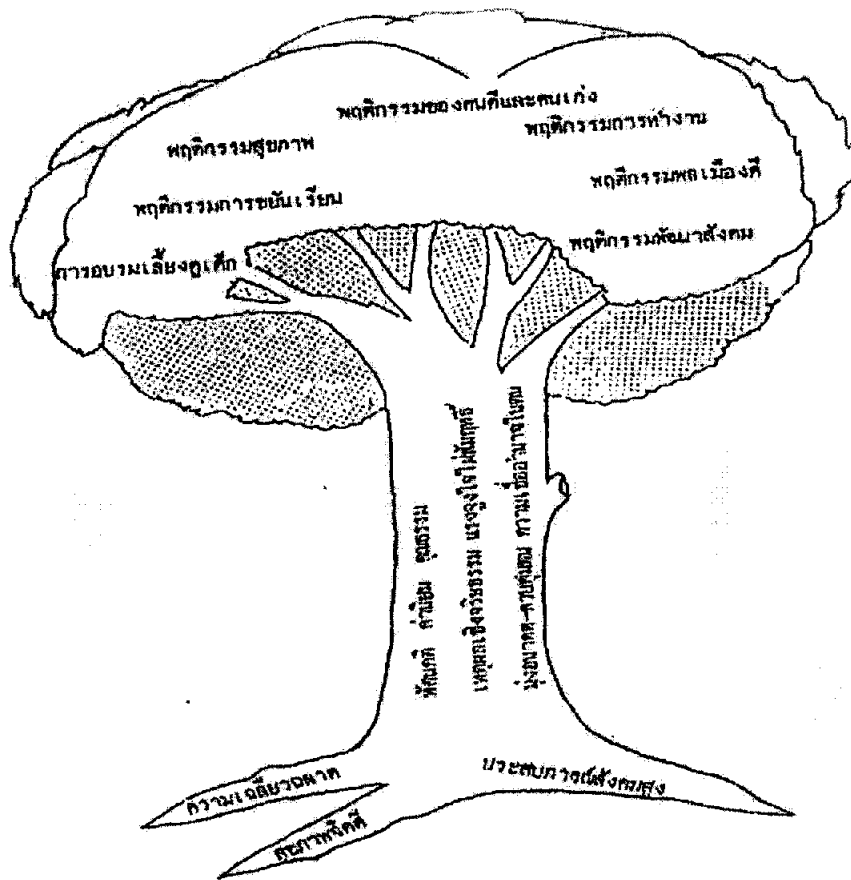
จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น สรุปได้ว่า ชุดกิจกรรมแนะแนวสามารถใช้พัฒนานักเรียนวัยรุ่นตอนต้นให้มีพฤติกรรมอันพึงประสงค์ได้ ผู้วิจัยจึงคาดว่าชุดกิจกรรมแนะแนวน่าจะนำมาใช้พัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นได้เป็นอย่างดี และเหมาะสมกับวัยของผู้รับบริการ

3. ปัจจัยเชิงเหตุผลทางจิตลักษณะเดิมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น

ในการฝึกเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น ผู้ที่ได้รับการฝึกอาจได้รับผลดีมาก-น้อยแตกต่างกันได้ เพราะผู้รับการฝึกมีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะความพร้อมด้านจิตใจ ในการวิจัยนี้นำปัจจัยสมทบด้านจิตลักษณะมาศึกษาด้วย

จิตลักษณะ คือ ลักษณะทางจิตใจของมนุษย์ ตามทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการเป็นคนดี คนเก่ง ซึ่ง ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2543: 1-16) ได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์สาเหตุของพฤติกรรมคนดีและคนเก่ง สามารถสรุปออกมาในรูปของทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม ซึ่งวิเคราะห์ได้ว่ามีองค์ประกอบทางจิตที่เกี่ยวข้องอยู่ 8 จิตลักษณะ โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ จิตลักษณะที่เป็นพื้นฐานทางจิตใจ 3 ด้าน และจิตลักษณะที่เป็นสาเหตุทางจิตใจอีก 5 ด้าน ซึ่งมีความเชื่อมโยงกัน เมื่อนำไปประกอบเป็นภาพต้นไม้จะแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ 1) ส่วนดอกและผล ไม้บนต้นไม้ 2) ส่วนลำต้นของต้นไม้ และ 3) ส่วนรากของต้นไม้ ดังจะกล่าวถึงรายละเอียด และแสดงภาพประกอบต้นไม้ 3 ส่วน ดังนี้ *ส่วนที่ 1* คือ ส่วนดอกและผล ไม้บนต้นไม้ ได้แก่ พฤติกรรมประเภทต่างๆที่รวมเข้าเป็นพฤติกรรมของคนดีและคนเก่ง พฤติกรรมของพลเมืองดี พฤติกรรมกรกระทำความดีละเว้นความชั่ว *ส่วนที่ 2* คือ ส่วนลำต้นของต้นไม้ คือ สาเหตุทางจิตใจของพฤติกรรม ประกอบด้วยจิตลักษณะ 5 ด้าน ได้แก่ 1) การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม 2) ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน 3) ความเชื่ออำนาจในตน 4) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และ 5) ทศนคติคุณธรรม ค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม หรือสถานการณ์นั้นๆ คือ มองเห็น และเข้าใจในคุณค่าประโยชน์ ความดีของการปฏิบัติหน้าที่ เกิดความพึงพอใจ มีความพร้อมที่จะมีพฤติกรรมการทำงานที่มีประสิทธิภาพ *ส่วนที่ 3* คือ ส่วนรากของต้นไม้ คือ ลักษณะพื้นฐานทางจิตใจของพฤติกรรมประกอบด้วยจิตลักษณะ 3 ด้าน ได้แก่ 1) มีความเฉลียวฉลาด หรือ มีการรู้คิดที่เหมาะสมตามอายุ ตั้งแต่ขั้นรู้คิดรูปธรรมจนถึงขั้นรู้คิดนามธรรม กล่าวคือ คิดแบบเป็นระบบได้เมื่อเป็นผู้ใหญ่ 2) มีสุขภาพจิตดี ได้แก่ มีความสุขในการทำงาน มีการปรับตัวได้ดี มีความวิตกกังวลน้อยเหมาะสมกับเหตุการณ์ มีอารมณ์มั่นคง มีความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมของการทำงาน และ

3) มีประสบการณ์ทางสังคมสูงคือ การเข้าใจมนุษย์และสังคม รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ได้รับประสบการณ์ทางสังคมอย่างเพียงพอเหมาะสมตามอายุ ถ้าบุคคลมีลักษณะพื้นฐานทางจิตใจ 2 ด้าน ที่เป็นส่วนรากของต้นไม้ในปริมาณที่สูงเหมาะสมกับอายุ และอยู่ในสภาพแวดล้อมทางบ้าน ทางโรงเรียน และทางสังคมที่เหมาะสม ก็จะเป็นผู้ที่มีความพร้อมที่จะพัฒนาจิตลักษณะทั้ง 5 ด้าน อันเป็นสาเหตุทางจิตใจที่เป็นส่วนลำต้นของต้นไม้ได้ ดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 ภาพต้นไม้จริยธรรมตามทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม

ที่มา : ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2543) “ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม : การวิจัยและการพัฒนามนุษย์”
 กรุงเทพฯ: 7

จากทฤษฎีคัมไม้งจริยธรรมดังกล่าว ดวงเคื่อน พันธุมนาวิน (2543: 7) ได้กล่าวถึง จิตลักษณะที่เป็นสาเหตุทางจิตใจว่า “ถ้าต้องการที่จะเข้าใจอธิบาย ทำนาย และพัฒนาพฤติกรรม ชนิดใดจะต้องใช้จิตลักษณะบางด้าน หรือทุกด้าน อันเป็นสาเหตุทางจิตใจที่เป็นส่วนลำต้นของ ต้นไม้ประกอบกันจึงจะได้ผลดีที่สุด” ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำจิตลักษณะ 3 ด้าน คือ

1) เหตุผลเชิงจริยธรรม 2) ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน และ 3) ความเชื่ออำนาจในตน มาเป็น ปัจจัยเชิงเหตุผลทางด้านจิตลักษณะเดิมของนักเรียนวัยรุ่น ซึ่งจะได้นำเสนอโดยสรุปประเด็นสำคัญ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น ดังต่อไปนี้

3.1 เหตุผลเชิงจริยธรรมกับการพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น

3.1.1 ความหมายของเหตุผลเชิงจริยธรรม และขั้นของการใช้เหตุผลเชิง

จริยธรรม

นีออน พินประคิษฐ์ (2545: 12) ได้ให้ความหมายของเหตุผลเชิงจริยธรรม ว่า หมายถึง “การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกที่จะไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่ง เหตุผลที่กล่าวถึงนี้จะแสดงให้เห็นถึงเหตุจูงใจ หรือแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำต่างๆ ของ บุคคล และจากการศึกษาค้นคว้าของโคลเบิร์ต ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า คนเรานั้นไม่ว่าจะอยู่ใน สังคมแบบใดประเทศ หรือทวีปใดก็ตามจะมีรูปแบบ (Pattern) ของการพัฒนาจริยธรรม ตามลำดับ” ซึ่ง ดวงเคื่อน พันธุมนาวิน (2540: 43) ได้กล่าวถึง ขั้นของการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ทั้ง 6 ขั้น ดังนี้

ระดับที่ 1 ระดับก่อนเกณฑ์ (Preconventional Level) เป็นพัฒนาการ ในช่วงอายุ 2-10 ปี แบ่งออกเป็น 2 ขั้น คือ ขั้นที่ 1 จริยธรรมภายนอก เป็นจริยธรรมที่เกิดจาก แรงผลักดันภายนอก มีเจตนาที่จะหลีกเลี่ยงการ โคนลงโทษทางกาย เช่น กลัวโดนตี กลังติดคุก ขั้นที่ 2 จริยธรรมเฉพาะบุคคล มีเจตนาที่จะแสวงหารางวัลที่เป็นวัตถุ เช่น ไปถึงสี่ เงิน

ระดับที่ 2 ระดับกฎเกณฑ์ (Conventional Level) ช่วงอายุประมาณ 10-16 ปี ระดับนี้จะสามารถเข้าใจความคาดหมายของสังคมที่มีต่อตน และใช้เหตุผลที่สอดคล้อง กับค่านิยม และกติกาของสังคม ระดับนี้มี 2 ขั้น คือ ขั้นที่ 3 เจตนาที่จะทำเพื่อให้ผู้อื่นเห็นชอบ (อับอายผู้อื่นจะรู้เห็นความชั่วของตน) ขั้นที่ 4 เจตนาที่จะทำตามกฎระเบียบ กฎหมาย และหลัก ศาสนา เพราะเห็นความสำคัญและประโยชน์ของสิ่งเหล่านี้เพื่อส่วนรวม

ระดับที่ 3 ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (Postconventional Level) เป็นพัฒนาการ ในช่วง 16-25 ปี ระดับนี้มี 2 ขั้น คือ ขั้นที่ 5 เจตนาที่จะทำในสิ่งที่ตนเห็นว่าถูกต้องควรเพื่อ ส่วนรวม เป็นตัวของตัวเอง ละอายใจตัวเองเมื่อทำชั่ว ภูมิใจในตนเองเมื่อทำดี ขั้นที่ 6 เจตนาที่ จะยึดหลักอุดมคติสากลเป็นแนวทางปฏิบัติ มีหลักธรรมประจำใจตน

โกศล มีคุณ (2549: 11) กล่าวว่า “การพัฒนาจริยธรรมของเยาวชนจะเร็วหรือช้า จะพัฒนาไปถึงขั้นสูงสุดหรือหยุดอยู่เพียงขั้นต่ำหรือกลาง ขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญ 2 ประการ คือ สติปัญญา และประสบการณ์ทางสังคม ซึ่งโดยทั่วไปจะเป็นไปโดยธรรมชาติ แต่อย่างไรก็ตามในกรณีที่มีการหยุดชะงัก หรือพัฒนาล่าช้ากว่าปกติ นั้น สามารถพัฒนาได้โดยใช้วิธีการฝึก แต่ต้องมีหลักการและวิธีการที่เหมาะสม”

สรุปได้ว่า เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกตัดสินใจที่จะกระทำ หรือไม่กระทำพฤติกรรมใดๆ นั้นมักขึ้นอยู่กับแรงจูงใจที่เป็นพื้นฐานทางจริยธรรมของบุคคล ที่สอดคล้องกับค่านิยม และกฎกติกาของสังคม

3.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมเพื่อพัฒนาพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น

ได้มีการวิจัยสาเหตุของพฤติกรรมต่างๆของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเหตุผลเชิงจริยธรรม ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่พึงปรารถนาต่างๆ เช่น รุ่งรัตน์ ไกรทอง (2537: 77) ศึกษาผลของการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 30 คน เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 15 คน ผลการทดลองได้เช่นเดียวกับการวิจัยของ โกศล มีคุณ คือนักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้บทบาทสมมติ มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่ง เพ็ญภา หงษ์ทอง (2543: บทคัดย่อ) ศึกษาผลการใช้บทบาทสมมติต่อระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชิววันวิทยาสამัคคี จังหวัดอุบลราชธานี ใช้กลุ่มตัวอย่าง 40 คน ผลการวิจัยพบว่า การใช้บทบาทสมมติต่อระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และธิดารัตน์ กันติวังศ์ (2546: บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเกี่ยวกับการสอนโดยให้เลียนแบบ เพื่อพัฒนาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 36 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยให้เลียนแบบจากตัวแบบ มีพัฒนาการการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้นและมีความคิดเห็นต่อการสอนโดยให้เลียนแบบจากตัวแบบอยู่ในระดับที่เห็นด้วยมากที่สุดและเห็นด้วยมาก และริชาร์ด และคนอื่นๆ (Richards and others, 1984: 24-28 อ้างในบุญลักษณ์ อึ้งชัยพงศ์ 2536: 38) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับต่ำ (ขั้นที่ 1 และขั้นที่ 2) มีพฤติกรรมก่อนกวนในห้องเรียนมากกว่านักเรียนที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นที่ 3 และ 4 และยังพบว่า ระดับการให้เหตุผล

เชิงจริยธรรมเพิ่มขึ้นตามอายุ และสถานภาพทางสังคม เพศมีผลต่อพฤติกรรมก่อนนอนในห้องเรียน อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ระหว่างการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม และพฤติกรรมก่อนนอนในห้องเรียนสามารถทำนายได้ดีในเด็กชายมากกว่าเด็กหญิง

สรุปได้ว่า เหตุผลเชิงจริยธรรมเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ดังนั้นจึงคาดว่าในการพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นครั้งนี้ นักเรียนที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงจะได้รับผลดีมากกว่านักเรียนที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบวัดของ ทวีวัฒน์ บุญชิต (2546) จำนวน 14 ข้อ

3.2 ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนกับการพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น

3.2.1 ความหมายลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2528: 21-23) กล่าวว่า การมุ่งอนาคต หมายถึง “ความสามารถในการมองการณ์ไกล และเล็งเห็นผลดี ผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต สามารถวางแผนปฏิบัติรองรับได้ผลดี หรือป้องกันผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต” ส่วนการควบคุมตน หมายถึง “ความสามารถที่จะปฏิบัติหรืองดเว้นการปฏิบัติเพื่อผลที่ดีกว่าและมีคุณค่าสูงกว่าที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนจะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นปรากฏการณ์เดียวกัน กล่าวคือ บุคคลจะต้องมีความต้องการที่จะได้รับผลในอนาคตที่ดีกว่าหรือมากกว่าผลที่ได้รับในปัจจุบัน ซึ่งเป็นความสามารถในการคาดการณ์ไกล และสามารถรอคอยได้ โดยระยะเวลาในการรอคอยนั้นไม่ได้ทำให้ความรู้สึกว่าผลที่ได้รับด้อยคุณค่าลงไป” ผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเองได้สูงจะมีลักษณะ 4 ประการ โดยสรุป ได้แก่ 1) สามารถคาดการณ์ เห็นความสำคัญของอนาคตและตัดสินใจเลือกกระทำอย่างเหมาะสม 2) หาแนวทางแก้ไขปัญหาและวางแผนดำเนินงานเพื่อเป้าหมายในอนาคต 3) รู้จักการปฏิบัติให้เกิดการอดได้ รอได้อย่างเหมาะสม และ 4) สามารถให้รางวัล และลงโทษตนเองได้อย่างเหมาะสม

สรุปได้ว่า ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนกับการพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น เน้นการพัฒนาเพื่อให้บุคคลมีความสามารถในการคาดการณ์ไกล เล็งเห็นผลดีและผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต มีความสามารถที่จะแสดงความเสียสละหรือความอดทน ซึ่งแสดงออกเป็นพฤติกรรมที่อดได้ รอได้ในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม โดยไม่ต้องพึ่งการควบคุมจากบุคคลอื่น

3.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนกับกาพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น

มีการวิจัยสาเหตุของพฤติกรรมต่างๆของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน ซึ่งเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่พึงปรารถนาต่างๆ เช่น ลักษณะเสด็จ ทองคำ (2546:

58) ได้ศึกษาจิตลักษณะ และสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 340 คน พบว่า นักเรียนที่มีพฤติกรรมวินัยในตนเองสูง มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูงกว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมวินัยในตนเองต่ำ พบในนักเรียนกลุ่มตัวอย่างรวมและทุกกลุ่มตัวอย่างย่อย ยกเว้นนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง นริศลักษณ์ ภักดีพงษ์ (2546: 68) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดจิตลักษณะเพื่อพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในช่วงชั้นที่ 2 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลอง มีพฤติกรรมความรับผิดชอบหลังการฝึกด้านลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ ลินดา สุวรรณดี (2543: 65,165) ได้ศึกษา ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการลดปริมาณของขยะของนักเรียน โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการรุ่งอรุณ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 480 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนมาก เป็นผู้ที่มีความพร้อมที่จะกระทำการลดปริมาณขยะมากกว่านักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนน้อย และเป็นตัวแปรทำนายลำดับที่ 1

สรุปได้ว่า ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ดังนั้นจึงคาดว่าในการพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นครั้งนี้ นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูง จะได้รับผลดีมากกว่านักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนต่ำ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนของ พรทิพา สิงหบาล (2548) จำนวน 10 ข้อ

3.3 ความเชื่ออำนาจในตนกับการพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น

3.3.1 ความหมายของความเชื่ออำนาจในตน

ความเชื่ออำนาจในตน หมายถึง ความเชื่อและการคาดหวังของบุคคลในลักษณะที่ว่า สิ่งต่างๆที่ตนได้รับหรือเกิดขึ้นแก่ตนนั้นเป็นผลจากการกระทำของตน ไม่ว่าจะเป็ผลดีและผลเสียก็ตาม โดยเชื่อว่าถ้าตนกระทำดีก็จะได้ผลดีที่เกิดขึ้นกับตนเอง ถ้าตนทำชั่วก็จะได้รับผลร้ายตอบแทน ตนสามารถทำนายผลที่เกิดขึ้นกับตนและสามารถควบคุมผลนั้นๆได้ มีตนเองเป็นสาเหตุมากกว่าที่จะเป็นเพราะคนอื่น โชคเคราะห์ ความบังเอิญ หรือพระเจ้าบันดาลให้เป็นไป คนที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูง จึงเป็นผู้ที่มีความหวังในชีวิต และมีความกระตือรือร้นที่จะทำสิ่งต่างๆเพื่อให้เกิดผลดี และป้องกันผลเสียตามที่ตนต้องการ ซึ่ง ร็อทเทอร์ (Rotter,1966 อ้างถึงใน โกลล มีคุณ และณรงค์ เทียมเมฆ 2538: 20) ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ (2540: 85) กล่าวว่า ความเชื่ออำนาจในตน หมายถึง ความเชื่อและการคาดหวังของบุคคลว่า ผลดี และผลเสียที่

เกิดกับคนนั้น มีตนเองเป็นสาเหตุมากกว่าที่จะเป็นเพราะคนอื่น รวมทั้งโชคเคราะห์ และความบังเอิญ

สรุปได้ว่า ความเชื่ออำนาจในตน กับการพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น เน้นการพัฒนาเพื่อให้บุคคลเชื่อว่าการทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่วมากกว่าเชื่อเรื่อง โชคเคราะห์และความบังเอิญ

3.3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่ออำนาจในตนกับการพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น

จากการประมวลเอกสารของ อ้อมเดือน สดมณี (2536: 22-29) ได้พบงานวิจัยหลายชิ้นที่ยืนยันให้เห็นว่าความเชื่ออำนาจในตนเป็นลักษณะที่พึงปรารถนา และนำไปสู่พฤติกรรมการทำงานที่พึงปรารถนา ซีแมน (Seeman, 1965: 70-284 อ้างถึงใน อังคณา เมตุลา, 2546: 33) พบว่านักโทษที่อยู่ระหว่างควบคุมความประพฤติที่มีความเชื่ออำนาจในตนจะมีพฤติกรรมแสวงหาความรู้เกี่ยวกับข้อมูลการควบคุมความประพฤติสูงกว่าผู้มีความเชื่ออำนาจนอกตน ซึ่งนาถ พันธุมนาวัน (2528 อ้างถึงใน ขวนชัย เชื้อสาธุชน 2546: 14-16) ได้ศึกษาความเชื่ออำนาจในตนของหัวหน้าเกษตรกรกับประสิทธิผลของกลุ่ม พบว่า หัวหน้าเกษตรกรกลุ่มมีประสิทธิภาพผลสูงนั้นจะเป็นผู้ที่เชื่ออำนาจภายในตน ส่วนหัวหน้ากลุ่มที่มีประสิทธิผลต่ำเป็นผู้ที่เชื่ออำนาจภายนอกตน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการทำงานราชการนั้นก็เชื่อว่าความเชื่ออำนาจในตนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่ง ที่จะทำให้ข้าราชการมีพฤติกรรมที่พึงปรารถนา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของศักดิ์ชัย นิรัญทวิ (2532: 167) ที่พบว่าความเชื่ออำนาจในตนมีความสัมพันธ์กับจิตลักษณะอื่น และพฤติกรรมทำงานสูงมาก บุคคลที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูง ขณะที่มิจิตลักษณะอื่นๆต่ำ จะมีพฤติกรรมการทำงานสูงกว่าบุคคลที่มีจิตลักษณะอื่นๆ สูง ขณะที่มีความเชื่ออำนาจในตนต่ำ ทั้งนี้พรรณราย พิทักษ์เจริญ (2543: 137) ได้ศึกษาจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสุขภาพของข้าราชการสูงอายุ จำนวน 303 คน ผลการวิจัยพบว่า ความเชื่ออำนาจในตนด้านสุขภาพเป็นตัวแปรที่สำคัญอันดับต้นๆ ในการทำนายพฤติกรรมการปรับตัวด้านการกินของข้าราชการสูงอายรร่วมกับตัวแปรทางจิตสังคมอีก 3 ตัวแปร โดยทำนายได้สูงที่สุด ร้อยละ 55-70 ในกลุ่มที่มีรายได้มาก และอังคณา เมตุลา (2546: 112) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการที่มีต่อความรู้จักและเห็นคุณค่าในตนเอง กับตัวแปรทางจิต 3 ตัวแปร จำนวน 40 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 20 คนและกลุ่มควบคุม 20 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนต่ำ กล่าวคือ นักเรียนในกลุ่มนี้ที่ได้รับการฝึกมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึก ซึ่งเป็นผลที่อาจกล่าวได้ว่า อาจเป็นเพราะนักเรียนที่มีความเชื่อใน

อำนาจคนดำนั้น เป็นผู้ที่มีการยอมรับสถานการณ์จากภายนอกได้ง่าย การฝึกจึงมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้อย่างชัดเจนหลังการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการ

สรุปได้ว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่ออำนาจในตนกับการพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น สามารถพัฒนาพฤติกรรมอันพึงประสงค์ได้ ดังนั้นจึงคาดว่าถ้าบุคคลมีความเชื่ออำนาจในตนสูง น่าจะได้รับผลดีจากการฝึกมากกว่าผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนต่ำ ซึ่งการวัดความเชื่ออำนาจในตนครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบวัดความเชื่ออำนาจในตนของ ลินดา สุวรรณดี (2543) จำนวน 10 ข้อ

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรปัจจัยเชิงเหตุผลมทบด้านจิตลักษณะเดิม คือ เหตุผลเชิงจริยธรรม ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน และความเชื่ออำนาจในตน ทำให้คาดว่าจิตลักษณะเดิมนี้น่าจะส่งผลให้นักเรียนได้รับผลดีมาก-น้อยต่างกัน จากการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น

4. ปัจจัยลักษณะภูมิหลังทางชีวสังคมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น

การวิจัยครั้งนี้ได้นำลักษณะภูมิหลังทางชีวสังคมของผู้รับการฝึกมาศึกษาด้วย ได้แก่ เพศ ผลการเรียนเฉลี่ย และอาชีพของผู้ปกครอง ดังนี้

4.1 เพศ มนุษย์เมื่อเกิดมาจะมีลักษณะแตกต่างกันตามชีวภาพคือ ลักษณะที่บ่งบอกความเป็นชายหรือหญิง ส่วนบทบาทหน้าที่ ความรู้สึกนึกคิดต่างๆ สภาพแวดล้อม หรือสังคมที่แวดล้อมเป็นผู้กำหนด ซึ่งแตกต่างกันไปตามแต่ละวัฒนธรรมประเพณีและค่านิยมของสังคมงานวิจัยที่พบคือ ของ แบททิส (Battiste ,1981) ซึ่งได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสอนทักษะทางปัญญาโดยตรงกับพัฒนาการทางสติปัญญา จุดมุ่งหมายของการศึกษานี้มี 3 ข้อ ดังนี้(1) เพื่อศึกษาการสอนทักษะทางปัญญาโดยตรงต่อนักเรียนประถมศึกษาที่ส่งผลต่อความสามารถในการให้เหตุผลในชั้นการให้เหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ ของเพียเจต์ (2) เพื่อทดสอบการสอนทักษะทางปัญญาที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงผลผลิต (3) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการให้เหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ และการให้เหตุผลโดยใช้การคิดเชิงผลผลิต กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ นักเรียนเกรด 5 ที่อยู่ในระดับฉลาด โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ซึ่งนักเรียนทั้งหมดจะได้รับการทดสอบการคิดเชิงตรรกศาสตร์ซึ่งจำแนกออกเป็น 4 ระดับพัฒนาการทางสติปัญญา กลุ่มทดลองจะได้รับการสอนทักษะการใช้เหตุผล โดยใช้โปรแกรมการพัฒนาความสามารถการคิดเชิงอุปมานและอนุมานโดยใช้เวลา 12 สัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มทดลอง

มีพัฒนาการทางสติปัญญาสูงกว่ากลุ่มควบคุม นักเรียนหญิงมีทักษะทางปัญญาเชิงตรรกศาสตร์ต่ำกว่านักเรียนชาย ส่วนชาวน้ำปัญญาและการทดสอบทักษะทางปัญญาเชิงตรรกศาสตร์นั้น มีความสัมพันธ์กัน ซึ่ง จินตนา บัวเขียน (2550: 72) ได้ศึกษาผลการฝึกเพื่อพัฒนาความเชื่อในการควบคุมสาเหตุและผลจากการกระทำของตนของนักเรียนวัยรุ่นที่มีจิตลักษณะแตกต่างกันด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนวัยรุ่นชายและหญิง อายุระหว่าง 13-15 ปี โรงเรียนบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนวัยรุ่นเพศหญิงมีแนวโน้มที่จะพัฒนาความเชื่อในการควบคุมสาเหตุและผลจากการกระทำของตนสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นเพศชาย ซึ่งมีแนวโน้มที่จะพัฒนาความเชื่อในการควบคุมสาเหตุและผลจากการกระทำของตนได้ต่ำกว่า ส่วนลินดา สุวรรณดี (2543: 2) ได้ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการลดปริมาณขยะของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการรุ่งอรุณ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการรุ่งอรุณ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยจิตลักษณะสามารถทำนายพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการสร้างขยะ และพฤติกรรมการใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่าได้สูงสุด 41 % ในกลุ่มนักเรียนเพศหญิง และสุกัญญา เสมอมาศ (2550: 77) ได้ศึกษาผลการฝึกเพื่อพัฒนาการควบคุมตนเอง เพื่อบรรลุเป้าหมายของนักเรียนวัยรุ่นที่มีจิตลักษณะแตกต่างกันด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว ซึ่งกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนวัยรุ่นชาย-หญิง ช่วงอายุ 13-15 ปี โรงเรียนบ้านท่าม่วงราษฎร์บำรุง จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนวัยรุ่นเพศหญิงเห็นคุณค่าการควบคุมตนเองเพื่อบรรลุเป้าหมายสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นเพศชาย ในขณะที่นักเรียนวัยรุ่นเพศชายมีการควบคุมตนเองเพื่อบรรลุเป้าหมายสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นเพศหญิง

การวิจัยครั้งนี้ได้นำเพศมาเป็นปัจจัยสมทบ โดยแบ่งเป็นเพศชายและเพศหญิง และคาดว่านักเรียนที่มีเพศต่างกันจะได้รับผลแตกต่างกันจากการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น

4.2 ผลการเรียนรู้เฉลี่ย หมายถึง ระดับความสามารถในการเรียนรู้ หรือสติปัญญาของบุคคลที่ได้รับอิทธิพลมาจากพันธุกรรม และประสบการณ์หรือสิ่งแวดล้อมที่ได้รับรู้ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำผลการเรียนเฉลี่ยมาเป็นปัจจัยเชิงเหตุสมทบ โดยพิจารณาจากผลการเรียนเฉลี่ย (GPA) ของนักเรียนในปีการศึกษาที่ผ่านมา เช่น งานวิจัยของ สุรินยา ศรีชาวชัย (2545: ก) ได้ศึกษาจิตลักษณะ และสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมตั้งใจเรียน ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในจังหวัดขอนแก่น และจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 300 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีพฤติกรรมตั้งใจเรียนสูงมีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูงกว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมตั้งใจเรียนต่ำ พบในนักเรียนกลุ่มตัวอย่างรวม และทุกกลุ่มตัวอย่างย่อย ส่วนชาวน้ำปัญญา พบว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมตั้งใจเรียนสูงมีชาวน้ำ

ปัญญาสูงกว่านักเรียนที่มีเขาวนปัญญาต่ำ พบในนักเรียนกลุ่มตัวอย่างรวม ส่วน อัมพร แสงวิเชียร (2546: ง) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกุศบากราชฎร์บำรุง จังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการที่มีสติปัญญาต่ำ มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมประชาธิปไตยสูงขึ้น และอังคณา เมตุลา (2546: 112) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการในการรู้จักและเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสหราษฎร์รังสฤษดิ์ จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีสติปัญญาสูง เมื่อได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการ มีการรู้จักและเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่านักเรียนกลุ่มเปรียบเทียบกับอื่นๆ

การวิจัยครั้งนี้ได้นำผลการเรียนเฉลี่ยมาเป็นปัจจัยสมทบ และคาดว่านักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ยสูง จะได้รับผลจากการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นสูงกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ยต่ำ

4.3 อาชีพของผู้ปกครอง หมายถึง กิจกรรมหลักของผู้ปกครองที่นำมาซึ่งรายได้ในการเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัว ในงานวิจัยนี้ระบุอาชีพไว้ 6 กลุ่มอาชีพ ได้แก่ 1) เกษตรกรรม 2) รับจ้าง 3) ค้าขาย-ธุรกิจ 4) รัฐวิสาหกิจ 5) รับราชการ และ 6) อาชีพอื่นๆ ซึ่งคาดว่าอาชีพของผู้ปกครองน่าจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น เนื่องจากอาชีพของผู้ปกครองสามารถบ่งบอกถึงฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ซึ่งมีความสัมพันธ์กับลักษณะงาน ระดับการศึกษา ตลอดจนสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย อาชีพของผู้ปกครองมีความสำคัญต่อความเป็นอยู่ในครอบครัว ปริมาณการมีกินมีใช้ของสมาชิกในครอบครัวนักเรียน เช่น งานวิจัยของ รุจิเรศ พิษิตานนท์ (2546) และลินดา สุวรรณดี (2547)

การวิจัยครั้งนี้ได้นำอาชีพของผู้ปกครองมาเป็นปัจจัยสมทบ และคาดว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพรายได้สูงจะได้รับผลจากการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นสูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพรายได้ต่ำ

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรปัจจัยเชิงเหตุผลสมทบด้านลักษณะภูมิหลังทางชีวสังคม คือ เพศ ผลการเรียนเฉลี่ย และอาชีพของผู้ปกครอง ทำให้คาดว่าลักษณะภูมิหลังทางชีวสังคมเหล่านี้ น่าจะส่งผลให้นักเรียนได้รับผลดีมากกว่า-น้อยต่างกัน จากการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบ Randomized Control Group Posttest – Only Design ที่เน้นการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวที่สร้างขึ้นว่า เพื่อศึกษาผลของการฝึกที่มีต่อการพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น ในขณะที่เดียวกันได้นำจิตลักษณะเดิม และลักษณะภูมิหลังทางชีวสังคมเข้ามาศึกษาเพิ่มเติมด้วย โดยดำเนินการตามระเบียบวิธีการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

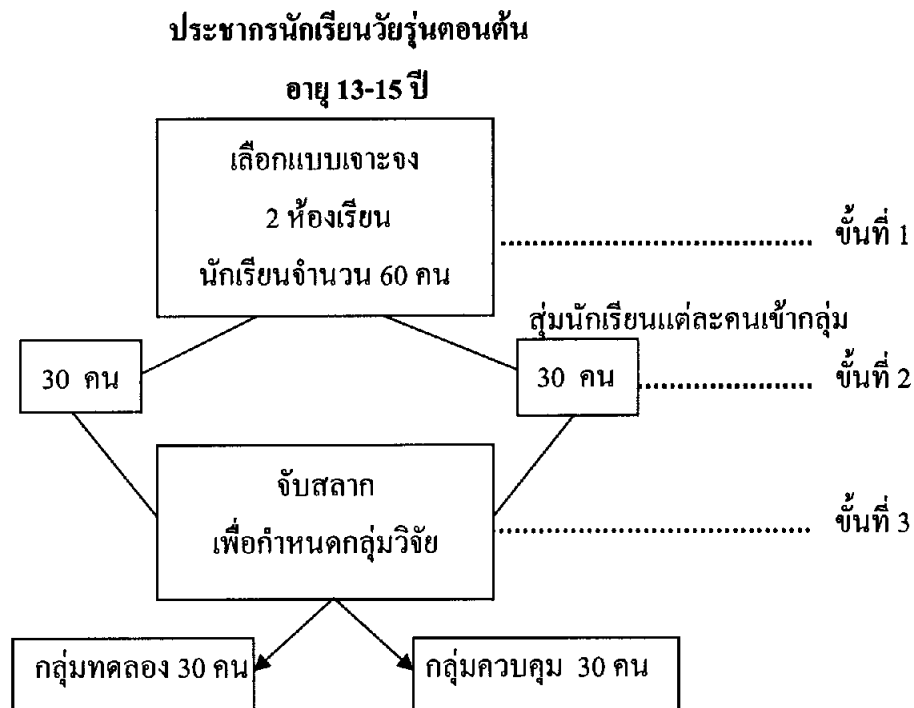
ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นชายและหญิงที่มีอายุระหว่าง 13-15 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2551 จำนวน 1,715 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นชายและหญิง อายุระหว่าง 13-15 ปี ของโรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2551 จำนวน 60 คน ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1.2.1 ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือก 2 ห้องเรียน ที่มีนักเรียนหลากหลายมีลักษณะเป็นตัวแทนของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น อายุ 13-15 ปี ได้นักเรียนจำนวน 60 คน

1.2.2 สุ่มนักเรียนเข้ากลุ่ม (Random Assignment) โดยสุ่มนักเรียนแต่ละคนเข้ากลุ่ม 2 กลุ่มได้นักเรียกลุ่มละ 30 คน จากนั้นจับสลากให้เป็นกลุ่มทดลองหนึ่งกลุ่ม และกลุ่มควบคุมหนึ่งกลุ่ม ผลการจัดกลุ่ม ดังภาพที่ 3.1

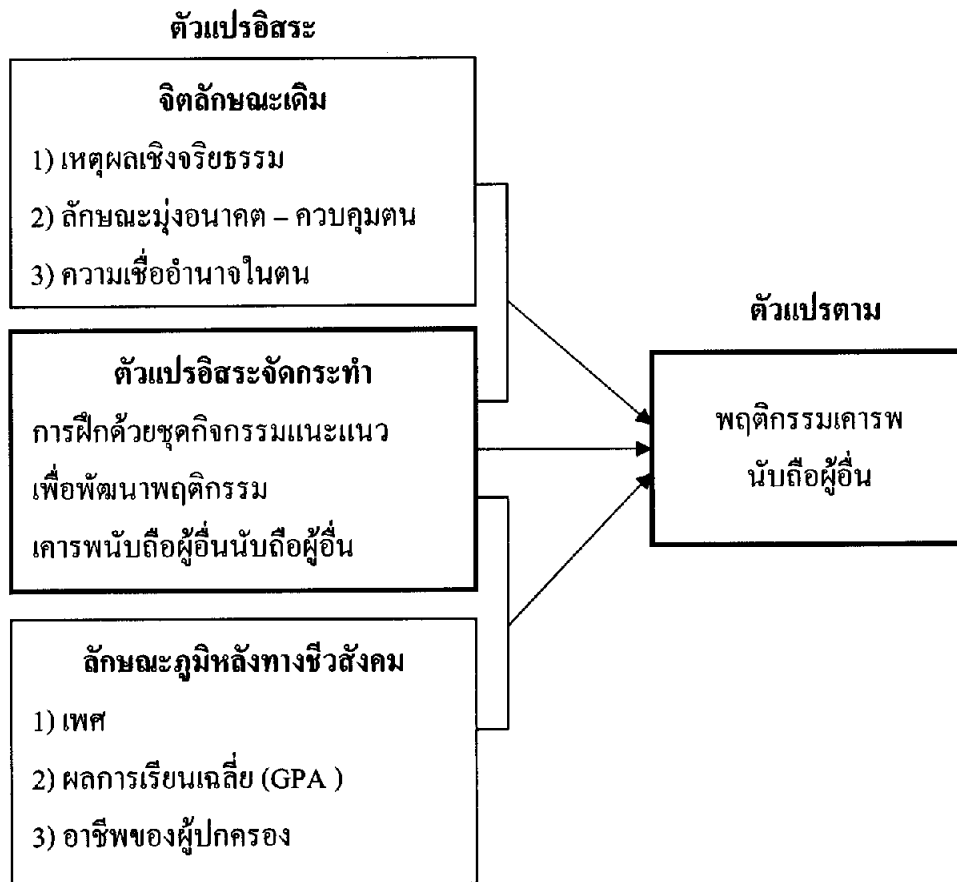

ภาพที่ 3.1 แสดงขั้นตอนการกำหนดกลุ่มวิจัย

2. รูปแบบการวิจัย

2.1 ตัวแปรในการวิจัย

การวิจัยเชิงทดลองครั้งนี้ มีตัวแปรอิสระจัดกระทำ 1 ตัวแปร ได้แก่ การฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น มีตัวแปรเชิงเหตุสมทบอีก 2 กลุ่มตัวแปร คือ 1) จิตลักษณะเดิม 3 ตัวแปร ได้แก่ เหตุผลเชิงจริยธรรม ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน และความเชื่ออำนาจในตน และ 2) ลักษณะภูมิหลังทางชีวสังคม 3 ตัวแปร ได้แก่ เพศ ผลการเรียนเฉลี่ย และอาชีพของผู้ปกครอง และมีตัวแปรตาม 1 ตัวแปร ได้แก่ พฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ดังภาพที่ 3.2

ภาพที่ 3.2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

2.2 ขั้นตอนการทดลอง การทดลองมีขั้นตอน ดังนี้

2.2.1 การสอบวัดและการจัดกระทำ การสอบวัดและการจัดกระทำกับกลุ่มตัวอย่าง ดังตารางที่ 3.1 ดังนี้

ตารางที่ 3.1 แสดงขั้นตอนการสอบวัดและการจัดกระทำในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง	ขั้นตอนการดำเนินงาน		
	การวัดจิตลักษณะเดิม	การฝึกด้วยชุดกิจกรรม แนะแนว	การวัดหลังทดลอง
กลุ่มทดลอง	✓	✓	✓
กลุ่มควบคุม	✓	-	✓

2.2.2 การฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว เป็นการฝึกที่ใช้กับกลุ่มทดลอง โดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น ซึ่งมีจำนวน 10 กิจกรรม ใช้เวลาฝึก 10 ครั้งๆละ 60 นาที เป็นเวลา 10 วัน ชุดกิจกรรมแนะแนวแบ่งออกเป็นการฝึกพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นในการยอมรับ และ/หรือให้คุณค่าผู้อื่นในลักษณะของการให้เกียรติผู้อื่น จำนวน 2 กิจกรรม การเคารพสิทธิผู้อื่น จำนวน 2 กิจกรรม การเคารพความคิดเห็นผู้อื่น จำนวน 1 กิจกรรม การยกย่องชื่นชมในความคิดงามของผู้อื่น จำนวน 2 กิจกรรม และการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น จำนวน 1 กิจกรรม กิจกรรมปฐมนิเทศ และปัจฉิมนิเทศ จำนวน 2 กิจกรรม โดยเน้นกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ที่ยึดผู้รับบริการเป็นสำคัญ ตามขอบข่ายและเป้าหมายของการแนะแนว ส่วนกลุ่มควบคุมเป็นการฝึกด้วยกิจกรรมแนะแนวอื่นๆ (ที่ไม่ใช่กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น)

2.2.3 การวัดหลังการทดลอง เป็นการวัดพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น ซึ่งเป็นตัวแปรตามของการวิจัย โดยวัดหลังการทดลองสิ้นสุดลงประมาณ 1 สัปดาห์

2.3 รูปแบบของการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ถ้าพิจารณาตามแบบมาตรฐานของการวิจัยเชิงทดลอง จัดได้ว่าเป็นแบบ The Randomized Control Group Posttest – Only Design กล่าวคือ มีการสุ่มเข้ากลุ่ม (Random Assignment) มีกลุ่มควบคุม และมีการวัดหลังการทดลองทั้งสองกลุ่ม ดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 แสดงรูปแบบการวิจัย

Random Assignment	Treatment	Posttest
R	X	T
R	~X	T

R : การสุ่มเข้ากลุ่ม

X : ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น

~X : ใช้กิจกรรมแนะแนวอื่นๆที่ไม่ใช่ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น

T : การวัดหลังฝึก

3. ตัวแปรและนิยามปฏิบัติการของตัวแปร

ในการวิจัยครั้งนี้มีตัวแปร และนิยามปฏิบัติการของตัวแปร ดังนี้

3.1 ประเภทและลักษณะของตัวแปร

3.1.1 ตัวแปรอิสระ มี 2 กลุ่ม คือ

1) *ตัวแปรอิสระจัดกระทำ* ในการวิจัยครั้งนี้ตัวแปรจัดกระทำ คือ การฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว ซึ่งหมายถึง กิจกรรมแนะแนว จำนวน 10 กิจกรรม ที่ใช้ฝึกพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น ประกอบด้วยกิจกรรมซึ่งใช้เทคนิคที่หลากหลาย เช่น การอภิปรายกลุ่ม บทบาทสมมติ นิทาน เกม กรณีตัวอย่าง สถานการณ์จำลอง และกลุ่มสัมพันธ์ เป็นต้น การฝึกมี 10 ครั้ง ใช้เวลาครั้งละ 60 นาที ตัวแปรนี้มี 2 ค่า คือ ฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น กับฝึกด้วยกิจกรรมแนะแนวอื่นๆ (ที่ไม่ใช่ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น)

2) *ตัวแปรอิสระสมทบ* มี 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ตัวแปรจิตลักษณะเดิมของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง เป็นตัวแปรที่นำมาศึกษาร่วมด้วยกับการฝึกเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น ซึ่งเป็นจิตลักษณะเดิมของนักเรียนที่คาดว่าจะมีส่วนทำให้นักเรียนที่ได้รับการฝึก ได้รับประโยชน์จากการฝึกมาก-น้อยต่างกัน จิตลักษณะเดิมที่นำมาศึกษาได้แก่ (1) เหตุผลเชิงจริยธรรม (2) ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน และ(3) ความเชื่ออำนาจในตน กลุ่มที่ 2 ตัวแปรลักษณะภูมิหลังทางชีวสังคมของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง เป็นตัวแปรที่นำมาศึกษาร่วมด้วยกับการฝึกเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น ซึ่งเป็นลักษณะภูมิหลังทางชีวสังคมของนักเรียนที่คาดว่าจะมีส่วนทำให้นักเรียนที่ได้รับการฝึกได้รับประโยชน์จากการฝึกมาก-น้อยต่างกัน ลักษณะภูมิหลังทางชีวสังคมที่นำมาศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ (1) เพศ (2) ผลการเรียนเฉลี่ย และ(3) อาชีพของผู้ปกครอง

3.1.2 *ตัวแปรตาม* ของการวิจัยครั้งนี้ มี 1 ตัวแปร คือ พฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น

3.2 นิยามปฏิบัติการของตัวแปร

3.2.1 กลุ่มตัวแปรอิสระ

1) การฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น หมายถึง การฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยชุดกิจกรรมแนะแนวดังกล่าวประกอบด้วยกิจกรรมแนะแนว 10 กิจกรรม ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาองค์ประกอบในการเคารพนับถือผู้อื่น คือ (1) การให้เกียรติผู้อื่น (2) การเคารพสิทธิผู้อื่น (3) การเคารพความคิดเห็นผู้อื่น (4) การยกย่องชื่นชมในความดีงามของผู้อื่น และ(5) การเห็นอกเห็นใจ

ผู้อื่น ซึ่งแต่ละกิจกรรมมีขั้นตอนในการดำเนินการ 3 ขั้นตอน คือ **ขั้นที่ 1** ชี้นำเข้าสู่กิจกรรม เป็นขั้นที่ครูเกริ่นนำหรือเร้าความสนใจให้นักเรียนเกิดความสนใจที่จะร่วมกิจกรรม **ขั้นที่ 2** ชี้นำดำเนินการจัดกิจกรรม เป็นขั้นที่ครูจัดกิจกรรมหลักให้นักเรียนด้วยเทคนิคที่หลากหลายตามแนวคิดของ ทิศนา แจมมณี (2548: 113-114) เช่น การเล่นเกม การเล่านิทาน บทบาทสมมติ การอภิปรายกลุ่มใหญ่ กรณีตัวอย่าง และสถานการณ์จำลอง ด้วยการแบ่งปันประสบการณ์ซึ่งกันและกันระหว่างผู้ร่วมกิจกรรม **ขั้นที่ 3** ชี้นำสรุปการจัดกิจกรรม เป็นขั้นที่ครูกระตุ้น จูงใจ โน้มน้ำวให้นักเรียนนำสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการจัดกิจกรรมไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

ในการจัดกิจกรรมแต่ละขั้นผู้วิจัยได้นำทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของเบนดูรา ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม และหลักทางพุทธศาสตร์ มาบูรณาการในการจัดกิจกรรม โดยเน้นกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ตามแนวคิดของทศนา แจมมณี (2545: 142-144)

2) เหตุผลเชิงจริยธรรม (Moral Reasoning) หมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือเลือกที่จะไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามเหตุผลที่กล่าวนี้จะแสดงถึงเหตุจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำต่างๆของบุคคล โดยยึดหลักการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบวัดของทวิวัฒน์ บุญชิต (2546) โดยคัดเลือกมา 10 ข้อ ลักษณะของแบบวัดเป็นสถานการณ์ (Situational Test) ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่สมมติขึ้นว่าคนเลือกที่จะกระทำอย่างไรในเหตุการณ์นั้น แต่ละข้อใช้มาตราประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” คะแนนของแบบวัดเป็นไปได้ตั้งแต่ 24 ถึง 76 คะแนน ซึ่งมีระดับคะแนนแตกต่างกันตามขั้นตอนของการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม แบบวัดเป็นเหตุการณ์ที่สมมติขึ้นว่าคนเลือกที่จะกระทำอย่างไรในเหตุการณ์นั้น ผู้ที่ได้คะแนนมากหมายถึง เป็นผู้ที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูง ผู้ที่ได้คะแนนน้อย หมายถึง เป็นผู้ที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำ

3) ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน หมายถึง ความสามารถที่คาดการณ์ไกล สามารถวางแผนปฏิบัติระยะยาวเพื่อส่งผลในอนาคต และสามารถควบคุมตนเองได้ การวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบวัดของ พรทิพา สิงห์บาล (2548) โดยเลือกใช้เพียง 10 ข้อ แต่ละข้อใช้มาตราประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” คะแนนของแบบวัดเป็นไปได้ตั้งแต่ 20 ถึง 58 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนมากหมายถึงเป็นผู้มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูง ผู้ที่ได้คะแนนน้อยหมายถึง เป็นผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนต่ำ

4) ความเชื่ออำนาจในตน หมายถึง ความเชื่อ ความตระหนักว่าสิ่งที่เกิดกับตน ไม่ว่าจะป็นสิ่งที่ดีหรือไม่ดี ส่วนใหญ่เป็นผลมาจากการกระทำของตนเองแทบทั้งสิ้นไม่ใช่เกิดจากโชคเคราะห์ หรือความบังเอิญ การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบวัดของ ลินดา สุวรรณดี (2543)

โดยเลือกใช้เพียง 10 ข้อ แต่ละข้อใช้มาตรฐานค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” คะแนนของแบบวัดเป็นไปได้ตั้งแต่ 24 ถึง 60 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนมากหมายถึงเป็นผู้มีความเชื่ออำนาจในคนสูง ผู้ที่มีคะแนนน้อยหมายถึงเป็นผู้มีความเชื่ออำนาจในคนต่ำ

5) ตัวแปรลักษณะภูมิหลังทางชีวสังคม ในการวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาลักษณะภูมิหลังทางชีวสังคมของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

(1) เพศ แบ่งเป็น เพศชาย เพศหญิง

(2) ผลการเรียนเฉลี่ย หมายถึง ระดับผลการเรียนที่แสดงถึง

ความสามารถทางสติปัญญาของแต่ละบุคคล ที่แสดงให้เห็นถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ และประสบการณ์ในการเชื่อมโยงเหตุผล ความเป็นมา และความเป็นไปได้ เพื่อใช้ในการปรับตัว แก้ปัญหาและพัฒนา รวมทั้งสร้างสรรค์ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตนเอง สังคม ได้อย่างเหมาะสม การวิจัยนี้ใช้ระดับผลการเรียนเฉลี่ย (GPA) ตลอดปีที่ผ่านมาของนักเรียน โดยใช้ค่าเฉลี่ยแบ่งคะแนนเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มคะแนนสูง และกลุ่มคะแนนต่ำ

(3) อาชีพของผู้ปกครอง หมายถึง กิจกรรมหลักที่นำมาซึ่งรายได้ของบิดามารดา หรือบุคคลที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วยในปัจจุบัน การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดอาชีพไว้ 6 กลุ่มอาชีพ ได้แก่ อาชีพเกษตรกรรม รับจ้าง ค้าขาย-ธุรกิจ รัฐวิสาหกิจ รับราชการ และอาชีพอื่นๆ ซึ่งคาดว่าอาชีพของผู้ปกครองน่าจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น เนื่องจากอาชีพของผู้ปกครองสามารถบ่งบอกฐานะทางเศรษฐกิจ และสถานภาพทางสังคมของสมาชิกในครอบครัวได้

3.2.2 กลุ่มตัวแปรตาม ตัวแปรตามในการวิจัยนี้ คือ พฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น ซึ่งหมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกถึงการยอมรับและ/หรือการให้คุณค่าผู้อื่น ในลักษณะของการให้เกียรติผู้อื่น การเคารพสิทธิผู้อื่น การเคารพความคิดเห็นผู้อื่น การยกย่อง ชื่นชมในความดีงามของผู้อื่น และการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ซึ่งมี 2 ระดับคือ เคารพนับถือคนใกล้ชิด และเคารพนับถือคนทั่วไปในสังคม

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น ซึ่งวัดพฤติกรรมที่แสดงออกในการยอมรับและ/หรือให้คุณค่าผู้อื่น ในลักษณะของการให้เกียรติผู้อื่น การเคารพสิทธิผู้อื่น การเคารพความคิดเห็นผู้อื่น การยกย่องชื่นชมในความดีงามของผู้อื่น และการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ซึ่งมี 2 ระดับ คือ เคารพนับถือคนใกล้ชิด และเคารพนับถือคนทั่วไปในสังคม ซึ่งแบบวัดดังกล่าวเป็นการวัดพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นตามนิยามปฏิบัติการ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง แบบวัดมีข้อความที่เป็นทั้งทางบวกและทางลบ จำนวนรวม 20 ข้อ แต่ละข้อใช้มาตรฐานค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” คะแนนของแบบวัดเป็นไปได้ตั้งแต่

63 ถึง 120 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนมากแสดงว่าเป็นผู้มีพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นสูง ผู้ที่ได้คะแนนน้อยแสดงว่าเป็นผู้มีพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นต่ำ

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 ประเภทของเครื่องมือวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบวัดแบบสอบถาม และกิจกรรม ดังนี้

4.1.1 แบบวัดตัวแปร มี จำนวน 4 แบบวัด ได้แก่

- 1) แบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม
- 2) แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน
- 3) แบบวัดความเชื่ออำนาจในตน
- 4) แบบวัดพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น

4.1.2 แบบสอบถามลักษณะภูมิหลังทางชีวสังคม จำนวน 1 ชุด

4.1.3 กิจกรรม มี 2 ประเภท ดังนี้

- 1) ชุดกิจกรรมแนะแนวสำหรับฝึกเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น

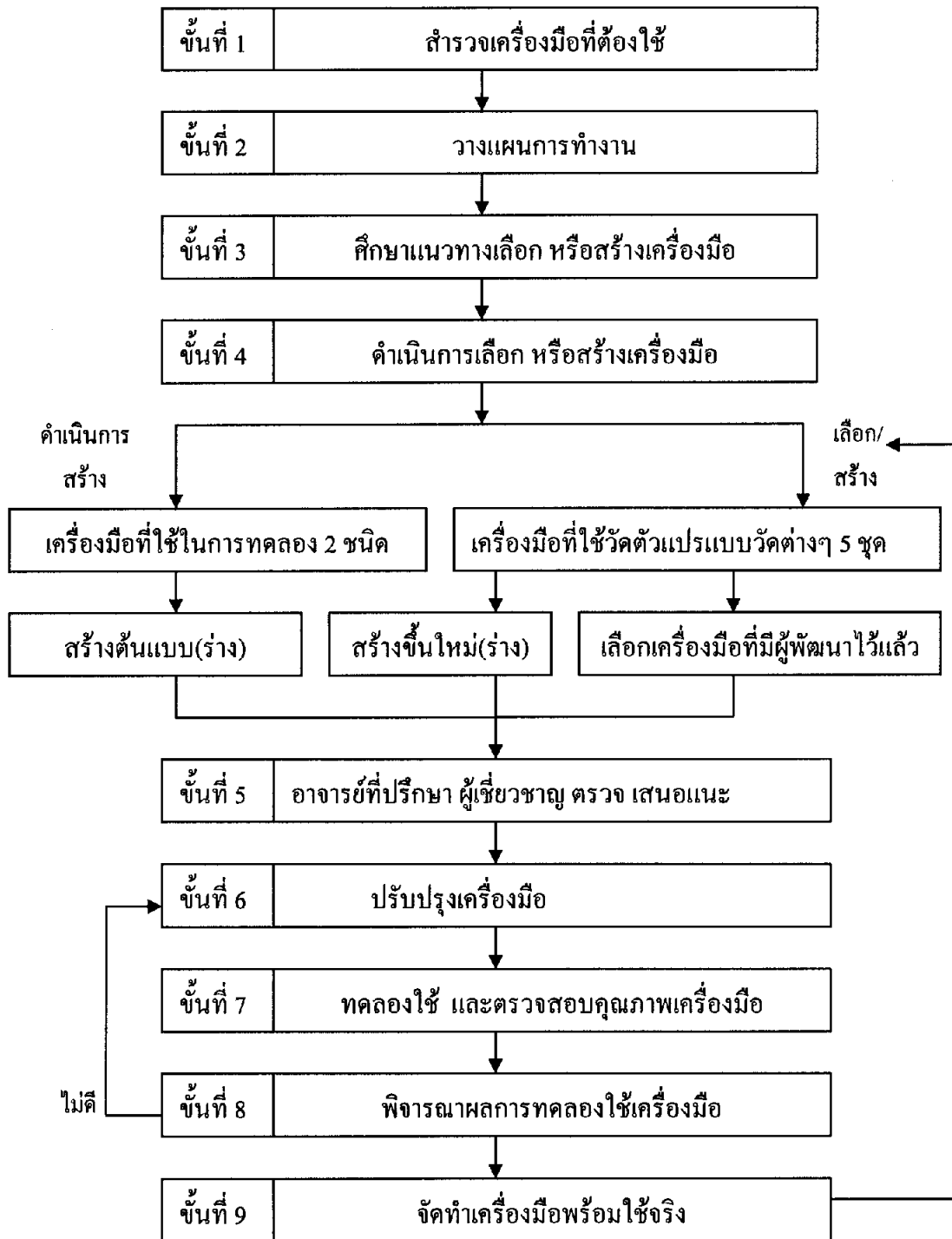
มีจำนวน 10 กิจกรรม

- 2) กิจกรรมแนะแนวอื่นๆ ที่ไม่ใช่ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรม

เคารพนับถือผู้อื่น มีจำนวน 10 กิจกรรม

4.2 การได้มาซึ่งเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 เป็นเครื่องมือที่มีผู้อื่นสร้างและหาคุณภาพไว้แล้ว ได้แก่ แบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน และแบบวัดความเชื่ออำนาจในตน กลุ่มที่ 2 เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นใหม่ ได้แก่ แบบวัดพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น แบบสอบถามลักษณะภูมิหลังทางชีวสังคม และชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น ทั้งเครื่องมือที่มีผู้อื่นสร้างและหาคุณภาพไว้แล้ว และเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นใหม่นั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอน โดยรวมคล้ายคลึงกัน ดัง ได้แสดงรายละเอียดในภาพที่ 3.3

ภาพที่ 3.3 แสดงขั้นตอนการได้มาซึ่งเครื่องมือวิจัย

ขั้นตอนการได้มาซึ่งเครื่องมือวิจัยจากภาพที่ 3.3 มีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นที่ 1 สำรวจเครื่องมือที่จะต้องใช้ จากรูปแบบการทดลอง แบบการวิจัย และตามที่ได้กำหนดไว้ในเค้าโครงการวิจัย เครื่องมือที่ต้องใช้มี 2 ประเภท คือ *ประเภทที่หนึ่ง* เครื่องมือที่ใช้สำหรับการทดลอง ได้แก่ ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น *ประเภทที่สอง* คือ เครื่องมือวัดตัวแปร ได้แก่ แบบวัดต่างๆ จำนวน 4 ชุด และแบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

ขั้นที่ 2 วางแผนการทำงาน ผู้วิจัยได้วางแผนกำหนดขั้นตอนการสร้างหรือพัฒนาเครื่องมือ ซึ่งมีขั้นตอนหลัก 7 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาแนวทางเลือกหรือสร้างเครื่องมือ 2) ดำเนินการเลือกหรือสร้างเครื่องมือ (ฉบับร่าง) 3) ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา 4) พิจารณาเครื่องมือร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา และเพื่อนนักศึกษา 5) ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา ตรวจสอบ 6) ปรับปรุง 7) ทดลองใช้และตรวจสอบคุณภาพ 8) พิจารณาผลการทดลองใช้และจัดทำชุดพร้อมใช้จริง

ขั้นที่ 3 ศึกษาแนวทางเลือกหรือสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและแนวคิดต่างๆ เพื่อแสวงหารูปแบบและแนวทางสร้างเครื่องมือ จากนั้นนำประสบการณ์ และแนวคิดต่างๆ ที่รวบรวมไว้ไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ ในการเลือกหรือสร้างเครื่องมือขึ้นใหม่ เพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ทั้งเนื้อหา รูปแบบของเครื่องมือ และแนวทางดำเนินการ เพื่อให้ได้มาซึ่งเครื่องมือที่เหมาะสมและมีคุณภาพ

ขั้นที่ 4 ดำเนินการเลือก หรือสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการใน 2 ประการ คือ *ประการที่หนึ่ง* เลือกเครื่องมือที่เป็นแบบวัดตัวแปรทางจิตลักษณะเดิมที่มีผู้อื่นสร้างไว้แล้ว ได้แสวงหาและรวบรวมเครื่องมือ โดยปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาและดูความสอดคล้องกับหัวข้อวิจัย เมื่อได้เครื่องมือเหล่านั้นแล้วนำมาตรวจสอบความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายและองค์ประกอบต่างๆ ของการดำเนินการวิจัย เครื่องมือที่อยู่ในข่ายนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 3 ชุด คือ แบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน และแบบวัดความเชื่ออำนาจในตน อีกส่วนหนึ่งคือ คือตัวแปรที่ยังไม่มีเครื่องมือใดที่เหมาะสม ก็ดำเนินการสร้างเครื่องมือโดยเขียนนิยามปฏิบัติการให้ชัดเจน สร้างผังตัวแปร โดยพิจารณาว่า ตัวแปรนั้นมีองค์ประกอบอะไรบ้าง จะวัดด้วยคำถามกี่ข้อ เป็นด้านบวกกี่ข้อ เป็นด้านลบกี่ข้อ แล้วเขียนข้อคำถามเครื่องมือ สร้างสเกลตามผังตัวแปรและนิยามดังกล่าว แบบวัดที่สร้างขึ้นใหม่มี 1 ชุด คือ แบบวัดพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น *ประการที่สอง* ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น ตามแนวคิด ทฤษฎีและข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งถือเป็นฉบับร่าง และปรับกิจกรรมแนะแนวอื่นๆ ของจินตนา บัวเขียน (2550) มาประยุกต์ใช้สำหรับใช้กับกลุ่มควบคุม

ขั้นที่ 5 เสนอเครื่องมือให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบ เสนอแนะ ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอเครื่องมือให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาด้านรูปแบบ เนื้อหาสาระ วิธีการ หลังจากนั้นนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นใหม่ เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ที่ปรึกษา และเพื่อนนักศึกษาร่วมกันพิจารณาเครื่องมืออีกครั้ง ดังนี้ 1) ที่เป็นแบบวัดพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหาและความตรงเชิงโครงสร้าง และพิจารณาความเหมาะสมด้านภาษา ลักษณะข้อคำถาม และแบบวัดทั้งฉบับ และ2) ที่เป็นชุดกิจกรรมแนะแนว เสนอให้พิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของกิจกรรม ขั้นตอน และวิธีการ

ขั้นที่ 6 ปรับปรุงเครื่องมือ ผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อนักศึกษา และผู้เชี่ยวชาญไปดำเนินการปรับปรุงเครื่องมือ ขณะเดียวกันก็จัดเตรียมเครื่องมือที่เลือกจากที่มีผู้สร้างไว้แล้ว เพื่อนำไปทดลองใช้เบื้องต้น และตรวจสอบคุณภาพ

ขั้นที่ 7 ทดลองใช้ และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยนำแบบวัดที่สร้างใหม่ไปทดลองใช้เบื้องต้นกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำนวน 47 คน จากนั้นนำผลการทดลองมาวิเคราะห์ ประเมิน และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อด้วยการใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test) และหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนทั้งฉบับ (item – total correlation) สำหรับการตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือทั้งฉบับ ใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient)

ขั้นที่ 8 พิจารณาผลการทดลองใช้เครื่องมือ จากการวิเคราะห์ และประเมินคุณภาพของเครื่องมือที่เป็นแบบวัดจะเลือกข้อที่มีคุณภาพรายข้อ และทั้งฉบับอยู่ในเกณฑ์โดยรวมแล้วค่าที (t-test) ช่วงคะแนนของแบบวัดที่เป็นไปได้ คือ 63 ถึง 120 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนทั้งฉบับ (item-total correlation) หรือค่า r อยู่ระหว่าง .33 ถึง .68 และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) เท่ากับ .89

ในส่วนที่เป็นชุดกิจกรรมแนะแนว เลือกกิจกรรมไว้รวม 10 กิจกรรม โดยแบ่งกิจกรรมฝึกพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น โดยฝึกการยอมรับและ/หรือให้คุณค่าผู้อื่นในลักษณะการให้เกียรติผู้อื่น 2 กิจกรรม การเคารพสิทธิผู้อื่น 2 กิจกรรม การเคารพความคิดเห็นผู้อื่น 1 กิจกรรม การยกย่องชื่นชมในความคิดงามของผู้อื่น 2 กิจกรรม และการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น 1 กิจกรรม และกิจกรรมปฐมนิเทศ ปัจฉนิเทศ อย่างละ 1 กิจกรรม ผลจากการนำกิจกรรมไปทดลองใช้เบื้องต้น 10 กิจกรรม (try-out) แล้วนำข้อบกพร่องไปปรับ เพื่อการทดลองใช้จริง

ส่วนกิจกรรมกลุ่มควบคุมมี 10 กิจกรรม ซึ่งเป็นกิจกรรมแนะแนวอื่นๆ เกี่ยวกับด้านส่วนตัวและสังคม ด้านอาชีพ และความรู้ทั่วไปที่นักเรียนสามารถนำไปปรับใช้ใน ชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ 9 จัดทำเครื่องมือพร้อมใช้จริง หลังการพัฒนาเครื่องมือที่เป็นแบบวัด และ ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น ที่ผ่านขั้นตรวจสอบคุณภาพจนเป็นที่พอใจแล้ว ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือทั้งหมดมาจัดพิมพ์และรวบรวมเป็นเล่ม มีรูปแบบที่เหมาะสม และพร้อมใช้ ดังนี้ 1) ชุดรวมแบบวัดจิตลักษณะเดิม มี 3 แบบวัด และแบบสอบถามลักษณะภูมิหลังทางชีวสังคม จำนวน 1 ชุด 2) แบบวัดพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น จำนวน 1 ชุด 3) ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น (กลุ่มทดลอง) จำนวน 1 ชุด และ 4) กิจกรรมแนะแนวอื่นๆ (กลุ่มควบคุม) จำนวน 10 กิจกรรมเพื่อใช้ในการทดลองต่อไป

4.3 ลักษณะและองค์ประกอบของเครื่องมือวิจัยแต่ละชนิด

4.3.2 ลักษณะและองค์ประกอบของเครื่องมือที่เป็นแบบวัด เครื่องมือวัดตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบวัดจิตลักษณะเดิม และแบบสอบถามลักษณะภูมิหลังทางชีวสังคม ใช้วัดก่อนการทดลอง และแบบวัดพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น ใช้วัดหลังการทดลอง ซึ่งแบบวัดดังกล่าวมีลักษณะเป็นข้อความประกอบด้วยมาตราประมาณค่า 6 ระดับ ซึ่งจะได้นำเสนอตัวอย่างองค์ประกอบของแต่ละแบบวัดพร้อมทั้งคุณภาพต่อไป โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนของแบบวัดทั้งหมด ดังนี้

ถ้าข้อความนั้นมีความหมายทางบวกให้

จริงที่สุด	เท่ากับ	6	คะแนน
จริง	เท่ากับ	5	คะแนน
ค่อนข้างจริง	เท่ากับ	4	คะแนน
ค่อนข้างไม่จริง	เท่ากับ	3	คะแนน
ไม่จริง	เท่ากับ	2	คะแนน
ไม่จริงเลย	เท่ากับ	1	คะแนน

ถ้าข้อความนั้นมีความหมายทางลบให้

จริงที่สุด	เท่ากับ	1	คะแนน
จริง	เท่ากับ	2	คะแนน
ค่อนข้างจริง	เท่ากับ	3	คะแนน
ค่อนข้างไม่จริง	เท่ากับ	4	คะแนน
ไม่จริง	เท่ากับ	5	คะแนน
ไม่จริงเลย	เท่ากับ	6	คะแนน

แบบวัดแต่ละชุดมีลักษณะและองค์ประกอบ ดังนี้

1) **แบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม** ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบวัดของทวิวัฒน์ บุญชิต (2546) โดยคัดเลือกมา 7 เรื่อง จำนวน 14 ข้อ ลักษณะของแบบวัดเป็นสถานการณ์ (Situational Test) ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่สมมติขึ้นว่าคนเลือกที่จะกระทำอย่างไรในเหตุการณ์นั้น แต่ละข้อใช้มาตราประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ช่วงคะแนนของแบบวัดที่เป็นไปได้ คือ 24 ถึง 76 ซึ่งมีระดับคะแนนแตกต่างกันตามขั้นของการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ขั้นที่ 1 ถึง ขั้นที่ 6 คุณภาพของแบบวัดดังกล่าวมีค่าความสัมพันธ์ระหว่างรายข้อกับทั้งฉบับ (r) ตั้งแต่ .20 ถึง .49 มีค่าความเที่ยงหาโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) เท่ากับ .72 ผู้ที่ได้คะแนนรวมมากแสดงว่าเป็นผู้มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูง ส่วนผู้ที่ได้คะแนนรวมน้อยแสดงว่าเป็นผู้มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำ แบบวัดนี้ในชุดที่ให้นักเรียนตอบใช้ชื่อว่า “แบบสอบถามเกี่ยวกับการตัดสินใจ” ตัวอย่างแบบวัดมีดังนี้

ตัวอย่างแบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม

แบบสอบถามเกี่ยวกับการตัดสินใจ

คำชี้แจง ขอให้พิจารณาเหตุการณ์ที่สมมติขึ้น หากนักเรียนอยู่ในเหตุการณ์นี้จะตัดสินใจกระทำหรือไม่กระทำ โดยมีเหตุผลที่กำหนดไว้ และนักเรียนเห็นด้วยกับเหตุผลดังกล่าวตามความรู้สึกที่แท้จริง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงบน ตั้งแต่ **จริงที่สุด** **จริง** **ค่อนข้างจริง** **ค่อนข้างไม่จริง** **ไม่จริง** **ไม่จริงเลย** เพียงแห่งเดียว ในแต่ละเรื่องขอให้ตอบทั้ง 2 ข้อ และกรุณาทำให้ครบทุกเรื่อง

เรื่องที่ 1 ในเวลาที่ข้าพเจ้าว่างจากการเรียนและทำการบ้านที่ครูให้เสร็จแล้ว บางครั้งข้าพเจ้าก็ขี้เกียจที่จะทำงานบ้านหรือดูแลน้องเล็ก ๆ ข้าพเจ้าก็จะวิ่งเล่นหรือไปหาเพื่อน แต่ในบางครั้งข้าพเจ้าก็จะช่วยผู้ปกครองทำงานบ้านหรือดูแลน้องเล็ก ๆ เหตุผลที่ข้าพเจ้าช่วยทำงานบ้านเพราะ

1. เหตุผลที่ข้าพเจ้าทำงานบ้านเพราะ “เมื่อข้าพเจ้าทำตนให้เป็นประโยชน์ ข้าพเจ้าจะสบายใจ และภาคภูมิใจในตนเอง” โดยเห็นด้วยกับเหตุผลนี้ในระดับ

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2. เหตุผลที่ข้าพเจ้าทำงานบ้านเพราะ “การรู้จักช่วยเหลือผู้ใกล้ชิด ย่อมเป็นมนุษย์ที่ลดความเห็นแก่ตัวไปได้มาก” โดยเห็นด้วยกับเหตุผลนี้ในระดับ

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2) แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบวัดของ พรทิพา สิงหนบาล (2548) โดยคัดเลือกมา 10 ข้อ ลักษณะ ของแบบวัดประกอบด้วยข้อความที่ถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับปัจจุบัน และอนาคต แต่ละข้อใช้มาตราประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ช่วงคะแนนของแบบวัดที่เป็นไปได้ คือ 20 ถึง 58 คุณภาพของแบบวัดดังกล่าวมีค่าความสัมพันธ์ระหว่างรายข้อกับทั้งฉบับ (r) ตั้งแต่ .21 ถึง .63 มีค่าความเที่ยงหาโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) เท่ากับ .76 ผู้ที่ได้คะแนนรวมมากแสดงว่าเป็นผู้มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูง ส่วนผู้ที่ได้คะแนนรวมน้อยแสดงว่าเป็นผู้มีลักษณะมุ่งอนาคต ควบคุมตนต่ำ แบบวัดนี้ในชุดที่ให้นักเรียนตอบใช้ชื่อว่า “แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจุบัน และอนาคต”

ตัวอย่างแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน

แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจุบันและอนาคต

คำชี้แจง ขอให้พิจารณาว่าข้อความต่อไปนี้ตรงกับลักษณะของนักเรียนมาก-น้อยเพียงใด ตั้งแต่ **จริงที่สุด** **จริง** **ค่อนข้างจริง** **ค่อนข้างไม่จริง** **ไม่จริง** **ไม่จริงเลย** แล้วขีดเครื่องหมาย ✓ ลงบนเส้น.....ที่วางซึ่งตรงกับลักษณะของนักเรียนมากที่สุด และ **โปรดตอบให้ครบทุกข้อ**

1. ข้าพเจ้ามักจะทำงานไม่เสร็จภายในกำหนดเวลา

.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. การกระทำความดีโดยไม่มีผู้อื่นรู้เห็น เป็นการกระทำที่สูญเปล่า

.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3) แบบวัดความเชื่ออำนาจในตน เป็นแบบวัดเกี่ยวกับความเชื่อว่าผลดี หรือผลเสียที่เกิดกับตนนั้น เป็นเพราะการกระทำของตนเป็นส่วนใหญ่ จะตรงข้ามกับความเชื่อเรื่องโชคเคราะห์ ความบังเอิญ ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้แบบวัดของ ลินดา สุวรรณดี (2543) โดยคัดเลือกมา 10 ข้อ แต่ละข้อใช้มาตราประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ช่วงคะแนนของแบบวัดที่เป็นไปได้คือ 24 ถึง 60 คุณภาพของแบบวัดดังกล่าวมีค่าความสัมพันธ์ระหว่างรายข้อกับทั้งฉบับ (r) ตั้งแต่ .39 ถึง .66 มีค่าความเที่ยงหาโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α)

เท่ากับ.83 ผู้ที่ได้คะแนนรวมมากแสดงว่าเป็นผู้มีความเชื่ออำนาจในตนสูง ส่วนผู้ที่ได้คะแนนรวม น้อยแสดงว่าเป็นผู้มีความเชื่ออำนาจในตนต่ำ แบบวัดนี้ในชุดที่ให้นักเรียนตอบใช้ชื่อว่า “แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่มักเกิดขึ้นกับฉัน”

ตัวอย่างแบบวัดความเชื่ออำนาจในตน

แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่มักเกิดขึ้นกับฉัน

คำชี้แจง ขอให้นักเรียนพิจารณาข้อความต่อไปนี้ว่าเป็นจริงสำหรับนักเรียนมาก-น้อยเพียงใด โดย ทำเครื่องหมาย ✓ ลงบนเส้น ที่ตรงกับความเป็นจริง ซึ่งมีตั้งแต่ **จริงที่สุด** **จริง** **ค่อนข้างจริง** **ค่อนข้างไม่จริง** **ไม่จริง** **ไม่จริงเลย** เพียงระดับเดียว และโปรดตอบให้ครบทุกข้อ

1. ข้าพเจ้าเชื่อว่าความสำเร็จเกิดจากความพยายามและตั้งใจจริง โขคมมีส่วนเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

.....
จริงที่สุด **จริง** **ค่อนข้างจริง** **ค่อนข้างไม่จริง** **ไม่จริง** **ไม่จริงเลย**

2. คนอื่นจะชอบข้าพเจ้าหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการกระทำของข้าพเจ้าเอง

.....
จริงที่สุด **จริง** **ค่อนข้างจริง** **ค่อนข้างไม่จริง** **ไม่จริง** **ไม่จริงเลย**

4) **แบบสอบถามลักษณะภูมิหลังทางชีวสังคม** ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำ ลักษณะภูมิหลังทางชีวสังคมของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างมาศึกษาด้วย จึงสร้างแบบสอบถามขึ้น ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับเพศ ผลการเรียนเฉลี่ย และอาชีพของผู้ปกครอง ดังตัวอย่าง แบบสอบถาม ดังนี้

ตัวอย่างแบบสอบถามลักษณะภูมิหลังทางชีวสังคม

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจงในการตอบ ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หรือเขียนข้อความเกี่ยวกับนักเรียนที่ตรงกับความเป็นจริงลงในช่องว่าง ต่อไปนี้

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. ผลการเรียนเฉลี่ยในปีการศึกษาที่ผ่านมา

.....

3. อาชีพของผู้ปกครอง

เกษตรกรรม

รับจ้าง

ค้าขาย

รัฐวิสาหกิจ

รับราชการ

อื่นๆ (โปรดระบุ)

5) แบบวัดพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองเพื่อวัดพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น ประกอบด้วยข้อคำถาม 20 ข้อ แต่ละข้อใช้มาตราประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” มีทั้งข้อคำถามที่เป็นทางบวกและทางลบ ช่วงคะแนนของแบบวัดที่เป็นไปได้คือ 63 ถึง 120 คุณภาพของแบบวัดดังกล่าวมีค่าความสัมพันธ์ระหว่างรายข้อกับทั้งฉบับ (r) ตั้งแต่ .33 ถึง .68 มีค่าความเที่ยงหาโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) เท่ากับ .89 ผู้ที่ได้คะแนนรวมมากแสดงว่าเป็นผู้มีพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นสูง ส่วนผู้ที่ได้คะแนนรวมน้อยแสดงว่าเป็นผู้มีพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นต่ำ แบบวัดนี้ในชุดที่ให้นักเรียนตอบใช้ชื่อว่า “แบบสอบถามการปฏิบัติตนต่อผู้อื่น” ตัวอย่างแบบวัดมีดังนี้

ตัวอย่างแบบวัดพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น

แบบสอบถามการปฏิบัติตนต่อผู้อื่น

คำชี้แจง ขอให้นักเรียนพิจารณาว่าได้กระทำสิ่งต่อไปนี้มาก-น้อยเพียงใด แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงบนเส้น ที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด เพียงระดับเดียว ซึ่งมีตั้งแต่ **จริงที่สุด** **จริง** **ค่อนข้างจริง** **ค่อนข้างไม่จริง** **ไม่จริง** **ไม่จริงเลย** และโปรดตอบให้ครบทุกข้อ

1. ข้าพเจ้ามักเมินเฉยกับคนที่ไม่รักษาคำพูด

.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. ข้าพเจ้าปฏิบัติตามข้อตกลงของการประชุมในห้องเรียนเสมอ แม้บางครั้งจะไม่ค่อยเห็นด้วยก็ตาม

.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4.3.2 ลักษณะและองค์ประกอบของกิจกรรม ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น และกิจกรรมแนะแนวอื่นๆมีลักษณะและองค์ประกอบ ดังนี้

1) ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น (กลุ่มทดลอง) คือชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น ในการสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่แสดงไว้ในภาพที่ 3.3 แล้ว ในส่วนโครงสร้างและรายละเอียดของชุดกิจกรรมแนะแนว ประกอบด้วยองค์ประกอบของพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นที่เป็นพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกถึงการยอมรับ และ/หรือให้คุณค่าผู้อื่น ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ (1) การให้เกียรติผู้อื่น (2) การเคารพสิทธิผู้อื่น(3) การเคารพความคิดเห็นผู้อื่น (4) การยกย่อง ชื่นชมในความคิดงามของผู้อื่น และ(5) การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น โดยนำเทคนิคการจัดการเรียนรู้โดยเน้นกระบวนการกลุ่มของ ทิศนา แคมมณี (2548: 113-114) ได้แก่ 1) เกม (Game) เป็นการสร้างสถานการณ์สมมติขึ้นให้นักเรียนเล่น ภายใต้ข้อตกลงหรือกติกาบางอย่างที่กำหนดไว้ ซึ่งนักเรียนจะต้องตัดสินใจทำอย่างใดอย่างหนึ่ง อันจะมีผลออกมาในรูปของการแพ้ การชนะ ซึ่งวิธีการนี้จะช่วยให้นักเรียนได้วิเคราะห์ความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการ

ตัดสินใจ และยังช่วยให้เกิดความสนุกสนานอีกด้วย 2) บทบาทสมมติ (Role – Play) มีลักษณะเป็นสถานการณ์สมมติเช่นเดียวกับเกม แต่มีการกำหนดบทบาทผู้เล่นในสถานการณ์ที่สมมติขึ้น และให้นักเรียนสวมบทบาทนั้นแล้วแสดงออกตามธรรมชาติโดยอาศัยบุคลิกภาพ ประสบการณ์ ความรู้สึกนึกคิดของตนเองเป็นหลัก วิธีการนี้จะมีส่วนช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาสศึกษาวิเคราะห์ ถึงความรู้สึก และพฤติกรรมของตนเองอย่างลึกซึ้ง และยังเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนการสอน ให้น่าสนใจ น่าติดตามอีกด้วย 3) กรณีตัวอย่าง (Case) เป็นการใช้เหตุการณ์หรือเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นจริงๆ มาคัดแปลง และใช้เป็นตัวอย่างให้นักเรียนได้ศึกษาวิเคราะห์ อภิปราย เพื่อสร้างความเข้าใจและฝึกฝนทางแก้ปัญหาต่างๆ นอกจากนั้นยังช่วยให้นักเรียนได้รู้จักคิดและพิจารณาข้อมูลที่ตนเองได้รับอย่างถี่ถ้วน ตลอดจนการได้แลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน การนำเอากรณีตัวอย่างต่างๆ ที่ใกล้เคียงกับชีวิตจริงมาใช้ จะช่วยให้การเรียนการสอนมีลักษณะใกล้เคียงกับความเป็นจริง ซึ่งมีส่วนช่วยให้สิ่งที่จะได้เรียนรู้มีความหมายต่อนักเรียนยิ่งขึ้น 4) สถานการณ์จำลอง (Simulation) เป็นการสร้างสถานการณ์ให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริง แล้วให้นักเรียนเข้าไปอยู่ในสถานการณ์นั้น และมีปฏิริยาโต้ตอบกัน ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาสทดลองแสดงพฤติกรรมต่างๆ ซึ่งในสถานการณ์จริงนักเรียนอาจจะไม่กล้าแสดงเพราะอาจจะเป็นการเสี่ยงต่อผลที่ได้รับมากเกินไป และ 5) การอภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group) เป็นวิธีการที่มีประโยชน์ต่อนักเรียน เนื่องจากเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงออก และช่วยให้นักเรียนได้ข้อมูลเพิ่มเติมมากขึ้น การจัดการเรียนรู้แบบนี้จะมุ่งเน้นให้เกิดการเรียนรู้ในการการทำงานกลุ่ม ร่วมกันคิด พิจารณาปัญหา และหาเหตุผลร่วมกัน มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เรียนรู้ที่จะปรับตัวเข้ากับผู้อื่น เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้พิจารณาตนเองให้มากขึ้น ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมแนะแนวหลายๆ กิจกรรมที่นำมาวมกันเข้าอย่างเป็นระบบตามเป้าหมาย และขอบข่ายของการแนะแนว มุ่งเน้นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ไว้ในกิจกรรมต่างๆ ที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสามารถนำไปประยุกต์ เชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมในการแสวงหาข้อมูล สร้างความรู้ใหม่ และนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้สัมผัสความเป็นจริง สภาพจริง ลงมือปฏิบัติจริง และตัดสินใจได้เอง รวมทั้งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันกับสมาชิกกลุ่ม สามารถสรุปความรู้และประสบการณ์เป็นองค์รวม เพื่อช่วยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเชื่อมโยงประสบการณ์จากที่ทำการกิจกรรมเข้ากับชีวิตจริงได้ ซึ่งผู้วิจัยนำแต่ละองค์ประกอบของพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นมาสร้างกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น จำนวน 10 กิจกรรมดังตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 แสดงผังการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น

องค์ประกอบ	ชื่อกิจกรรม	เทคนิคที่ใช้
ปฐมนิเทศ	1. “ใครเอ่ย”	กิจกรรมกลุ่ม/เพลง/เกม/ อภิปราย
1. การให้เกิดริผู้อื่น	2. “คุณค่าแห่งชีวิต” 3. “ขอบคุณ...ขอโทษ”	บทบาทสมมติ /กิจกรรมกลุ่ม เกม/นิทาน/อภิปราย
2. การเคารพสิทธิผู้อื่น	4. “วงกลมมหัศจรรย์” 5. “ฉันไม่เบียดเบียน”	การประชุม/กิจกรรมกลุ่ม/ บทบาทสมมติ /อภิปราย
3. การเคารพความคิดเห็นผู้อื่น	6. “วาทิความคิด”	เกม /กิจกรรมกลุ่ม/อภิปราย
4. การยกย่องชื่นชมความดีงาม ของผู้อื่น	7. “ใจดวงนี้...ยินดีเพื่อเธอ” 8. “น้ำคำ น้ำมนต์ น้ำกรด”	บทบาทสมมติ /กรณี ตัวอย่าง/ กิจกรรมกลุ่ม
5. การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	9. “ใจฉัน...ใจเธอ”	บทบาทสมมติ/อภิปราย/ กิจกรรมกลุ่ม
ปัจฉิมนิเทศ	10. “ฉันเปลี่ยนไป”	อภิปราย/เพลง/วาดภาพ/ กิจกรรมกลุ่ม

ในแต่ละกิจกรรมจะมีรูปแบบ ดังนี้ (1) ชื่อกิจกรรม (2) แนวคิด (3) วัตถุประสงค์ และ(4) ขั้นตอนการจัดกิจกรรม โดยมีขั้นนำสู่กิจกรรม ขั้นดำเนินกิจกรรม และขั้นสรุปกิจกรรม โดยในแต่ละกิจกรรมจะเป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่องด้วยกระบวนการที่เชื่อมโยงเน้นการยอมรับและ/หรือให้คุณค่าผู้อื่นในลักษณะของการให้เกิดริผู้อื่น การเคารพสิทธิผู้อื่น การเคารพความคิดเห็นผู้อื่น การยกย่องชื่นชมในความดีงามของผู้อื่น และการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ซึ่งเป็นแนวทางปฏิบัติ และนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน โดยเน้นกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ตามแนวคิดของ

ทิสนา เขมมณี (2545: 142-144) ซึ่งมีลักษณะสำคัญ 5 ประการ (เขียนโดยย่อได้ว่า “AGEPA”) ดังนี้ 1) ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมกิจกรรมให้ทั่วถึงทุกคนและมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ (Active Participation ขั้น “Ac”) นักเรียนมีบทบาทเป็นผู้กระทำ และรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน มีความพร้อมและกระตือรือร้น 2) ยึดกลุ่มเป็นแหล่งความรู้สำคัญ (Group Interaction ขั้น “G”) โดยให้นักเรียนมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่ม ได้พูดคุย ปรึกษา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน โดยมีการอภิปราย แสดงความคิดเห็น ระดมสมอง 3) ยึดการค้นพบด้วยตนเอง (Experiential Learning ขั้น “E”) 4) เน้นกระบวนการ Process-Oriented ขั้น “P”) โดยให้นักเรียนได้วิเคราะห์ กระบวนการต่างๆที่จะทำให้เกิดผลงาน และ 5) เน้นการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน (Application of Knowledge ขั้น “Ap”) โดยให้นักเรียนมีโอกาสคิดหาแนวทางที่จะนำความรู้ ความเข้าใจ ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ลักษณะกิจกรรมเป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่องกันตั้งแต่กิจกรรมที่ 1 ถึง กิจกรรมที่ 10 ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น

กิจกรรม ที่ 7

การยกย่อง ชื่นชมยินดีในความดีงามของผู้อื่น

ระดับ/วัยของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3

ขนาดของกลุ่ม ประมาณ 30 คน

1. ชื่อกิจกรรม “ใจดวงนี้...ยินดีเพื่อเธอ”

เวลา 60 นาที

2. แนวคิด การยกย่องชื่นชมในความดีงามของผู้อื่น เป็นความรู้สึกที่เบิกบาน ปิติยินดี จากการพบเห็นว่าผู้อื่นมีความสุข ได้รับความสำเร็จจากการกระทำสิ่งที่ดีงาม เป็นความรู้สึกที่สร้างความสุขให้แก่ตนเองและผู้อื่นด้วยวิธีการต่างๆตามความเหมาะสมกับบุคคล เวลา และสถานที่

3. วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อให้ นักเรียนสามารถเสนอแนะวิธีการแสดงการยกย่อง ชื่นชมในความดีงามของผู้อื่นตามความเหมาะสมกับบุคคล เวลา และสถานที่ได้

3.2 เพื่อให้ นักเรียนสามารถฝึกแสดงการยกย่อง ชื่นชมในความดีงามของผู้อื่นได้อย่างจริงใจและเหมาะสม

4. ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

4.1 ขั้นนำสู่กิจกรรม

1) ครูนำรูปภาพพร้อมสนทนาเกี่ยวกับบุคคล เหตุการณ์ต่างๆ ที่มีลักษณะหรือเกี่ยวข้องกับการยกย่องชื่นชมในความดีงาม ความสุข ความสำเร็จของผู้อื่น เช่น นักเรียนที่ได้รับรางวัลในการทำความดีระดับประเทศ โล่รางวัลจากการทำความดีของโรงเรียน งานพระราชทานรางวัลผู้บริจาคโลหิตให้สภากาชาดไทยผู้ที่ได้รับรางวัลจากการช่วยเหลือบุคคลด้อยโอกาส หรือผู้ประสบสาธารณภัย ผู้ที่ได้รับเหรียญเชิดชูเกียรติ หรือโล่ประกาศเกียรติคุณจากการทำงานสาธารณกุศล งานอาสาสมัคร หรืองานบำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชน/สังคม เป็นต้น

2) ครูถามความคิดเห็นของนักเรียนขณะที่ฟังครูสนทนาเกี่ยวกับเรื่องต่าง ดังกล่าว โดยสุ่มถามนักเรียน 3-5 คน โดยครูช่วยเสริมเพื่อเชื่อมโยงสาระสู่การปฏิบัติตนของนักเรียนในการยกย่องชื่นชมยินดีกับผู้อื่นอย่างจริงใจ และเหมาะสม

4.2 ขั้นดำเนินกิจกรรม

1) ครูถามนักเรียนว่า “นักเรียนมีความปรารถนาจะได้รับรางวัล และการยกย่องชื่นชมในความดีเด่นด้านใดมากที่สุด และเพราะเหตุใด” โดยให้นักเรียนช่วยกันตอบ และขออาสาสมัครเขียนบนกระดาน แล้วถามต่อว่า “ถ้าได้รับรางวัลดังกล่าวแล้วนั้น นักเรียนอยากให้ใครแสดงความยินดีกับนักเรียนบ้าง และอยากให้เขาแสดงออกอย่างไร” โดยขอให้นักเรียนอาสาสมัครตอบ ถ้าไม่มีนักเรียนอาสาสมัครตอบให้สุ่มตัวอย่างนักเรียนให้ตอบ 2-3 คน เมื่อนักเรียนแต่ละคนตอบเสร็จครูเชิญชวนให้เพื่อนๆ ปรบมือให้ และครูกล่าวชมเชย

2) ครูกระตุ้นให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายและตอบคำถามต่อว่า “ถ้าหากนักเรียนได้รับรางวัลตามที่ตนเองปรารถนาแล้ว ถ้ามีใครแสดงท่าทางไม่ชื่นชม หรือมีคำพูดประชดประชัน นักเรียนจะมีความรู้สึกอย่างไร เพราะอะไร”

3) ครูขอให้นักเรียนอาสาสมัครแจกใบความรู้ที่ 7.1 เรื่อง “การยกย่อง ชื่นชมยินดี” ให้นักเรียนทุกคนได้ศึกษา

4) ครูให้นักเรียนจับคู่กัน โดยจับสลากชื่อดารา พร้อมแจกกระดาษรูปหัวใจ ให้คู่ละ 2 ดวง แล้วดำเนินการ ดังนี้

- แลกเปลี่ยนกันเล่าถึงความสำเร็จของตนเอง
- เขียนสถานการณ์ที่เป็นความสำเร็จของกันและกัน และคำพูด พร้อมท่าทางที่แสดงออกถึงการยกย่อง ชื่นชมยินดีกับเพื่อนอย่างจริงใจ
- ครูขอให้นักเรียนอาสาสมัคร ถ้าไม่มีนักเรียนอาสาสมัครให้สุ่มนักเรียนออกมาแสดง 2-3 คู่ ตามสถานการณ์ที่เขียนในกระดาษรูปหัวใจ

5) ครูถามความรู้สึกของนักเรียนที่ออกมาแสดงทั้ง 2 คน ว่าในฐานะผู้รับและผู้แสดง การยกย่อง ชื่นชมยินดีมีความรู้สึกอย่างไร

6) ครูขอให้นักเรียนอาสาสมัครแจกใบงานที่ 7.1 เรื่อง “ใจดวงนี้...ยินดีเพื่อเธอ” ให้ นักเรียนแต่ละคู่ (คู่เดิม) เขียนสถานการณ์สมมติหรือตามจริงตามที่นักเรียนเคยพบเห็นมา ที่เป็น ความสำเร็จของบุคคลต่อไปนี้ และคิดคำพูดประกอบกับท่าทางที่แสดงออกถึงการยกย่อง ชื่นชม ยินดี ดังนี้

- เพื่อนๆ ในห้อง
- ครู/บุคลากรอื่นๆ ในโรงเรียน
- บุคคลในครอบครัว
- บุคคลอื่นๆ ทั่วไป

7) ครูขออาสาสมัครหรือสุ่มนักเรียนออกมาพูดแสดงการยกย่อง ชื่นชมยินดี 2-3 คู่ โดยให้เพื่อนๆ ได้เสนอแนะความคิดเห็นเพิ่มเติมได้ และครูกล่าวชมเชยนักเรียนที่ออกมานำเสนอ พร้อมเชิญชวนเพื่อนๆ ปรบมือให้

4.3 ขั้นสรุปกิจกรรม

1) นักเรียนร่วมกันสรุปโดยครูใช้คำถามนำ และให้นักเรียนบอกข้อคิดที่ได้จากการจัด กิจกรรม เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง ดังนี้

- เมื่อทำกิจกรรมนี้แล้วทำให้นักเรียนมองเห็นคุณค่าของผู้อื่นมากขึ้นหรือไม่ เพราะเหตุใด

- นักเรียนสามารถปฏิบัติตนให้เป็นกษัตริย์ได้อย่างไร
- การยกย่อง ชื่นชมในความดีงามของผู้อื่นจะส่งผลต่อตนเองและผู้อื่นอย่างไร

2) ครูสรุปเพิ่มเติมว่า คนเราทุกคนมีความต้องการที่จะได้รับการยกย่องชื่นชมอย่าง จริงใจในการกระทำหรือความสำเร็จของตนเอง เพื่อเป็นกำลังใจในการทำการใดๆต่อไป ดังนั้น ในการแสดงการยกย่อง ชื่นชมยินดีกับผู้อื่นอย่างจริงใจเป็นการสร้างความสุขให้แก่เขาทำให้เขาเกิด ความภาคภูมิใจ มีกำลังใจที่จะทำความดีต่อไปอีก และเราก็ย่อมได้รับผลลัพธ์เป็นความสุขทางใจ เช่นกัน ซึ่งตามหลักพุทธศาสตร์เรียกว่า “พรหมวิหาร 4” ได้แก่ เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา

5. สื่อ – อุปกรณ์

- 5.1 กระดาษรูปหัวใจ จำนวน 30 ดวง
- 5.2 ใบงานที่ 7.1 เรื่อง “ใจดวงนี้...ยินดีเพื่อเธอ” จำนวน 15 ชุด
- 5.3 ใบความรู้ที่ 7.1 เรื่อง การยกย่อง ชื่นชมยินดี” จำนวน
- 5.4 สลากชื่อดาราน จำนวน 30 แผ่น

6. ชั้นประเมินผล

ประเมินผลตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม โดย

- 6.1 สัมผัสความสนใจในการร่วมกิจกรรม
- 6.2 การแสดงบทบาทสถานการณ์
- 6.3 ตรวจสอบงานที่ 7.1 เรื่อง “ใจดวงนี้...ยินดีเพื่อเธอ”

2) กิจกรรมแนะแนวอื่นๆ (กลุ่มควบคุม) ที่ไม่ใช่ชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น ผู้วิจัยได้ปรับจากกิจกรรมแนะแนวของ จินตนา บัวเขียน (2550) ซึ่งเป็นกิจกรรมแนะแนวอื่นๆ เกี่ยวกับด้านส่วนตัวและสังคม ด้านอาชีพ สำหรับนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น เพื่อให้สามารถนำไปปรับใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ จำนวน 10 กิจกรรม ได้แก่ (1) รวมใจเป็นหนึ่งเดียว (2) งานอดิเรก (3) อารมณ์ดี ชีวิตมีความสุข (4) คลายเครียด (5) แต่งตัวส่องใจ (6) ตึกตาล้มลุก (7) ทุกคนมีดี (8) เสน่ห์ของฉัน (9) ก๊วยสังคม และ (10) สรุปสาระสู่ชีวิต

รูปแบบของกิจกรรมประกอบด้วย (1) ชื่อกิจกรรม (2) แนวคิดหลัก (3) วัตถุประสงค์ (4) ขั้นตอนการจัดกิจกรรม (5) สื่อ/อุปกรณ์ และ (6) การประเมินผล ซึ่งมีตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่าง กิจกรรมแนะแนวอื่นๆที่ไม่ใช่กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น (กลุ่มควบคุม)

กิจกรรมที่ 6

1. ชื่อกิจกรรม “ตึกตาล้มลุก” เวลา 60

นาที

2. แนวคิด การอยู่ร่วมกันควรมีความจริงใจและไว้วางใจซึ่งกันและกัน

3. วัตถุประสงค์ เพื่อให้ นักเรียนมีความจริงใจ และรู้จักไว้วางใจผู้อื่น

4. ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

4.1 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่มย่อย

4.2 ให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม “ตึกตาล้มลุก”

4.3 ครูถามนักเรียนว่านักเรียนได้ข้อคิดอะไรบ้าง และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

4.4 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปว่า การอยู่ร่วมกันนั้นทุกคนควรมีความจริงใจ และไว้วางใจซึ่งกันและกัน

5. สื่อ-เครื่องมือ

เกม “ตุ๊กตาล้มลุก”

6. การประเมินผล

สังเกตจากการร่วมกิจกรรมของนักเรียน

5. การรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

5.1 จัดกลุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่มเพื่อทดลอง โดยจัดเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

5.2 สอบวัดจิตลักษณะเดิมก่อนการทดลอง ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ตอบแบบวัด ซึ่งมี 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป (ลักษณะภูมิหลังทางชีวสังคม) ตอนที่ 2 ได้แก่ 1) แบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม 2) แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน และ 3) แบบวัดความเชื่ออำนาจในตน

5.3 ดำเนินการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นกับกลุ่มทดลอง เป็นเวลา 10 ชั่วโมง ใช้เวลา 10 วัน ส่วนกลุ่มควบคุมใช้กิจกรรมแนะแนวอื่นๆ ซึ่งต่างจากกลุ่มทดลอง โดยฝึกในวัน และเวลาเดียวกัน ใช้สถานที่ฝึกซึ่งมีสภาพแวดล้อมใกล้เคียงกันทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ซึ่งผู้วิจัยจับสลากกับครูแนะแนวในโรงเรียนในการเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมแนะแนวทั้งสองกลุ่มอย่างใกล้เคียงกัน

5.4 เมื่อเสร็จสิ้นการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวแล้ว 1 สัปดาห์ ให้กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ทำแบบวัดพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอน ดังตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.4 ตารางการดำเนินการทดลอง การใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพ
 นับถือผู้อื่น และการใช้กิจกรรมแนะแนวอื่นๆ ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่ม
 ควบคุม

ครั้งที่	วัน เดือน ปี / เวลา	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม	
		ชื่อกิจกรรม	ชื่อผู้จัดกิจกรรม	ชื่อกิจกรรม	ชื่อผู้จัดกิจกรรม
-	พุธ 16 ก.ค. 51 14.00-15.00 น.	วัดจิตลักษณะเดิม และลักษณะภูมิ หลังทางชีวสังคม	วัชรียา	วัดจิตลักษณะเดิม และลักษณะภูมิ หลังทางชีวสังคม	วัชรียา
1	จันทร์ 21 ก.ค. 51 9.30 – 10.30 น.	ปฐมนิเทศ “ใครอยู่”	วัชรียา	ปฐมนิเทศ “รวมใจเป็นหนึ่ง”	สุคนธ์
2	อังคาร 22 ก.ค. 51 9.30 – 10.30 น.	“คุณค่าแห่งชีวิต”	สุคนธ์	“งานอดิเรก”	วัชรียา
3	พุธ 23 ก.ค. 51 9.30 – 10.30 น.	“ขอบคุณ ขอโทษ”	สุคนธ์	“อารมณ์ดี ชีวิรมีสุข”	วัชรียา
4	พฤหัสบดี 24 ก.ค. 51 9.30 – 10.30 น.	“วงกลม มหัศจรรย์”	วัชรียา	“คลายเครียด”	สุคนธ์
5	ศุกร์ 25 ก.ค. 51 9.30 – 10.30 น.	“ฉันไม่เขินเขิน”	สุคนธ์	“แต่งตัว ส่องใจ”	วัชรียา
6	จันทร์ 28 ก.ค. 51 9.30 – 10.30 น.	“วาที่ความคิด”	วัชรียา	“สูดतालัมดู”	สุคนธ์
7	อังคาร 29 ก.ค. 51 9.30 – 10.30 น.	“ใจดวงนี้ คิดเพื่อ เธอ”	สุคนธ์	“ทุกคนมีดี”	วัชรียา
8	พุธ 30 ก.ค. 51 9.30 – 10.30 น.	“น้ำคำ น้มนต์ น้ำกรด”	วัชรียา	“เสน่ห์ของฉัน”	สุคนธ์
9	พฤหัสบดี 31 ก.ค. 51 9.30 – 10.30 น.	“ใจฉัน ใจเธอ”	สุคนธ์	“ภัยสังคม”	วัชรียา
10	ศุกร์ 1 สิงหาคม 51 9.30 – 10.30 น.	ปัจฉิมนิเทศ “ฉันเปลี่ยนไป”	วัชรียา	ปัจฉิมนิเทศ “สรุปสาระสู่ชีวิต”	สุคนธ์
-	ศุกร์ 8 สิงหาคม 51 9.30 - 10.30 น.	วัดพฤติกรรม เคารพนับถือผู้อื่น	วัชรียา	วัดพฤติกรรม เคารพนับถือผู้อื่น	วัชรียา

5.5 นำแบบวัดของกลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมาตรวจให้คะแนน

5.6 ทำการวิเคราะห์ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง และวิเคราะห์ตามสมมติฐานของการ

วิจัย

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

6.1 ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1.1 วิเคราะห์ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อพรรณนาข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง หรือตัวแปรต่างๆ ใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และร้อยละ (%)

6.1.2 วิเคราะห์ตามสมมติฐานการวิจัย เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของสองกลุ่มขึ้นไป ในการตรวจสอบความเท่าเทียมกันของกลุ่มตัวอย่าง และการวิเคราะห์ตามสมมติฐานที่ 1 ใช้สถิติทดสอบค่าทีแบบเป็นอิสระ (t-test Independent) การวิเคราะห์ตามสมมติฐานที่ 2 ใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two Ways ANOVA) และตัวแปรทำนายใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

6.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.2.1 สถิติพรรณนา ใช้วิเคราะห์ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

1) สถิติพื้นฐาน ได้แก่

การหาค่าเฉลี่ย (ล้วน สายยศ 2544: 242) ดังนี้

$$\text{สูตร } \bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ \bar{X} = คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

X = คะแนนดิบ

$\sum X$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

n = จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

การหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ล้วน สายยศ 2544: 242) ดังนี้

$$\text{สูตร } S = \sqrt{\frac{n\sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S = ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

x = คะแนนดิบ

\bar{x} = คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

n = จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

การหาค่าความแปรปรวน (ล้วน สายยศ 2544: 243) ดังนี้

$$\text{สูตร } S^2 = \frac{n\sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}$$

เมื่อ S^2 = ค่าความแปรปรวน

x = คะแนนดิบ

n = จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

6.2.2 สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐาน

1) การทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระ (t-test Independent) (ล้วน สายยศ 2544: 272) ดังนี้

$$\text{สูตร } t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n\sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

เมื่อ D = ความต่างของคะแนนแต่ละคู่

$\sum D$ = ผลรวมความต่างของคะแนนแต่ละคู่

$\sum D^2$ = ผลรวมความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
ที่ยกกำลังสองแล้ว

n = จำนวนคู่

df = $n-1$

2) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ 2 ทาง (Two Ways ANOVA)
(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2538: 122-123)

แหล่งของการแปรผัน	ผลรวมของกำลังสอง (Sum of Squares) :SS	df	ค่าโดยประมาณของความแปรปรวน (Mean of Squares) : MS	F
Row	SSR	r-1	$\frac{SSR}{df_R}$	$F_R = \frac{MS_R}{MS_E}$
Column	SSC	c-1	$\frac{SSC}{df_C}$	$F_C = \frac{MS_C}{MS_E}$
Interaction	SS(RC)	(r-1)(c-1)	$\frac{SS(RC)}{df_{(RC)}}$	$F_{RC} = \frac{MS_{(RC)}}{MS_E}$
Error	SSE	rc(n-1)	$\frac{SSE}{df_E}$	
Total	SST	rcn-1		

$$SST = \sum_{i=1}^r \sum_{j=1}^c \sum_{k=1}^n X_{ijk}^2 - \frac{T^2}{rcn}$$

$$SSC = \frac{\sum_{j=1}^c T_j^2}{rn} - \frac{T^2}{crn}$$

$$SSE = SST - SSR - SSC - SS(RC)$$

3) สถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) สำหรับการวิเคราะห์ตัวแปรทำนายวิเคราะห์ทางสถิตินี้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป คำนวณโดยคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล

สมการถดถอยพหุคูณเส้นตรงเพื่อใช้ในการพยากรณ์ค่าของตัวแปรตาม ดังนี้ (บุญเรียง ขจรศิลป์ 2548: 175-180)

$$\hat{Y}_i = a + b_1 X_{1i} + b_2 X_{2i} + \dots + b_k X_{ki} + e_i$$

\hat{Y}_i แทน ค่าของตัวแปรตามของข้อมูลตัวที่ i ที่ได้จากการพยากรณ์เมื่อทราบค่าของตัวแปรอิสระ $X_{1i}, X_{2i}, \dots, X_{ki}$ แทน ค่าของตัวแปรอิสระตัวที่ 1, 2, ..., k ของข้อมูลตัวที่ i

a, b_1, b_2, \dots, b_k แทน ค่าสถิติที่ใช้ประมาณค่าพารามิเตอร์
 e_i แทน ค่าความคลาดเคลื่อนของข้อมูลตัวที่ i

$$b = \frac{n(\sum XY) - (\sum X)(\sum Y)}{n\sum X^2 - (\sum X)^2}$$

$$a = \bar{Y} - b\bar{X}$$

n แทน จำนวนสมาชิกในกลุ่มตัวอย่าง
 \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระ
 \bar{Y} แทน ค่าเฉลี่ยของตัวแปรตาม

6.2.3 สถิติที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพเครื่องมือ

1) สถิติสำหรับวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ

การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของการประเมิน หรือ IOC

(index of concordance) (โกศล มีคุณ 2545: 287) ดังนี้

$$\text{สูตร } IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC = ค่าดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ = ผลรวมความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญ

N = จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ

ข้อความที่มีค่า $IOC > .50$ มีค่าคุณภาพที่ใช้ได้

2) การหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (พิตร ทองชั้น 2544 : 207) ดังนี้

$$\text{สูตร } r = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\left(\frac{S^2_H}{n_H}\right) + \left(\frac{S^2_L}{n_L}\right)}}$$

เมื่อ r = ค่าอำนาจจำแนกของข้อความเป็นรายข้อ

\bar{X}_H = ค่าเฉลี่ยของกลุ่มสูง

\bar{X}_L = ค่าเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ

S^2_H = ความแปรปรวนของกลุ่มสูง

S^2_L = ความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ

$$n_H = \text{จำนวนนักเรียนในกลุ่มสูง}$$

$$n_L = \text{จำนวนนักเรียนในกลุ่มต่ำ}$$

3)การหาความเที่ยงโดยวิธีสัมประสิทธิ์อัลฟา ของ Cronbach
(โกศล มีคุณ 2545 : 297) ดังนี้

$$\text{สูตร } \alpha = \frac{N}{N-1} \left(\frac{S^2 - \sum S_i^2}{S^2} \right)$$

เมื่อ N = จำนวนข้อคำถามในแบบวัด

S^2 = ค่าความแปรปรวนของคะแนนจากแบบวัดทั้งฉบับ

S_i^2 = ค่าความแปรปรวนของข้อคำถามรายข้อ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงทดลอง “ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการฝึกเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่มีความพร้อมทางจิตต่างกันด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว ในขณะที่เดียวกันต้องการทราบผลของลักษณะทางจิต และลักษณะภูมิหลังทางชีวสังคมที่เกี่ยวข้องกับการได้รับประโยชน์มากที่สุดจากการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว โดยนำเสนอข้อมูล ดังนี้

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่พบนัยสำคัญทางสถิติจะแสดงด้วยสัญลักษณ์ ดังนี้

* แสดงว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** แสดงว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

*** แสดงว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

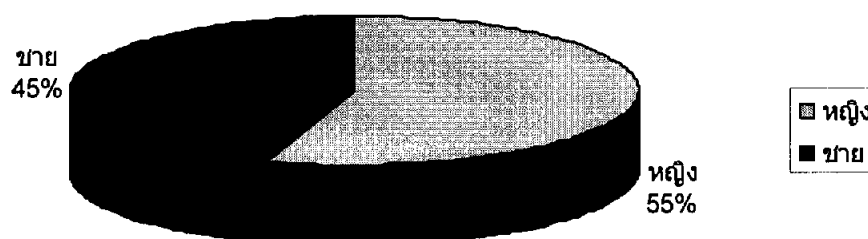
กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนวัยรุ่นตอนต้น อายุระหว่าง 13 – 15 ปี จำนวน 60 คน กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย จังหวัดขอนแก่น การวิเคราะห์ในส่วนนี้เพื่อการเข้าใจกลุ่มตัวอย่าง และลักษณะภูมิหลังทางชีวสังคมของกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลที่อยู่ในระดับนามบัญญัติ (nominal) ใช้การหาจำนวนและจำนวนร้อยละ ข้อมูลที่เป็นอันตรภาค (interval) หรืออัตราส่วน (ratio) ใช้วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(SD) การวิเคราะห์ลักษณะพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ดังได้แสดงรายละเอียดในตาราง และแผนภูมิ 4.1 ถึง 4.3

ตารางที่ 4.1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

ลักษณะพื้นฐาน	จำนวน (60 คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	27	45.0
หญิง	33	55.0

จากตารางที่ 4.1 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 คน เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่ามีเพศชายจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 45 เพศหญิงจำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 55 ซึ่งได้นำเสนอจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะพื้นฐาน ดังแผนภูมิที่ 4.1

แผนภูมิแสดงกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

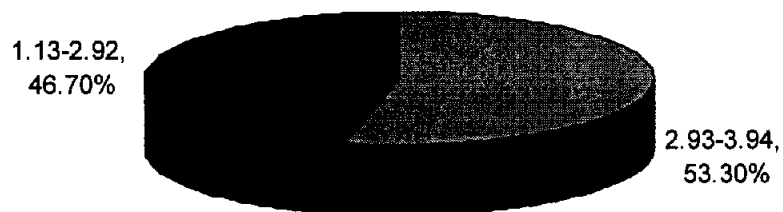
ภาพที่ 4.1 แสดงกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

ตารางที่ 4.2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามผลการเรียนเฉลี่ย

ลักษณะพื้นฐาน	จำนวน (60 คน)	ร้อยละ
ผลการเรียนเฉลี่ย		
1.13-2.92	28	46.7
2.93-3.94	32	53.3

จากตารางที่ 4.2 จำแนกตามผลการเรียนแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยในปีที่ผ่านมา ระหว่าง 1.13-2.92 จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 46.7 และกลุ่มที่มีผลการเรียนเฉลี่ยระหว่าง 2.93 -3.94 จำนวน 32 คิดเป็นร้อยละ 53.3 นำเสนอจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะพื้นฐาน ดังแผนภูมิที่ 4.2

แผนภูมิแสดงกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามผลการเรียนเฉลี่ย

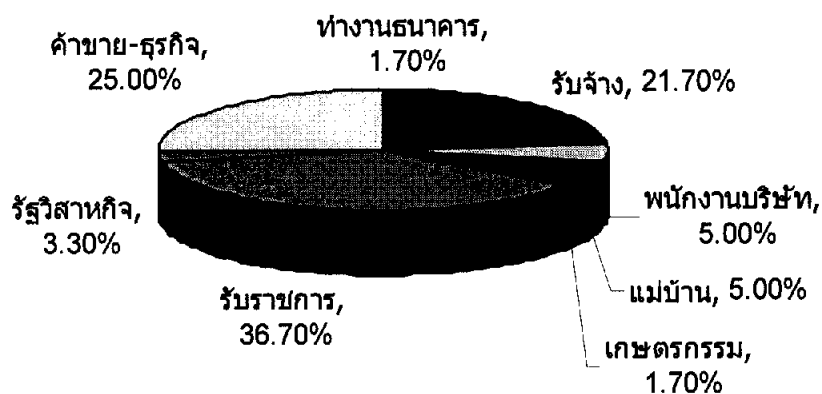
ภาพที่ 4.2 กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามผลการเรียนเฉลี่ย

ตารางที่ 4.3 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง

ลักษณะพื้นฐาน	จำนวน (60 คน)	ร้อยละ
อาชีพของผู้ปกครอง		
เกษตรกรรวม	1	1.7
รับจ้าง	13	21.7
ค้าขาย-ธุรกิจ	15	25.0
รับราชการ	22	36.7
รัฐวิสาหกิจ	2	3.3
ทำงานธนาคาร	1	1.7
พนักงานบริษัท	3	5.0
แม่บ้าน	3	5.0

จากตารางที่ 4.3 จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง พบว่าผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกรรวม 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.7 ประกอบอาชีพรับจ้าง จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 21.7 ประกอบอาชีพค้าขาย – ธุรกิจ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 ประกอบอาชีพรับราชการ 22 คน คิดเป็นร้อยละ 36.7 ประกอบอาชีพรัฐวิสาหกิจ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3 ประกอบอาชีพทำงานธนาคาร จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.7 ประกอบอาชีพพนักงานบริษัท จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0 และเป็นแม่บ้าน จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0 นำเสนอจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะพื้นฐาน ดังแผนภูมิที่ 4.3

แผนภูมิแสดงกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง

ภาพที่ 4.3 กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นผลจากการทดลอง โดยมีเป้าหมายสำคัญที่จะตรวจสอบสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ 2 ข้อ เนื่องจากได้จัดกลุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่มด้วยวิธีสุ่มเข้ากลุ่ม (Random Assignment) จึงสามารถเลือกสถิติวิเคราะห์ที่เหมาะสม คือ ใช้การทดสอบค่าทีแบบอิสระ (t – test Independent) และวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ 2 ทาง (Two Ways ANOVA) ซึ่งจะได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ตามสมมติฐาน ดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นเมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

การวิเคราะห์ส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 1 ที่ว่า “นักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว มีพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นที่ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น” วิเคราะห์โดยใช้สถิติการทดสอบค่าทีแบบสองกลุ่มเป็นอิสระต่อกัน ตัวแปรอิสระคือ การฝึกตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น ผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มการฝึก

ตัวแปรอิสระ(การฝึก)	จำนวน (คน)	ค่าสถิติ		
		\bar{X}	(SD)	t
ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว	30	97.17	10.72	7.391 ***
ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว	30	80.03	6.81	

จากตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นเพื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มการฝึก พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึก และนักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น มีพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยกลุ่มที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น มีคะแนนเฉลี่ย (\bar{X} = 97.17) ซึ่งสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น มีคะแนนเฉลี่ย (\bar{X} = 80.03)

2.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น เมื่อพิจารณาตามตัวแปรการฝึกกับจิตลักษณะเดิมที่เป็นตัวแปรสมทบ

การวิเคราะห์ในส่วนนี้ เป็นการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 ที่ว่า “นักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่มีความพร้อมทางจิตสูง เมื่อได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว มีพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่มีความพร้อมทางจิตต่ำ” สมมติฐานข้อนี้ คาดหวังว่าการที่นักเรียนวัยรุ่นตอนต้นมีจิตลักษณะต่างกันน่าจะได้รับประโยชน์จากการฝึกแตกต่างกัน ตัวแปรอิสระที่เป็นหลักของการวิเคราะห์ คือ การฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น ขณะที่ตัวแปรสมทบเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย โดยตัวแปรสมทบที่นำมาวิเคราะห์ มี 2 กลุ่ม คือ 1)กลุ่มจิตลักษณะเดิม มี 3 จิตลักษณะ ได้แก่ (1) เหตุผลเชิงจริยธรรม (2) ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน และ(3)ความเชื่ออำนาจในตน 2) กลุ่มลักษณะภูมิหลังทางชีวสังคม ได้แก่ (1) เพศ (2) ผลการเรียนเฉลี่ย และ(3)อาชีพของผู้ปกครอง การวิเคราะห์ใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ 2 ทาง ในขั้นนี้ให้ความสนใจกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการฝึกกับตัวแปรจิตลักษณะเดิม ซึ่งเป็นตัวแปรสมทบเป็นสำคัญ

ตัวแปรสมทบแต่ละตัวมีคะแนนเป็นค่าต่อเนื่อง เมื่อต้องการทำเป็นตัวแปรแบ่งกลุ่ม (nominal) ได้แปลงตัวแปรเหล่านี้ใหม่โดยใช้ค่าเฉลี่ยเป็นค่าแบ่ง คือ คะแนนต่ำสุดถึงค่าเฉลี่ยเป็นกลุ่มต่ำ และคะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยเป็นกลุ่มสูง ดังนี้

การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงเจตนาที่เกี่ยวข้องกับเหตุผล ในการตัดสินใจที่จะกระทำ หรือไม่กระทำพฤติกรรมหนึ่งในสถานการณ์ที่ผลประโยชน์ขัดแย้งกัน โดยการกระทำนั้นจะเกิดประโยชน์กับบางฝ่าย และเกิดโทษกับฝ่ายอื่นๆ ตัวแปรนี้มีช่วงคะแนนอยู่ ระหว่าง 24-76 คะแนน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 54.95 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 8.75 แบ่งเป็น 2 กลุ่ม โดยใช้ค่าเฉลี่ยของกลุ่มรวมเป็นตัวแบ่ง นักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่ได้คะแนน 24-54 จัดเป็นนักเรียน วัยรุ่นตอนต้นที่อยู่ในกลุ่มที่มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำ มีจำนวน 28 คน นักเรียนวัยรุ่นตอนต้น ที่ได้คะแนน 55-76 จัดเป็นนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่อยู่ในกลุ่มที่มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูง มี จำนวน 32 คน

ลักษณะมุ่งอนาคต – ควบคุมตน หมายถึงความสามารถในการมองการณ์ไกล และ เล็งเห็นผลดีและผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต สามารถวางแผนปฏิบัติรองรับผลดี หรือป้องกัน ผลเสียที่จะเกิดในอนาคต การควบคุมตนหมายถึง ความสามารถที่จะปฏิบัติหรืองดเว้นการปฏิบัติ เพื่อผลที่ดีกว่าและมีคุณภาพสูงกว่าที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ตัวแปรนี้มีช่วงคะแนนอยู่ระหว่าง 20-58 คะแนน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 42.20 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.05 แบ่งเป็น 2 กลุ่ม โดยใช้ค่าเฉลี่ยของ กลุ่มรวมเป็นตัวแบ่ง นักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่ได้คะแนน 20-42 จัดเป็นนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่อยู่ ในกลุ่มที่มีลักษณะมุ่งอนาคต – ควบคุมตนต่ำ มีจำนวน 32 คน นักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่ได้คะแนน ระหว่าง 43-58 จัดเป็นนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่อยู่ในกลุ่มที่มีลักษณะมุ่งอนาคต – ควบคุมตนสูง มี จำนวน 28 คน

ความเชื่ออำนาจในตน หมายถึง ความเชื่อและการคาดหวังของบุคคลในลักษณะ ที่ว่าสิ่งต่างๆ ที่ตนได้รับหรือเกิดขึ้นแก่ตนนั้นเป็นผลจากการกระทำของตน ตัวแปรนี้มีช่วงคะแนนอยู่ ระหว่าง 24-60 คะแนน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 45.55 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.44 แบ่งเป็น 2 กลุ่ม โดยใช้ค่าเฉลี่ยของกลุ่มรวมเป็นตัวแบ่ง นักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่ได้คะแนน 12-45 จัดเป็นนักเรียน วัยรุ่นตอนต้นที่อยู่ในกลุ่มที่มีความเชื่ออำนาจในตนต่ำ มีจำนวน 29 คน นักเรียน นักเรียนวัยรุ่น ตอนต้นที่ได้คะแนน 46-60 จัดเป็นนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่อยู่ในกลุ่มที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูง มี จำนวน 31 คน

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น เมื่อพิจารณาตาม ตัวแปรการฝึกกับจิตลักษณะเดิมที่เป็นตัวแปรสมทบ เป็นดังนี้

2.2.1 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น เมื่อพิจารณาตามตัวแปรการฝึกกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม

การวิเคราะห์ในส่วนนี้ต้องการตรวจสอบว่านักเรียนวัยรุ่นตอนต้นมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมต่างกัน ได้รับผลดีจากการฝึกแตกต่างกันหรือไม่ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางเป็น ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น เมื่อพิจารณาตามตัวแปรการฝึกกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม

Source of variation	df	SS	MS	F	Sig
การฝึก(ก)	1	3993.360	3993.360	50.627	.000
การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม (ข)	1	206.564	206.564	2.619	.111
(ก) x (ข)	1	55.237	55.237	.700	.406
ความคลาดเคลื่อน	56	4417.132	78.877		
รวม	59	8672.293			

จากตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างการฝึกกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึก และนักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น มีพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ส่วนนักเรียน 2 กลุ่มที่มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูง และมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำ มีพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น ไม่แตกต่างกัน

2.2.2 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น เมื่อจำแนกตามตัวแปรการฝึกกับลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตน

การวิเคราะห์ในส่วนนี้ต้องการตรวจสอบว่านักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนต่างกัน ได้รับผลดีจากการฝึกแตกต่างกันหรือไม่ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางเป็น ดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น เมื่อพิจารณาตามตัวแปร การฝึกกับลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตน

Source of variation	df	SS	MS	F	Sig
การฝึก(ก)	1	4582.671	4582.671	66.211	.000
ลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตน (ข)	1	302.400	302.400	4.369	.041
(ก) x (ข)	1	496.805	496.805	7.178	.010
ความคลาดเคลื่อน	56	3875.925	69.213		
รวม	59	9257.801			

จากตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างการศึกษาการฝึกกับลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึก และนักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น มีพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ส่วนนักเรียน 2 กลุ่มที่มีลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตนสูง และมีลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตนต่ำ มีพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2.3 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นเมื่อจำแนกตามตัวแปรการฝึก กับความเชื่ออำนาจในตน

การวิเคราะห์ในส่วนนี้ต้องการตรวจสอบว่านักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่มีความเชื่ออำนาจในตนต่างกัน ได้รับผลดีจากการฝึกแตกต่างกันหรือไม่ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางเป็น ดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น เมื่อพิจารณาตามตัวแปร การฝึกกับความเชื่ออำนาจในตน

Source of variation	df	SS	MS	F	Sig
การฝึก(ก)	1	4706.908	4706.908	73.972	.000
ความเชื่ออำนาจในตน (ข)	1	934.839	934.839	14.692	.000
(ก) x (ข)	1	171.507	171.507	2.695	.106
ความคลาดเคลื่อน	56	3563.338	63.631		
รวม	59	9376.592			

จากตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างการศึกษาการฝึกกับความเชื่ออำนาจในคน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึก และนักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น มีพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ส่วนนักเรียน 2 กลุ่มที่มีความเชื่ออำนาจในคนสูง และมีความเชื่ออำนาจในคนต่ำ มีพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

2.2.4 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น เมื่อพิจารณาตามตัวแปรการฝึกกับความพร้อมทางจิต

การวิเคราะห์ในส่วนนี้ต้องการตรวจสอบว่า นักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่มีความพร้อมทางจิตต่างกัน เมื่อได้รับการฝึกกับไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น มีค่าความแปรปรวนแตกต่างกันหรือไม่ การตรวจสอบในครั้งนี้ คาดหวังว่า นักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่มีความพร้อมทางจิตแตกต่างกันจะได้รับผลดีจากการฝึกแตกต่างกัน

ความพร้อมทางจิต หมายถึง การมีลักษณะทางจิต 3 ประการ คือ 1) การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม 2) ลักษณะมุ่งอนาคต – ควบคุมตน และ 3) ความเชื่ออำนาจในคน ทั้ง 3 ประการร่วมกันอยู่ในระดับสูงหรือต่ำ ผู้ที่มีลักษณะทางจิต 3 ประการร่วมกันสูงแสดงว่าเป็นผู้มีความพร้อมทางจิตสูง ผู้ที่มีลักษณะทางจิต 3 ประการร่วมกันต่ำแสดงว่าเป็นผู้ที่มีความพร้อมทางจิตต่ำ เมื่อดำเนินการแล้วพบว่า นักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่มีความพร้อมทางจิตสูง มีจำนวน 31 คน นักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่มีความพร้อมทางจิตต่ำ มีจำนวน 29 คน ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น เมื่อพิจารณาตามการฝึก และความพร้อมทางจิตเป็น ดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น เมื่อพิจารณาตามตัวแปรการฝึกกับความพร้อมทางจิต

Source of variation	df	SS	MS	F	Sig
การฝึก(ก)	1	4247.401	4247.401	58.960	.000
ความพร้อมทางจิต (ข)	1	540.242	540.242	7.499	.008
(ก) x (ข)	1	101.801	101.801	1.413	.240
ความคลาดเคลื่อน	56	4034.133	72.038		
รวม	59	8923.577			

จากตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน ระหว่างการฝึกกับความพร้อมทางจิต พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึก และนักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา พฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ส่วนนักเรียน 2 กลุ่มที่มีความพร้อมทางจิตสูง และมีความพร้อมทางจิตที่มีพฤติกรรม การเคารพนับถือผู้อื่นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2.5 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นเมื่อพิจารณาตามตัวแปรการฝึก กับลักษณะภูมิหลังทางชีวสังคม

การวิเคราะห์ในส่วนนี้ต้องการตรวจสอบว่านักเรียนวัยรุ่นตอนต้นประเภท ใดที่จะได้รับผลดีมากที่สุด-น้อยจากการฝึก จึงนำลักษณะภูมิหลังทางชีวสังคมที่ต่างกันมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางที่มีการฝึกเป็นตัวแปรตัวแรก และลักษณะภูมิ หลังทางชีวสังคมเป็นตัวแปรตัวที่สอง โดยให้ความสนใจกับการปฏิสัมพันธ์ระหว่างการฝึกกับตัวแปร ลักษณะภูมิหลังทางชีวสังคมเป็นสำคัญ ตัวแปรสำคัญลักษณะภูมิหลังทางชีวสังคมที่นำมา เป็นตัวแปรตัวที่สอง ได้แก่ เพศ ผลการเรียนเฉลี่ย และอาชีพของผู้ปกครอง โดยตัวแปรเพศแบ่งเป็น เพศชาย และเพศหญิง ผลการเรียนเฉลี่ย แบ่งเป็น 2 ระดับ โดยใช้ค่าเฉลี่ยเป็นตัวแบ่งค่าต่ำกว่า หรือ เท่ากับค่าเฉลี่ย เป็นค่าต่ำ หรือน้อย ค่าที่สูงกว่าค่าเฉลี่ย คือค่าสูงหรือมาก อาชีพของผู้ปกครอง แบ่งเป็นอาชีพเกษตรกรรม และกลุ่มอาชีพที่ไม่ใช่เกษตรกรรม ผลการวิเคราะห์ทุกด้านได้แสดง รายละเอียด ดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น เมื่อพิจารณาตามตัวแปรการฝึก กับลักษณะภูมิหลังทางชีวสังคม

Source of variation	df	SS	MS	F	Sig
เพศ					
การฝึก(ก)	1	3524.039	3524.039	52.277	.000
เพศ(ข)	1	844.649	844.649	12.530	.001
(ก) x (ข)	1	71.426	71.426	1.060	.308
ความคลาดเคลื่อน	56	3774.996	67.411		
รวม	59	8215.110			

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

Source of variation	df	SS	MS	F	Sig
ผลการเรียนเฉลี่ย					
การฝึก(ก)	1	4144.558	4144.558	53.250	.000
ผลการเรียนเฉลี่ย (ข)	1	182.369	182.369	2.343	.131
(ก) x (ข)	1	137.010	137.010	1.760	.190
ความคลาดเคลื่อน	56	4358.564	77.832		
รวม	59	8822.501			
อาชีพของผู้ปกครอง					
การฝึก(ก)	1	4189.796	4189.796	51.823	.000
อาชีพเกษตรกรกรรม (ข)	1	66.760	66.760	.826	.367
(ก) x (ข)	1	.000	-	-	-
ความคลาดเคลื่อน	56	4608.374	80.849		
รวม	59	8864.93			

จากตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น เมื่อพิจารณาตามตัวแปร การฝึกกับลักษณะภูมิหลังทางชีวสังคม มีผลดังนี้

1) ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างการฝึกกับเพศ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกและนักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น มีพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ส่วนเพศทำให้นักเรียน มีพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

2) ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างการฝึกกับผลการเรียนเฉลี่ย พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึก และนักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น มีพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ส่วนผลการเรียนเฉลี่ยไม่มีผลต่อพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น

3) ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างการฝึกกับอาชีพของผู้ปกครอง พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึก และนักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น มีพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ส่วนอาชีพของผู้ปกครองไม่มีผลต่อพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เพิ่มเติม

การวิเคราะห์ในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์เพิ่มเติม เพื่อตรวจสอบว่าตัวแปรต่างๆที่นำมาศึกษาในบทบาทของตัวแปรอิสระนั้นมีตัวแปรใดบ้างที่เป็นตัวแปรทำนายสำคัญของพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น ตัวแปรที่นำมาเข้าวิเคราะห์มี 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ลักษณะภูมิหลังทางชีวสังคม ได้แก่ เพศ ผลการเรียนเฉลี่ย และอาชีพของผู้ปกครอง กลุ่มที่ 2 ลักษณะทางจิตของกลุ่มฝึก ได้แก่ เหตุผลเชิงจริยธรรม ลักษณะมุ่งอนาคต – ควบคุมตน และความเชื่ออำนาจในตน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือการวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบถดถอยพหุคูณ(Multiple Regression Analysis) ทั้งแบบรวม (Total) และแบบก้าวหน้า (Forward)

ตัวแปรอิสระที่ไม่เป็นค่าต่อเนื่อง (Non Matrix) ได้แก่ เพศ และอาชีพของผู้ปกครอง สำหรับกลุ่มฝึกเปลี่ยนเป็น Dummy Variables คือเพศ ให้ 1 เป็นเพศชาย และให้ 0 เป็นไม่ใช่เพศชาย อาชีพของผู้ปกครองให้ 1 เป็นอาชีพเกษตรกรรม และให้ 0 เป็นอาชีพที่ไม่ใช่เกษตรกรรม กลุ่มฝึก ให้ 1 เป็นกลุ่มที่ได้รับการฝึก (กลุ่มทดลอง) และให้ 0 เป็นกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึก (กลุ่มควบคุม) ผลการวิเคราะห์เป็น ดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์หาตัวทำนายสำคัญของพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น โดยมีตัวแปรทำนาย 7 ตัวแปร

แบบวิเคราะห์	ตัวแปรทำนายสำคัญ	ค่าเบต้า (B)	เปอร์เซ็นต์ทำนายรวม
แบบรวม	1,2,3,4,5,6,7	16.557,-6.581,-.755,-.222,-.009,-.168,-.445	69.0
แบบก้าวหน้า	4,7,1	16.516,-.559,-6.496	68.6

ตัวแปรทำนาย 1.เพศชาย 2.ผลการเรียนเฉลี่ย 3.อาชีพของผู้ปกครอง 4. กลุ่มฝึก 5. เหตุผลเชิงจริยธรรม
6.ลักษณะมุ่งอนาคต – ควบคุมตน 7.ความเชื่ออำนาจในตน

จากตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น เพื่อหาตัวทำนายสำคัญของพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น โดยมีตัวแปรทำนาย 7 ตัวแปร พบว่าในการวิเคราะห์แบบรวม มีตัวทำนาย 7 ตัวร่วมกันทำนายพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น ได้ร้อยละ 69.0 ในการวิเคราะห์แบบก้าวหน้ามีตัวทำนาย 3 ตัว พบว่ากลุ่มฝึกมีความเชื่ออำนาจในตน และเพศร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 68.6

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้เป็นการสรุปการวิจัย และอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ และสมมติฐานการวิจัย
สุดท้าย คือข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ในการวิจัยต่อไป

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น ระหว่างนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่
ได้รับการฝึก และไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น

1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น ที่มีความ
พร้อมทางจิตต่างกัน

1.2 สมมติฐานการวิจัย

1.2.1 นักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว มีพฤติกรรม
เคารพนับถือผู้อื่นสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา
พฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น

1.2.2 นักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่มีความพร้อมทางจิตสูง เมื่อได้รับการฝึกด้วยชุด
กิจกรรมแนะแนว มีพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่มีความพร้อมทางจิตต่ำ

1.3 วิธีการดำเนินการวิจัย

1.3.1 ประชากร ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นชายและ
หญิง อายุ 13-15 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย จังหวัดขอนแก่น ปี
การศึกษา 2551 จำนวน 1,715 คน

1.3.2 กลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น โรงเรียนแก่นนคร
วิทยาลัย จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2551 จำนวน 60 คน

1.3.3 ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 ระหว่างวันที่ 21
กรกฎาคม 2551 ถึง วันที่ 1 สิงหาคม 2551 รวม 2 สัปดาห์

1.3.4 เครื่องมือการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีเครื่องมือที่เป็นแบบวัดและชุดกิจกรรมแนะแนว ดังนี้

1) **แบบวัดตัวแปร** ได้แก่ แบบวัดจิตลักษณะเดิม มีจำนวน 3 แบบวัด คือ (1) แบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม (2) แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต – ควบคุมตน (3) แบบวัดความเชื่ออำนาจในตน และแบบสอบถามลักษณะภูมิหลังทางชีวสังคม จำนวน 1 ชุด และแบบวัดตัวแปรตาม มีจำนวน 1 แบบวัด ได้แก่ แบบวัดพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น

2) **กิจกรรม มี 2 ประเภท** ได้แก่ (1) ชุดกิจกรรมแนะแนวสำหรับฝึกเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น (กลุ่มทดลอง) มีจำนวน 10 กิจกรรม (2) กิจกรรมแนะแนวอื่นๆ ที่ไม่ใช่ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น (กลุ่มควบคุม) มีจำนวน 10 กิจกรรม

1.3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มทำแบบวัดจิตลักษณะเดิม และแบบสอบถามลักษณะภูมิหลังทางชีวสังคม ซึ่งมี 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม (ลักษณะภูมิหลังทางชีวสังคม) มีทั้งหมด 3 ข้อ ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจ (แบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม) มี 14 ข้อ ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจุบันและอนาคต (แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน) มี 10 ข้อ ตอนที่ 4 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการกระทำของตน (แบบวัดความเชื่ออำนาจในตน) มี 10 ข้อ ซึ่งใช้วัดก่อนการทดลอง

2) ดำเนินการทดลองฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นกับกลุ่มทดลอง จำนวน 10 ครั้งๆ ละ 60 นาที เป็นเวลา 10 วัน ส่วนกลุ่มควบคุมใช้กิจกรรมแนะแนวอื่นๆ (ที่ไม่ใช่ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น) ตามวันและเวลาเดียวกันกับกลุ่มทดลอง

3) เมื่อเสร็จสิ้นการทดลองแล้ว 1 สัปดาห์ ให้กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มทำแบบสอบถามการปฏิบัติตนต่อผู้อื่น (แบบวัดพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น) จำนวน 20 ข้อ ซึ่งเป็นการวัดหลังการทดลอง

4) ตรวจสอบให้คะแนนจากแบบวัดและแบบสอบถาม

5) วิเคราะห์ข้อมูลลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง และตามสมมติฐานของการวิจัย

1.3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป คำนวณโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล

- 1) สถิติพรรณนา ใช้วิเคราะห์ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
- 2) สถิติอ้างอิง ใช้เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย ได้แก่ สถิติการทดสอบค่าที (t-test) เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ 2 ทาง (Two Ways ANOVA) เพื่อการวิเคราะห์สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 และสถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) สำหรับการวิเคราะห์ตัวแปรทำนาย

1.3.7 ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) วิเคราะห์ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อพรรณนาข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง หรือตัวแปรต่างๆ ใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และร้อยละ (%)
- 2) วิเคราะห์ตามสมมติฐานการวิจัย เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของสองกลุ่มขึ้นไป ในการตรวจสอบความเท่าเทียมกันของกลุ่มตัวอย่าง และการวิเคราะห์ตามสมมติฐานที่ 1 ใช้สถิติทดสอบค่าทีแบบเป็นอิสระ (t-test Independent) การวิเคราะห์ตามสมมติฐานที่ 2 ใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two Ways ANOVA) และตัวแปรทำนายใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

1.4 ผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

1.4.1 นักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว มีพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น

1.4.2 นักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่มีความพร้อมทางจิตสูง เมื่อได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว มีพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น ไม่แตกต่างกันกับนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่มีความพร้อมทางจิตต่ำ

2. อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น สามารถอภิปรายผลตามสมมติฐานได้ ดังนี้

2.1 อภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 1

สมมติฐานที่ 1 “นักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว มีพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น” จากผลการวิจัยได้พบว่านักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น มีพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น ซึ่งผลเป็นไปตามสมมติฐานที่ 1 ผลที่พบนี้ อภิปรายได้ว่าอาจเป็นเพราะชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้น ได้ดำเนินการสร้างอย่างถูกต้องตรงตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการพัฒนา เนื่องจากได้วิเคราะห์องค์ประกอบย่อยของพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น และสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแต่ละองค์ประกอบ โดยคำนึงถึงธรรมชาติของวัยรุ่นตอนต้น และนำหลักการเรียนรู้มาปรับใช้ในแต่ละกิจกรรม โดยเน้นกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ตามแนวคิดของทิสนา เขมมณี (2545:142-144) มาเป็นพื้นฐานในการสร้างชุดกิจกรรมแนะแนว ซึ่งทุกกิจกรรมจะกระตุ้นให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมตั้งแต่ขั้นนำ ขั้นกิจกรรมหลัก ขั้นสรุป และกระตุ้น จูงใจให้นักเรียนนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ผลเช่นนี้กล่าวได้ว่า การพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นนั้น สามารถพัฒนาได้โดยวิธีฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวในการฝึกเพื่อพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ได้ผลเป็นอย่างดี เช่น การศึกษาของ บุษกร ตัณฑวรรณ (2545) ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเพิ่มการเห็นคุณค่าในตนเองตามแนวคิดของ กูเปอร์สมิธ และพฤติกรรมเรียนที่พึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเขลางค์นคร จังหวัดลำปาง พบว่านักเรียนที่ได้รับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้ฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเพิ่มการเห็นคุณค่าในตนเอง เช่นเดียวกับการศึกษาของอังคณา เมตุลา (2546) ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการที่มีต่อการรู้จักตนเอง และเห็นคุณค่าในตนเองฝึกนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสหราษฎร์รังสฤษดิ์ จังหวัดนครพนม พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการที่มีต่อการรู้จัก และเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัมพร แสงวิเชียร (2546) ซึ่งศึกษาผลการใช้ชุด

กิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการที่มีผลต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกุศบาการาชบุรีบำรุง จังหวัดสกลนคร พบว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการมีพฤติกรรมประชาธิปไตยสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการ

ผลการวิจัยนี้ แสดงให้เห็นว่าชุดกิจกรรมแนะแนวซึ่งเป็นเครื่องมือทางการแนะแนวที่ประกอบด้วยกิจกรรมแนะแนวหลายๆ กิจกรรมที่นำมารวมกันอย่างเป็นระบบ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนา ป้องกัน หรือแก้ไขปัญหาของผู้รับบริการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามขอบข่ายของงานแนะแนวด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคมนั้น หากดำเนินการสร้างอย่างถูกต้อง ตรงตามจุดมุ่งหมายของสิ่งที่ต้องการพัฒนา หรือต้องการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และสอดคล้องกับวัยของผู้รับบริการแล้ว ชุดกิจกรรมแนะแนวจะเป็นเครื่องมือที่ใช้ได้ผลดี และมีประโยชน์อย่างยิ่ง

2.2 อภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 2

สมมติฐานที่ 2 “นักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่มีความพร้อมทางจิตสูง เมื่อได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว มีพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่มีความพร้อมทางจิตต่ำ” สมมติฐานข้อนี้ คาดว่านักเรียนวัยรุ่นที่มีจิตลักษณะต่างกันน่าจะได้รับผลจากการฝึกแตกต่างกันคือ ผู้ที่มีความพร้อมทางจิตสูงควรจะมีพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นสูงกว่าผู้ที่มีความพร้อมทางจิตต่ำ วิธีการทางสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานข้อนี้ คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบเชิงจริยธรรม ลักษณะมุ่งอนาคต – ควบคุมตน และความเชื่ออำนาจในตน นอกจากนี้ยังได้นำลักษณะภูมิหลังทางชีวสังคม ซึ่ง ได้แก่ เพศ ผลการเรียนเฉลี่ย และอาชีพของผู้ปกครองเข้ามาวิเคราะห์ด้วย

ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ ไม่พบนัยสำคัญของความแปรปรวนตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการฝึกกับจิตลักษณะเดิม และการฝึกกับลักษณะภูมิหลังทางชีวสังคม ผลดังกล่าวจึงไม่สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า “นักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่มีความพร้อมทางจิตสูงเมื่อได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว มีพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่มีความพร้อมทางจิตต่ำ” ผลเช่นนี้แสดงว่า ไม่ว่านักเรียนวัยรุ่นตอนต้นจะมีความพร้อมจิตสูงหรือต่ำ เมื่อได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นแล้ว จะมีพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นเพิ่มขึ้นไม่แตกต่างกัน ผลเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะชุดกิจกรรมแนะแนวที่ใช้ฝึกเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นนั้น สร้างขึ้นเพื่อมุ่งเน้นให้นักเรียนวัยรุ่นตอนต้นเกิดพฤติกรรมที่ต้องการตามองค์ประกอบพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นโดยเฉพาะ ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับจิตลักษณะเดิมที่นำมาศึกษา ฉะนั้นไม่ว่านักเรียนจะมีความพร้อมทางจิตสูงหรือต่ำ จึงไม่ใช่

ตัวแปรที่มีผลต่อนักเรียนที่ได้รับจากการฝึกสูง-ต่ำต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อังคณา เมตุลา (2546) ที่ศึกษาเรื่องผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการที่มีต่อการรู้จักและเห็นคุณค่าในตนเองฝึกนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสหราษฎร์รังสฤษดิ์ จังหวัดนครพนม ซึ่งไม่พบนัยสำคัญของความแปรปรวนระหว่างการฝึกกับจิตลักษณะ คือนักเรียนที่มีจิตลักษณะสูงเมื่อได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการที่มีต่อการรู้จักและเห็นคุณค่าในตนเองไม่ได้รับประโยชน์สูงกว่านักเรียนที่มีจิตลักษณะต่ำที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการที่มีต่อการรู้จักและเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อัมพร แสงวิเชียร (2546) ที่ศึกษาเรื่องการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกุศบาทรามราษฎร์บำรุง จังหวัดสกลนคร ซึ่งไม่พบนักเรียนที่มีความพร้อมทางจิตต่างกัน อยู่ในสถานการณ์โดยรวมต่างกัน มีพฤติกรรมประชาธิปไตยต่างกัน เมื่อได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว เช่นเดียวกับกับผลการศึกษาของ จินตนา บัวผิยน (2550) ที่ศึกษาผลการฝึกเพื่อพัฒนาความเชื่อในการควบคุมสาเหตุ และผลจากการกระทำของตน ของนักเรียนวัยรุ่นที่มีจิตลักษณะแตกต่างกันด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว ซึ่งไม่พบนัยสำคัญของความแปรปรวนระหว่างการฝึกจิตลักษณะ คือนักเรียนที่มีจิตลักษณะสูง เมื่อได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการควบคุมสาเหตุ และผลจากการกระทำของตน ไม่ได้ได้รับประโยชน์สูงกว่านักเรียนที่มีจิตลักษณะต่ำที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการควบคุมสาเหตุ และผลจากการกระทำของตน

2.3 การอภิปรายผลตัวแปรทำนายสำคัญของพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น

การวิเคราะห์ในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์เพิ่มเติม เพื่อตรวจสอบว่าตัวแปรต่างๆ ที่นำมาศึกษาในบทบาทของตัวแปรอิสระนั้นมีตัวแปรใดบ้างที่เป็นตัวแปรทำนายสำคัญของพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น ซึ่งได้แก่ 1) เพศ 2) ผลการเรียนเฉลี่ย 3) อาชีพของผู้ปกครอง 4) กลุ่มฝึก 5) เหตุผลเชิงจริยธรรม 6) ลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตน และ 7) ความเชื่ออำนาจในตน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ ทั้งแบบรวมและแบบก้าวหน้า ผลการวิเคราะห์ พบว่า กลุ่มฝึก ความเชื่ออำนาจในตน และเพศ ร่วมกันทำนายพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นได้ร้อยละ 68.6 ผลเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ตัวทำนายที่ 1 กลุ่มฝึก การฝึกพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นนั้น มีผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของ รัตนา ประเสริฐสม (2546) ; ดวงเดือน แซ่ตั้ง (2532) ; อ้อมเดือน สดมณี (2536) ; อรวรรณ นามมนตรี (2546) และแสง ทวีคุณ และคณะ (2546) ที่ว่าการพัฒนาความเชื่ออำนาจในตนนั้น สามารถพัฒนาได้โดยวิธีการฝึกตัวทำนายที่ 2 ลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตน เป็นตัวทำนายที่

สำคัญและมีผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเชิงเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสำคัญของนักเรียนวัยรุ่นหลายประการ เช่น พฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้า พฤติกรรมการรักษาความสะอาด พฤติกรรมการฉลาดเลือกกิน พฤติกรรมรับผิดชอบต่อหน้าที่ของนักเรียน พบว่าลักษณะมุ่งอนาคต – ความมุ่งมั่น จะร่วมกับความเชื่ออำนาจในตนในการทำนายพฤติกรรมเหล่านั้น ฐานันดร เป็ยศิริ (2545) ; กุหลาบ ไทร โปธิ์ภู (2546) ; รุจิเรศ พิษิตานนท์ (2546) และสุภาสินี นุ่มเนียน (2546) และตัวนายที่ 3 คือ เพศ ซึ่งพบว่า เพศหญิงมีแนวโน้มที่จะพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นสูง ขณะที่เพศชายมีแนวโน้มที่จะพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นต่ำกว่า

3. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

3.1.1 ผู้ที่จะนำชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นไปใช้ ควรศึกษาคู่่มือการใช้ชุดกิจกรรม และมีความรู้ ความเข้าใจอย่างเพียงพอเกี่ยวกับองค์ประกอบย่อยของพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น

3.1.2 กิจกรรมส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมกลุ่ม จึงควรมีวิธีการแบ่งกลุ่มย่อยที่หลากหลายเพื่อให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมอย่างมีชีวิตชีวากับเพื่อนใหม่ มีการแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่มอย่างทั่วถึง

3.1.3 ก่อนลงมือจัดกิจกรรมในแต่ละกิจกรรม ควรมีการตกลงกฎ กติกา ในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้ชัดเจน เพื่อรักษาเวลาให้เป็นไปตามที่กำหนด

3.1.4 ขณะดำเนินกิจกรรม ครูควรเน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติและแสดงความคิดเห็นเป็นหลัก เพื่อให้นักเรียนเกิดการพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นได้ด้วยตนเอง มิได้เกิดจากการบอกเล่าของครู แต่ครูจะกระตุ้นโดยใช้เทคนิคที่หลากหลาย เช่น บทบาทสมมติ เกม นิทาน กรณีตัวอย่าง และสถานการณ์จำลอง เป็นต้น

3.1.5 ขั้นสรุปเป็นขั้นตอนสำคัญ ครูควรกระตุ้นให้นักเรียนนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และควรประเมินผลความคงทนของการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น ใช้การสอบถาม การสังเกต และการสัมภาษณ์ เป็นต้น

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรศึกษาปัจจัยเชิงเหตุของพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น

3.2.2 ควรศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นของนักเรียนในช่วงอายุ 10-12 ปี และ 16-18 ปี

3.2.3 ควรศึกษาผลการฝึกเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น เพื่อเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์ หรือลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรักษาสุขภาพ เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ (2535) “คู่มือส่งเสริมวิถีชีวิตประชาธิปไตย” กรุงเทพมหานคร อรุณการพิมพ์
- _____ (2537) คู่มือการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์
กรมการศาสนา
- _____ (2543) กองการวิจัยทางการศึกษา การวิจัยและพัฒนาศักยภาพของเด็กไทย
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- _____ (2544) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์
องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)
- _____ (2544) เอกสารแนะแนว : กลไกสู่ปฏิรูปการเรียนรู้ รู้จักและเห็นคุณค่าในตนเอง
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์การศาสนา กรมการศาสนา
- _____ (2545) แผนพัฒนาการแนะแนวในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่ 9 พ.ศ. (2545 - 2549) กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- _____ (2545) เอกสารแนะแนวเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพ พ่อ แม่ ผู้ปกครองชุด: พัฒนา
วุฒิภาวะทางอารมณ์ ศิลธรรมและจริยธรรม ฉบับที่ 3 สร้างลูกให้เติบโตใหญ่มีวุฒิภาวะ
ทางอารมณ์กิจกรรม และจริยธรรมคืออะไร กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว
- _____ (2546) แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2544 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- _____ (2546) ชุดการศึกษาด้วยตนเอง การแนะแนวกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับที่ 2
ครูสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับการแนะแนว กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- _____ (2546) มาตรฐานการแนะแนว กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและ
พัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)
- กระทรวงศึกษาธิการ (2541) สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ คู่มือและสังคมพัฒนา
จิตพิสัยในระบบการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษา ความมีน้ำใจ กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์การศาสนา กรมการศาสนา
- กิติพันธ์ รุจิรกุล (2527) โครงการสุขภาพในโรงเรียน นครราชสีมา ศิริอักษรการพิมพ์
- กุหลาบ ไทรโพธิ์ภู (2546) “ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการรักษาความสะอาด
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น” ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
(พัฒนาสังคม) คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

- โกศล มีคุณ (2544) “การแนะแนว จริยธรรมและจรรยาวิชาชีพ” ใน *ประมวลสาระชุดวิชา หลักการ และแนวคิดทางการแนะแนว* หน่วยที่ 1 หน้า 8 นนทบุรี สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- _____ (2545) “การประเมินคุณภาพของเครื่องมือและกิจกรรมแนะแนว” ใน *ประมวล สาระชุดวิชาการพัฒนาเครื่องมือและกิจกรรมแนะแนว* หน่วยที่ 14 หน้า 249 – 347 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- _____ (2549) “องค์ความรู้เกี่ยวกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม” ใน *การประชุมเชิง ปฏิบัติการ โครงการ นวัตกรรมการแตงนิตานพัฒนาจิตผู้เยาว์เพื่อเพิ่มทุนมนุษย์แก่ สังคมไทย วันที่ 16- 19 สิงหาคม 2549* หน้า 11-12 ณ โรงแรมรามาร์คเดนส์ กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
- โกศล มีคุณ และณรงค์ เทียมเมฆ (2538) “ผลของการใช้เหตุผลฝึกเชิงจริยธรรมที่มีต่อจิตลักษณะ และพฤติกรรมจริยธรรมของครู” ใน *ทุนอุดหนุนการวิจัย โครงการวิจัยแม่บท : การวิจัยและพัฒนาระบบ พฤติกรรมไทย* กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการ วิจัยแห่งชาติ 2545
- คุณ โทจันทร์ (2544) “ศาสนาเปรียบเทียบ” ภาควิชาปรัชญาและการศาสนา คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์โอเคชั่นสโตร์
- จินตนา ผัวผื่น (2550) “ผลการฝึกเพื่อพัฒนาความเชื่อในการควบคุมสาเหตุและผลจากการ กระทำ ของตน ของนักเรียนวัยรุ่นที่มีจิตลักษณะแตกต่างกันด้วยชุดกิจกรรม แนะแนว” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ฉันทนา กล่อมจิต (2549) *จิตวิทยาทั่วไป* ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ฉันทิพย์ ปิเลย์ (2546) “ผลของการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้กลุ่มสัมพันธ์ เพื่อพัฒนาการ ปรับตัวกับเพื่อนของนักเรียนประจำ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามมุกคริสเตียน วิทยา จังหวัดชลบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการ แนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ชวนชัย เชื้อสาธุชน (2546) “ตัวบ่งชี้ทางจิตสังคมของพฤติกรรมประหยัดทรัพย์ากรของอาจารย์ ในสถาบันราชภัฏ” รายงานการวิจัยทุนสนับสนุนจาก โครงการวิจัยแม่บท ใน การวิจัย และพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการวิจัย แห่งชาติ

- ฐานวุฑฺโฒ ภิฑู (2545) *มงคลชีวิตฉบับทางก้าวหน้า* คณะกรรมการการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม วุฒิสภา กรุงเทพมหานคร รุ่งศิลป์การพิมพ์ จำกัด
- ฐานันดร เกียรติ (2545) “ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้า ของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ โรงเรียนสีเขียว” วิทยานิพนธ์ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สาขาพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิต พัฒนบริหารศาสตร์
- ดวงเดือน แซ่ตั้ง (2532) “อิทธิพลของการใช้แรงเสริมด้วยเบี้ยรางวัลต่อความเชื่ออำนาจในตนเอง เด็กก่อนวัยรุ่น” วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- ดวงเดือน พันธุมนาวิ (2524) “พฤติกรรมศาสตร์” เล่ม 2 *จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช
- _____ (2526) “ครูกับการปลูกฝังจริยธรรมแก่นักเรียน” *จุลสารฉบับที่ 4 สถาบันวิจัย พฤติกรรมศาสตร์* มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- _____ (2528 และ 2536) “ปัจจัยทางจิตวิทยานิเวศที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของมารดา ไทย” *รายงานการวิจัยฉบับที่ 32 กรุงเทพมหานคร สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์* มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- _____ (2540) “ความเชื่อและการปฏิบัติพุทธศาสนาของคนไทย : การปลูกฝังอบรมและ คุณภาพ ชีวิต” *รายงานการวิจัยมหภาค คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิต พัฒนบริหารศาสตร์*
- _____ (2543) “ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม” ใน *การวิจัยและพัฒนาบุคคล* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ดวงเดือน พันธุมนาวิ และเพ็ญแข ประจันปัจฉิม (2524) “ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวกับ สุขภาพจิต และจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่น” *รายงานการวิจัย ฉบับที่ 26 สถาบันวิจัย พฤติกรรมศาสตร์* มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- ทวีวัฒน์ บุญชิต (2543) “ประชาธิปไตยในครอบครัวและโรงเรียนกับความสามารถในการใช้ เหตุผลเชิงจริยธรรมและความสามารถในการรู้คิดของนักเรียนวัยรุ่น” *ทุนอุดหนุนจาก โครงการวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย กรุงเทพมหานคร สำนักงาน คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ*

- ทิตนา เขมมณี (2545) “ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มี
ประสิทธิภาพ” กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- _____ (2548) “ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ”
กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เทอดศักดิ์ เดชคง (2543) “จากความลาดทางอารมณ์สู่สติและปัญญา” กรุงเทพมหานคร พิมพ์ศ
พรินต์ติ้งเซนเตอร์ สำนักพิมพ์มติชน
- นริศลักษณ์ ภักดีพงษ์ (2546) “ผลของการใช้ชุดฝึกจิตลักษณะเพื่อพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบ
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในช่วงชั้นที่ 2” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- นลินี ทวีสิน (2550) “มองไกล IFD สร้างวิสัยทัศน์ให้กว้างไกล เพื่อประเทศไทยจะพัฒนา”
สถาบันอนาคตศึกษาเพื่อการพัฒนา (ไอ เอฟ ดี) ประจำปีไตรมาสที่ 3 (กรกฎาคม-
กันยายน)
- นิรันดร์ จุลทรัพย์ (2546) “จิตวิทยาการประชุม อบรม สัมมนา” ภารกิจการผลิตเอกสารและตำรา
กลุ่มงานส่งเสริมและประกันคุณภาพการศึกษา ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ
- นီออน พิณประดิษฐ์ และคณะ (2541) “ปัจจัยทางจิตสังคมกับพฤติกรรมติดสารเสพติดของ
นักเรียนมัธยมศึกษา และนักเรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”
รายงานวิจัย ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการการป้องกันและ
ปราบปรามยาเสพติด
- เนตรนภา คล่องพุดชา (2539) “ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวกลุ่มที่มีต่อการปฏิบัติด้าน
สัมพันธภาพ กับเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านสระเดา
หนองไผ่ อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- บุญเรียง ขจรศิลป์ (2548) “การวิเคราะห์และแปลความหมายข้อมูลในการวิจัยโดยใช้โปรแกรม
สำเร็จรูป SPSS for Windows Version 10-12” กรุงเทพมหานคร เอส. พี. เอ็น.
การพิมพ์
- บุญลักษณ์ อึ้งชัยพงศ์ (2536) “ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อการให้เหตุผลเชิง
จริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านพราน
กระต่าย อำเภอ พรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

- บุญบากร ดัชนีทวารณ (2546) “การพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเพิ่มการเห็นคุณค่าในตนเองตามแนวคิดของกูเปอร์สมิธ และพฤติกรรมกรรมการเรียนที่พึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำในโรงเรียนเขตลาดกระบัง จังหวัดลำปาง” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ปรีชา วิหคโต (2545) “ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการให้คำปรึกษา* หน่วยที่ 9 หน้า 5-60 นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ปิยะรัตน์ ศรีสมบัติ (2533) “ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมชนบ้านแก่งไกรสงพวงษ์สงเคราะห์” อำเภอตรอน จังหวัดอุดรดิษฐ์ วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2529) “เอกสารประกอบการสอนแนะแนว 515 ทฤษฎีการพัฒนาอาชีพ” ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- ผ่องศรี จันท้าว และคณะ (2546) *หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน “หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม”* กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช
- พรชัย หนูแก้ว (2541) “การพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมประชาธิปไตย ของนักเรียนประถมศึกษา” วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต สาขาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- พรทิพา สิงหบาล (2548) “ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การแนะแนว) สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- พรรณราย พิทักษ์เจริญ (2543) “จิตลักษณะและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสุขภาพกายและ จิตของข้าราชการสูงอายุ” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคม) คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) (2547) “ธรรมนุญชีวิต” 117-118 พิมพ์ครั้งที่ 3 2547
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์การศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
- พิตร ทองซัน (2544) “การวางแผนการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล” ใน *ประมวลสาระชุด
วิชาการวิจัยทางการแนะแนว* หน่วยที่ 3 หน้า 165 – 220 นนทบุรี สาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- เพ็ญจันทร์ สุนทรจารย์ (2538) “วิธีฝึกประชาธิปไตยอย่างง่ายในห้องเรียน” *แนะแนว* 29 (159):
49-51 (มิถุนายน – กรกฎาคม)
- ภนิกา ภูโตนนา (2539) “ผลของกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ต่อการพัฒนาความรู้สึกและเห็นคุณค่าใน
ตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต สาขาการแนะแนวและให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- รัตนา ประเสริฐสม (2526) “การเสริมสร้างจิตลักษณะเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมอนามัยของนักเรียน
ประถมศึกษา” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- ราชบัณฑิตยสถาน (2542) “พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525” 197 พิมพ์ครั้งที่ 6
กรุงเทพมหานคร อักษรเจริญทัศน์
- รุจิเรศ พิษิตานนท์ (2546) “ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมฉลาดเลือกกินของนักเรียน
วัยรุ่นตอนปลาย” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)
สาขาพัฒนาสังคม สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์
- ล้วน สายยศ (2544) “ระเบียบวิธีทางสถิติบางประการเพื่อการวิจัย” ใน *แนวทางการศึกษาคหุวิชาการ
วิจัยทางการแนะแนว* หน่วยที่ 4 หน้า 229 – 341 นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ (2538) “เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา” กรุงเทพมหานคร : สุวีริยา
สาส์น
- ลักษณะเสด็จ ทองคำ (2546) “จิตลักษณะและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมวินัยในตนเอง
ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น” วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ลินดา สุวรรณดี (2543) “ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการลดปริมาณขยะของ
นักเรียน ในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการรุ่งอรุณ” วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต
สาขาพัฒนาสังคม สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์

- วรพิทย์ มีมาก (2537) “การพัฒนาประชาธิปไตยขั้นพื้นฐาน : บทวิเคราะห์ภาพพจน์การรับรู้ปัจจัยที่มีอิทธิพลด้วยตัวแบบการพัฒนา” *รัฐศาสตร์* 42(14) : 45-107.
- วสิน อินทสระ (2544) “จริยศาสตร์” (ศาสตร์ที่ว่าด้วยความดี และศิลปะในการตัดสินใจ) กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์พรณกิจ 1991 (269-273)
- วิจิตร อาวะกุล (2526) *เทคนิคมนุษยสัมพันธ์* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์เจริญผล
 _____ (2528) *เทคนิคมนุษยสัมพันธ์* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ GS Printing House.
- วิภาพร มาพบสุข (2543) *มนุษยสัมพันธ์* กรุงเทพมหานคร ซีเอ็ดยูเคชั่น
- วีรชาติ นิ่มอนงค์ (2547) “หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม”
 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์
 พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.)
- ศักดิ์ชัย นิรัญทวี (2532) “ความแปลกแยกกับพฤติกรรมทำงานของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร”
 วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- ศิริศักดิ์ ใหม่คามิ (2543) “ผลการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยด้าน
 การวธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัด
 มหาสารคาม” ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา
 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- สมจินตนา ภักดีวงศ์ (2538) *มารยาทในสังคมไทย* กรุงเทพมหานคร เอส พี เอฟ พรินต์ติ้งกรุ๊ป
- สมศักดิ์ กิจชนวัฒน์ (2547) “การพัฒนาโปรแกรม 21 วันสู่การเห็นคุณค่าในตนเองสำหรับวัยรุ่น”
 รายงานการวิจัยได้รับทุนสนับสนุนทุนวิจัยจากสำนักวิจัยและบริการวิชาการ
 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
- สวัสดิ์ ประทุมราช (2545) *การให้การศึกษาเพื่อสร้างอัตลักษณ์* กรุงเทพมหานคร สำนักงาน
 คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
- สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย (2545) “การบริหารจัดการให้คำปรึกษาสำหรับนักจิตวิทยา.
 จิตวิทยาแนะแนวมืออาชีพ 5 B Program” (อัดสำเนา)
- สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย (2545) “สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย เรื่อง เปิดโลก
 จิตวิทยาการแนะแนวกับการปรึกษาเพื่อปวงชน” วันที่ 7-9 พฤศจิกายน 2545
 กรุงเทพมหานคร ชั้นปรีนติ้งการพิมพ์ (92-93)

- สุกัญญา เสมอมาศ (2550) “ผลการฝึกเพื่อพัฒนาการควบคุมตนเองเพื่อบรรลุเป้าหมาย ของนักเรียนวัยรุ่นที่มีจิตลักษณะแตกต่างกันด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สุกานดา น้อยเมืองเปลือย (2549) “ผลของการใช้ชุดฝึกจิตลักษณะเพื่อพัฒนาพฤติกรรม ประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สุภาสิณี นุ่มเนียน (2546) “ปัจจัยทางสภาพแวดล้อมและจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม รับผิดชอบต่อหน้าที่ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น” ภาคนิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- สุรินยา ศรีชวาชัย (2545) “จิตลักษณะและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมตั้งใจเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในจังหวัดขอนแก่น” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา (2546) สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย “สู่ความสำเร็จ” หลักการ รู้จักตนเอง รู้จักผู้อื่น รู้จักธรรมชาติ ในมิติแห่งคริสต์ศาสนา กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์
- แสวง ทวีคุณ และคณะ (2546) “ผลของการพัฒนาจิตและทักษะต่อพฤติกรรมการปลูกฝังวินัยแก่นักเรียนของครู” รายงานการวิจัยทุนอุดหนุนการวิจัยประเภทการวิจัยและพัฒนา ระบบพฤติกรรมไทย กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
- อรวรรณ นามมนตรี (2546) “ผลการฝึกความเชื่ออำนาจในตนในการลดภาวะเหงือกอักเสบในเด็ก นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น” วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- อ้อมเดือน สดมณี (2536) “ผลการฝึกอบรมทางจิตพฤติกรรมศาสตร์ต่อจิตลักษณะและประสิทธิภาพของครู” วิทยานิพนธ์ปริญญาคุณวุฒิปริญญาตรี สาขาวิชาพัฒนศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

- อังคณา เมตุลา (2546) “ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการที่มีต่อการรู้จักและเห็นคุณค่า ในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนสหราษฎร์รังสฤษดิ์ จังหวัดนครพนม” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- อัญญา ประสานชาติ (2545) “ผลของการฝึกจิตลักษณะเพื่อพัฒนาพฤติกรรมวินัยในตนเองของนักเรียนระดับประถมศึกษา” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- อัมพร แสงวิเชียร (2546) “ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกุศบากรราษฎร์บำรุง จังหวัดสกลนคร” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- อาภา จันทรสกุล (2535) *ทฤษฎีและวิธีการให้คำปรึกษา* คณะศึกษาศาสตร์ กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- Bandura, Albert. (1977). *Social Learning Theory*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Battiste, E.C. (1981). “The Relationship Between Direct Instruction in Thinking Skill and Growth in Cognitive Development,” *Dissertation Abstracts Online*. 42 (7): 3065-A.
- Lickona, T (1991). *Education for Character. How our school can teach respect and responsibility*. New York: Bantam Books.
- Rotter, Julian B. (1966). “Generalized Expectancies for Internal Reinforcement.” *Psychological Monographs : General and Applied*. 80(1) : 1-28.
- Sasses, C.R. (1978). *Person to Person*. Peona, Illinois : Benefit.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. ชื่อ รองศาสตราจารย์ ดร.ฉันทนา กล่อมจิต
 สถานที่ทำงาน ภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
 อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
 วุฒิการศึกษา กศ.ค. สาขาจิตวิทยาการแนะแนว
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ หัวหน้าภาควิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. ชื่อ นางวิไลลักษณ์ ชูสกุล
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนขามแก่นนคร อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
 วุฒิการศึกษา กศ.ม. จิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ หัวหน้างานแนะแนว ครู คศ.3 การแนะแนว
3. ชื่อ นางสาวชล สิงห์สุวรรณ
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนเทศบาลวัดกลาง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
 วุฒิการศึกษา ศศ.ม. จิตวิทยาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยขอนแก่น
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ หัวหน้างานแนะแนว ครู คศ.3 การแนะแนว
4. ชื่อ นางวรรณดา ตางจงราช
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
 วุฒิการศึกษา ศศ.ม. วัฒนประเมินผล มหาวิทยาลัยขอนแก่น
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ ครูคณิตศาสตร์ ครู คศ.3 วิชาคณิตศาสตร์
5. ชื่อ นางวารุณี พงษ์ภิญโญ
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
 วุฒิการศึกษา กศ.ม. ภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จังหวัดเลย
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ หัวหน้ากลุ่มสาระวิชาภาษาไทย ครู คศ.3 วิชาภาษาไทย

ที่ ศธ 0522.16 (บ)/ 130

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

วันที่ 26 พฤษภาคม 2551

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร. ฉันทนา ก่อมจิต

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางวัชรียา แจ่มใส นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมและการนับถือผู้อื่นของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ชั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้าน..... ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุจินต์ วิทวธีรานนท์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566-7

ที่ พธ 0522.16 (บ) 130

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

วันที่ 26 พฤษภาคม 2551

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นางวิไลลักษณ์ ชุตฤกษ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางวิรัชยา แจ่มใส นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แผนกวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเคารพนับถือผู้อื่นของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้าน..... ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิทวธีรานนท์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566-7

ที่ ศษ 0522.16 (บ) 130

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

วันที่ 26 พฤษภาคม 2551

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นางสาวชล ถึงที่สุดวรรณ

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางวัชรียา แจ่มไธ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แผนกวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเคารพนับถือผู้อื่นของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้เรียบร้อยแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้าน...~~การศึกษา~~.....ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี
จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิทวธีรานนท์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566-7

ที่ ศธ 0522.16 (บ) / 130

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

วันที่ 26 พฤษภาคม 2551

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นางวรรณมา คางงราช

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางวัชรียา แจ่มใส นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แผนกวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมและการเคารพนับถือผู้อื่นของนักเรียนวัยรุ่นนคอนตัน ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ชั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้าน *จิตวิทยา* ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ตุจินต์ วิทวธีรานนท์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566-7

ที่ ศร 0522.16 (บ)/ 130

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

วันที่ 26 พฤษภาคม 2551

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย
เรียน นางวารุณี พงษ์กัญญา
สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางวัชรียา แจ่มใส นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการแนะแนว
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรม
แนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเคารพนับถือผู้อื่นของนักเรียนวัยรุ่นคอนตัน ตามโครงการวิทยานิพนธ์
ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับ
ความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ชั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความ
ครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์
จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้าน.....*การศึกษา*..... ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อ
การปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี
จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิทวธีรานนท์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา
โทร. 0 2503 2870
โทรสาร 0 2503 3566-7

ภาคผนวก ข

แบบวัดในการวิจัย

เลขที่แบบสอบถาม.....

แบบสอบถาม**สำหรับนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นเกี่ยวกับพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น**

คำชี้แจง โปรดอ่านคำชี้แจงก่อนตอบแบบสอบถามแต่ละตอนให้เข้าใจโดยละเอียด
แบบสอบถามฉบับนี้มีทั้งหมด 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1	ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม	มี 3 ข้อ
ตอนที่ 2	แบบสอบถามเกี่ยวกับการตัดสินใจ 7 สถานการณ์	มี 14 ข้อ
ตอนที่ 3	แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจุบัน และอนาคต	มี 10 ข้อ
ตอนที่ 4	แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่มักเกิดขึ้นกับฉัน	มี 10 ข้อ

ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ ตามสภาพความเป็นจริงของนักเรียน

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

นางวัชรียา แจ่มใส

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1
ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หรือเขียนข้อความเกี่ยวกับนักเรียนที่ตรงกับความเป็นจริงลงในช่องว่าง ต่อไปนี้

1. เพศ

- ชาย
 หญิง

2. ผลการเรียนเฉลี่ยในปีการศึกษาที่ผ่านมา

.....

3. อาชีพของผู้ปกครอง

- เกษตรกรรม
 รับจ้าง
 ค้าขาย
 รัฐวิสาหกิจ
 รับราชการ
 อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2
แบบสอบถามเกี่ยวกับการตัดสินใจ

คำชี้แจง ขอให้พิจารณาเหตุการณ์ที่สมมติขึ้น หากนักเรียนอยู่ในเหตุการณ์นี้จะตัดสินใจกระทำหรือไม่กระทำ โดยมีเหตุผลที่กำหนดไว้ และนักเรียนเห็นด้วยกับเหตุผลดังกล่าวตามความรู้สึกที่แท้จริง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงบน..... ตั้งแต่จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย เพียงแห่งเดียว ในแต่ละเรื่องขอให้ตอบทั้ง 2 ข้อ และกรุณาทำให้ครบทุกข้อ

เรื่องที่ 1 ในเวลาที่ข้าพเจ้าว่างจากการเรียนและทำการบ้านที่ครูให้เสร็จแล้ว บางครั้งข้าพเจ้าก็ขี้เกียจที่จะทำงานบ้านหรือดูแลน้องเล็ก ๆ ข้าพเจ้าก็จะวิ่งเล่นหรือไปหาเพื่อน แต่ในบางครั้งข้าพเจ้าก็จะช่วยผู้ปกครองทำงานบ้านหรือดูแลน้องเล็ก ๆ เหตุผลที่ข้าพเจ้าช่วยทำงานบ้านเพราะ

1. เหตุผลที่ข้าพเจ้าทำงานบ้านเพราะ “เมื่อข้าพเจ้าทำตนให้เป็นประโยชน์ ข้าพเจ้าจะสบายใจ และภาคภูมิใจในตนเอง” โดยเห็นด้วยกับเหตุผลนี้ ในระดับ

.....
 จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2. เหตุผลที่ข้าพเจ้าทำงานบ้านเพราะ “การรู้จักช่วยเหลือผู้ใกล้ชิด ย่อมเป็นมนุษย์ที่ลดความเห็นแก่ตัวไปได้มาก” โดยเห็นด้วยกับเหตุผลนี้ ในระดับ

.....
 จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

เรื่องที่ 2 ในบางครั้งข้าพเจ้าได้โต้เถียง ทะเลาะวิวาทกับพี่น้องหรือคนในบ้าน แต่ต่อมาข้าพเจ้ารู้สึกตัว จึงเลิกทะเลาะ หรือหลีกเลี่ยงไม่ทะเลาะกับคนอื่นเท่าที่จะทำได้ ทั้งนี้ข้าพเจ้ามีเหตุผลเพราะ

1. เหตุผลที่เลิกทะเลาะกับคนอื่นเพราะ “การที่ข้าพเจ้าให้อภัยหรือยกโทษให้กับคนอื่น ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเป็นผู้ใหญ่เต็มที่” โดยเห็นด้วยกับเหตุผลนี้ ในระดับ

.....
 จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2. เหตุผลที่เลิกทะเลาะกับคนอื่นเพราะ “การทะเลาะเบาะแว้งกับคนอื่นทำให้จิตใจขุ่นมัว โดยไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ การปรับความเข้าใจอย่างสงบเท่านั้นจะแก้ปัญหาได้” โดยเห็นด้วยกับเหตุผลนี้ ในระดับ

.....
 จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

เรื่องที่ 3 ชายคนหนึ่งขับรถมาด้วยความเร็วสูง เพื่อรับนำคนเจ็บไปส่งโรงพยาบาล แต่บังเอิญรถติดไฟแดง ถ้าข้าพเจ้าเป็นชายคนนั้น ข้าพเจ้าจะหยุดรถตามกฎหมายจราจร โดยมีเหตุผลคือ

1. ข้าพเจ้าจะหยุดรถตามกฎหมายจราจรเพราะ “ชีวิตคนคนเดียว มีค่าน้อยกว่าคนอื่น ๆ อีกหลายคนรวมกัน” ข้าพเจ้าเห็นด้วยกับเหตุผลนี้ ในระดับ

.....
 จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2. ข้าพเจ้าจะหยุดรถตามกฎหมายจราจรเพราะ “การฝ่าไฟแดงเป็นการกระทำของคนโง่เขลาเบาปัญญา” ข้าพเจ้าเห็นด้วยกับเหตุผลนี้ ในระดับ

.....
 จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

เรื่องที่ 4 ตามปกติเมื่อข้าพเจ้าจะข้ามถนน ข้าพเจ้าจะต้องเดินไปข้ามตรงทางม้าลาย โดยมีเหตุผลคือ

1. ข้าพเจ้าจะต้องเดินไปข้ามตรงทางม้าลายเพราะ “การเห็นแก่ความสะดวกของตนฝ่ายเดียว ย่อมเป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสม” โดยเห็นด้วยกับเหตุผลนี้ ในระดับ

.....
 จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2. ข้าพเจ้าจะต้องเดินไปข้ามตรงทางม้าลายเพราะ “ความเป็นระเบียบเรียบร้อยย่อมทำให้เกิดความปลอดภัยและความสงบสุขในสังคม” โดยเห็นด้วยกับเหตุผลนี้ ในระดับ

.....
 จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

เรื่องที่ 5 ในการสอบครั้งหนึ่ง ข้าพเจ้าทำข้อสอบไม่ได้ เพราะไม่ได้เตรียมตัวมาล่วงหน้า เพื่อนที่นั่งข้าง ๆ สงสารจึงแอบส่งกระดาษคำตอบให้ข้าพเจ้า แต่ข้าพเจ้าจะไม่ยอมรับ กระดาษคำตอบของเพื่อนมาลอก โดยมีเหตุผลคือ

1. ข้าพเจ้าไม่รับกระดาษคำตอบมาลอกเพราะ “เป็นการไม่ยุติธรรมและขาดความรับผิดชอบต่ออย่างมาก หากข้าพเจ้าลอกคำตอบจากเพื่อน” ข้าพเจ้าเห็นด้วยกับเหตุผลนี้ ในระดับ

.....
 จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2. ข้าพเจ้าไม่รับกระดาษคำตอบมาลอกเพราะ “ข้าพเจ้าต้องรักษาศักดิ์ศรีของตน” ข้าพเจ้าเห็นด้วยกับเหตุผลนี้ ในระดับ

.....
 จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

เรื่องที่ 6 มีชายร่างกำยำ แต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่สกปรกและขาดวิ่น เที้ยวเดินขอเงินจากผู้สัญจร ณ สถานีรถไฟโดยสารประจำทาง มีหลายคนให้เงินด้วยท่าที่ไม่เต็มใจ มีหลายคนที่ให้ด้วยท่าที่หวาดกลัว ข้าพเจ้ามีเงินอยู่ในกระเป๋าไม่มากนัก และยังต้องขอเงินจากผู้ปกครองให้นายคนนั้นเดินมาหาข้าพเจ้า ข้าพเจ้าตัดสินใจไม่ให้เงินชายคนนั้น เพราะ

1. ข้าพเจ้าตัดสินใจไม่ให้เงินชายคนนั้น เพราะ “เป็นการไม่ยุติธรรมกับสังคมที่คนบางคนไม่ยอมทำงาน แต่เรียกร้องความช่วยเหลือจากคนอื่น” โดยเห็นด้วยกับเหตุผลนี้ ในระดับ

.....
 จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2. ข้าพเจ้าตัดสินใจไม่ให้เงินชายคนนั้น เพราะ “การให้ความช่วยเหลือคนที่มีสภาพปกติด้วยการให้ทาน มิใช่วิธีการช่วยเหลือที่ถูกต้อง” โดยเห็นด้วยกับเหตุผลนี้ ในระดับ

.....
 จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

เรื่องที่ 7 ข้าพเจ้าตั้งใจจะชมภาพยนตร์เรื่องหนึ่ง จึงไปเข้าแถวซื้อตั๋ว ปรากฏว่ามีผู้ต่อแถวยาวมาก คาดว่าตั๋วอาจหมดใกล้เที่ยงตรงที่ของข้าพเจ้ายืนอยู่ ทันใดนั้นก็มียาย 3 คน เข้าแทรกข้างหน้าข้าพเจ้า ซึ่งอาจทำให้ข้าพเจ้าหมดโอกาสที่จะได้ตั๋วครั้งนี้ อย่างไรก็ตามข้าพเจ้าก็ไม่ได้ ทักท้วง การกระทำของชาย 3 คนนั้นทั้งนี้เพราะ

1. ข้าพเจ้าไม่ได้ทักท้วงเพราะ “เห็นว่าไม่จำเป็นต้องแย่งชิง ไม่ได้ดูวันนี้ ดูวันหลังก็ได้” โดยเห็นด้วยกับเหตุผลนี้ ในระดับ

.....
 จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2. ข้าพเจ้าไม่ได้ทักท้วง เพราะ “การทักท้วงผู้อื่นนั้นหากพิจารณาด้วยความมีสติข้าพเจ้าคงไม่ภาคภูมิใจนัก” โดยเห็นด้วยกับเหตุผลนี้ ในระดับ

.....
 จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

ตอนที่ 3
แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจุบันและอนาคต

คำชี้แจง ขอให้พิจารณาว่าข้อความต่อไปนี้ตรงกับลักษณะของนักเรียนมากน้อยเพียงใด ตั้งแต่ **จริงที่สุด** **จริง** **ค่อนข้างจริง** **ค่อนข้างไม่จริง** **ไม่จริง** **ไม่จริงเลย** แล้วขีดเครื่องหมาย ✓ ลงบนเส้น.....ที่วางซึ่งตรงกับลักษณะของนักเรียนมากที่สุด และโปรดทำให้ครบทุกข้อ

1. ข้าพเจ้ามักจะทำงานไม่เสร็จภายในกำหนดเวลา

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2. การกระทำความดีโดยไม่มีผู้อื่นรู้เห็น เป็นการกระทำที่สูญเปล่า

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

3. การวางแผนล่วงหน้าเป็นสิ่งที่ไร้ประโยชน์ เพราะการปฏิบัติมักจะไม่เป็นไปตามแผน

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

4. ในยุคปัจจุบันข้าพเจ้าไม่มีความมุ่งมั่นที่จะทำความดี

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

5. เมื่อมีโอกาสทุจริตในห้องสอบ คนที่ไม่ฉวยโอกาสมักจะเป็นคนโง่

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

6. เมื่อไม่มีใครรู้จักข้าพเจ้า ก็เป็นโอกาสให้ข้าพเจ้ากระทำในสิ่งที่ไม่เหมาะสม

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

7. เมื่ออยากได้สิ่งของชนิดใดมาก ๆ ข้าพเจ้าพร้อมที่จะซื้อห้ ๆ ที่ต้องอดอาหาร

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

8. การวิตกกังวลเกี่ยวกับอนาคตของตนเอง เป็นเรื่องไร้สาระ

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

9. ถึงแม้จะอยากได้ แต่ต้องรอคอยเป็นเวลานาน ข้าพเจ้ามักจะไม้อคทนรอคอย

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

10. เมื่ออนาคตเป็นสิ่งไม่แน่นอน ข้าพเจ้าต้องหาความสุขให้ตนเองมากที่สุด

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

ตอนที่ 4

แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่มีเกิดขึ้นกับฉัน

คำชี้แจง ขอให้นักเรียนพิจารณาข้อความต่อไปนี้ว่าเป็นจริงสำหรับนักเรียนมาก-น้อยเพียงใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงบนเส้น ที่ตรงกับความเป็นจริง ซึ่งมีตั้งแต่ **จริงที่สุด** **จริง** **ค่อนข้างจริง** **ค่อนข้างไม่จริง** **ไม่จริง** **ไม่จริงเลย** เพียงระดับเดียว และโปรดตอบให้ครบทุกข้อ

1. ข้าพเจ้าเชื่อว่าความสำเร็จเกิดจากความพยายามและตั้งใจจริง โชคมีส่วนเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2. คนอื่นจะชอบข้าพเจ้าหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการกระทำของข้าพเจ้าเอง

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

3. ข้าพเจ้าเชื่อว่า แม้ข้าพเจ้าจะทำดีสักปานใด เพื่อนๆก็ไม่รักข้าพเจ้า

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

4. ข้าพเจ้าเชื่อว่าเป็นเรื่องยากที่จะทำให้ทุกคนเชื่อในความสามารถของข้าพเจ้า

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

5. ข้าพเจ้าเชื่อว่าแม้ข้าพเจ้าจะวางแผนไว้ล่วงหน้า ก็ไม่อาจทำให้ประสบความสำเร็จได้เสมอไป

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

เลขที่แบบสอบถาม.....

แบบสอบถาม

สำหรับนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นเกี่ยวกับพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น

คำชี้แจง โปรดอ่านคำชี้แจงให้เข้าใจโดยละเอียดก่อนตอบแบบสอบถามแต่ละข้อ

1. แบบสอบถามฉบับนี้มี 20 ข้อ
2. แบบสอบถามแต่ละข้อมีรายการที่เป็นกิจกรรมในการปฏิบัติตนของนักเรียนต่อผู้อื่น ซึ่งถามระดับความมาก-น้อยในการกระทำ หรือปฏิบัติในแต่ละกิจกรรมนั้นๆ

ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ ตามสภาพความเป็นจริงของนักเรียน

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

นางวัชรวิษา แจ่มใส

ผู้วิจัย

แบบสอบถามการปฏิบัติตนต่อผู้อื่น

คำชี้แจง ขอให้นักเรียนพิจารณาว่าได้กระทำสิ่งต่อไปนี้มาก-น้อยเพียงใด แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงบนเส้น ที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุดเพียงระดับเดียว ซึ่งมีตั้งแต่ **จริงที่สุด** **จริง** **ค่อนข้างจริง** **ค่อนข้างไม่จริง** **ไม่จริง** **ไม่จริงเลย** เพียงระดับเดียว และโปรดตอบ **ให้ครบทุกข้อ**

1. ข้าพเจ้ามักมีเงินคุยกับคนที่ไม่รักษาคำพูด

.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. ข้าพเจ้าปฏิบัติตามข้อตกลงของการประชุมในห้องเรียนเสมอ แม้บางครั้งจะไม่ค่อยเห็นด้วยก็ตาม

.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. ข้าพเจ้าไม่ค่อยยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นซึ่งแตกต่างจากความคิดเห็นของตนเอง

.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. ข้าพเจ้าให้เกียรติผู้อื่นเป็นบางครั้ง

.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. ข้าพเจ้ากล่าวขอโทษทุกครั้งเมื่อรู้ว่าทำผิด

.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. ข้าพเจ้ามักเสนอความคิดเห็นทันทีที่ประชุม โดยไม่รอการอนุญาตให้แสดงความคิดเห็น

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

7. ข้าพเจ้ารักษาคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้กับคนอื่นเสมอ

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

8. ข้าพเจ้ามักละเลยการให้กำลังใจกับผู้ที่ทำคุณงามความดี

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

9. ข้าพเจ้ามักปฏิบัติต่อผู้อื่นเช่นเดียวกับที่ต้องการให้ผู้อื่นปฏิบัติต่อตนเอง

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

10. ข้าพเจ้าขออนุญาตทุกครั้งก่อนหยิบของผู้อื่น

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

11. ข้าพเจ้ามักปฏิบัติต่อผู้อื่นโดยไม่คำนึงถึงความรู้สึกของเขา

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

12. ข้าพเจ้าแสดงความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นด้วยความจริงใจเป็นบางครั้ง

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

13. ข้าพเจ้ายอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนๆเสมอ

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

14. ข้าพเจ้าหาโอกาสกอบโกยผลประโยชน์ของผู้อื่นมาเป็นของตนเองเสมอ

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

15. ข้าพเจ้าแสดงความชื่นชม ยินดีกับความสำเร็จของเพื่อนๆเสมอ

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

16. ข้าพเจ้ามักแสดงความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นด้วยความจริงใจ

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

17. ข้าพเจ้าแสดงความชื่นชมเฉพาะผู้ที่ถือประโยชน์ต่อข้าพเจ้าเท่านั้น

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

18. ข้าพเจ้ายอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น แม้บางครั้งไม่ตรงกับความคิดเห็นของตนเอง

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

19. ข้าพเจ้ายกย่องผู้ที่ทำคุณงามความดีแก่สังคมเสมอ

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

20. ข้าพเจ้ามักแสดงความไม่พอใจ หากมีคนมาแสดงความคิดเห็นที่ขัดแย้งกับข้าพเจ้า

.....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

ภาคผนวก ค

ผังแบบวัดและคุณภาพของแบบวัดที่ใช้ในการวิจัย

โครงสร้างแบบวัดพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น

นิยามปฏิบัติการ

ตัวแปรตามในการวิจัยนี้คือ พฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น ซึ่งหมายถึงพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกถึงการยอมรับ และ/หรือการให้คุณค่าผู้อื่นในลักษณะการให้เกียรติผู้อื่น การเคารพสิทธิผู้อื่น การเคารพความคิดเห็นผู้อื่น การยกย่อง ชื่นชมในความดีงามของผู้อื่น และการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ซึ่งมี 2 ระดับ คือ เคารพนับถือคนใกล้ชิด และเคารพนับถือคนทั่วไปในสังคม

ผังแบบวัด จากนิยามปฏิบัติการของตัวแปร สามารถจำแนกได้เป็น 5 องค์ประกอบย่อย ซึ่งมีน้ำหนักเท่าๆกัน โดยมีข้อที่เป็นบวกและข้อที่เป็นลบ ซึ่งแสดงไว้ดังต่อไปนี้

ตารางผังแบบวัด

องค์ประกอบ	ข้อความ		รวม
	ทางบวก	ทางลบ	
1. การให้เกียรติผู้อื่น	5,7	1,4	4
2. การเคารพสิทธิผู้อื่น	2,10	6,14	4
3. การเคารพความคิดเห็นผู้อื่น	13,18	3,20	4
4. การยกย่อง ชื่นชมในความดีงามของผู้อื่น	15,19	8,17	4
5. การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	16,9	11,12	4
รวม	10	10	20

แบบรายงานคุณภาพของแบบวัดที่ใช้ในการวิจัย

ตารางที่ 1 การรายงานคุณภาพรายข้อและทั้งฉบับของแบบวัดตัวแปรพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น

ชื่อแบบวัด	จำนวนข้อที่ใช้	ก่อนตัด 49 ข้อ		ตัดเหลือ 20 ข้อ	
		ค่า r	ค่า α	ค่า r	ค่า α
แบบสอบถามการปฏิบัติตนต่อผู้อื่น	20 ข้อ	จาก -0.18	0.93	จาก 0.33	0.89
		ถึง 0.79		ถึง 0.68	

ตารางที่ 2 การรายงานคุณภาพรายข้อและทั้งฉบับของแบบวัดตัวแปรการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม

ชื่อแบบวัด	จำนวนข้อที่ใช้	ก่อนตัด 10 ข้อ		คงไว้ทั้ง 140 ข้อ	
		ค่า r	ค่า α	ค่า r	ค่า α
แบบสอบถามเกี่ยวกับการตัดสินใจ	14 ข้อ	จาก 0.20	0.72	จาก 0.20	0.72
		ถึง 0.49		ถึง 0.49	

ตารางที่ 3 การรายงานคุณภาพรายข้อและทั้งฉบับของแบบวัดตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน

ชื่อแบบวัด	จำนวนข้อที่ใช้	ก่อนตัด 10 ข้อ		คงไว้ทั้ง 10 ข้อ	
		ค่า r	ค่า α	ค่า r	ค่า α
แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจุบันและอนาคต	10 ข้อ	จาก 0.21	0.76	จาก 0.21	0.76
		ถึง 0.63		ถึง 0.63	

ตารางที่ 4 การรายงานคุณภาพรายข้อและทั้งฉบับของแบบวัดตัวแปรความเชื่ออำนาจในตน

ชื่อแบบวัด	จำนวนข้อที่ใช้	ก่อนตัด 10 ข้อ		คงไว้ทั้ง 10 ข้อ	
		ค่า r	ค่า α	ค่า r	ค่า α
แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่มักเกิดขึ้นกับฉัน	10 ข้อ	จาก 0.39	0.83	จาก 0.39	0.83
		ถึง 0.66		ถึง 0.66	

การแสดงความคุณภาพของแบบวัดพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น

ตารางที่ 1 ค่าความสัมพันธ์รายข้อ

ลำดับข้อ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ค่าความสัมพันธ์ (r)	.54	.46	.50	.52	.68	.48	.51	.57	.45	.59

ลำดับข้อ	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
ค่าความสัมพันธ์ (r)	.50	.37	.46	.55	.50	.66	.33	.57	.57	.65

ค่าความเที่ยงทั้งหมด $\alpha = .89$

การแสดงความคุณภาพของแบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม

ตารางที่ 2 ค่าความสัมพันธ์รายข้อ

ลำดับข้อ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ค่าความสัมพันธ์ (r)	.48	.38	.29	.44	.22	.20	.35	.41	.49	.23

ลำดับข้อ	11	12	13	14
ค่าความสัมพันธ์ (r)	.24	.30	.38	.26

ค่าความเที่ยงทั้งหมด $\alpha = .72$

การแสดงความคุณภาพของแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต - ความมุ่งมั่น

ตารางที่ 3 ค่าความสัมพันธ์รายข้อ

ลำดับข้อ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ค่าความสัมพันธ์ (r)	.50	.38	.46	.63	.40	.51	.46	.38	.43	.21

ค่าความเที่ยงทั้งหมด $\alpha = .76$

การแสดงความคุณภาพของแบบวัดความเชื่ออำนาจในตน

ตารางที่ 4 ค่าความสัมพันธ์รายข้อ

ลำดับข้อ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ค่าความสัมพันธ์ (r)	.46	.64	.66	.40	.54	.39	.52	.44	.60	.55

ค่าความเที่ยงทั้งหมด $\alpha = .83$

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางวัชรียา แจ่มใส
วัน เดือน ปีเกิด	21 ธันวาคม 2500
สถานที่เกิด	อำเภอพรหมานิกม จังหวัดสกลนคร
ประวัติการศึกษา	ระดับประถมศึกษา โรงเรียนบ้านพอกน้อย - บดมาด จังหวัดสกลนคร ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล จังหวัดสกลนคร คบ. (คหกรรมศาสตร์) วิทยาลัยครูสกลนคร พ.ศ.2529
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
ตำแหน่ง	ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ การแนะแนว พ.ศ. 2545 ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานแนะแนว